

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI

YARGI MEVZUATI BÜLTENİ

Bültenin Kapsadığı Tarihler 03 - 14 Aralık 2009	Yayımlandığı Tarih 15 Aralık 2009	Sayı 430
---	---	--------------------

İÇİNDEKİLER

- [Kamu İdaresi Sağlık Hizmeti Sunucuları Dışındaki Vakıf Üniversiteleri Dahil Sözleşmeli Sağlık Hizmeti Sunucuları Tarafından, Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonunca Belirlenen Sağlık Hizmetleri Bedeline Ek Olarak Alınabilecek İlave Ücretin Belirlenmesine İlişkin Ekli Kararın Yürürlüğe Konulması Hakkında 2009/15627 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı \(R.G. 8 Aralık 2009 – 27426 Mükerrer\)](#)
- [Anayasa Mahkemesi'nin 11/12/2009 Tarihli ve E: 2007/1 \(Siyasi Parti-Kapatma\), K: 2009/4 Sayılı Kararı ile Kapatılarak Bütün Malları Hazineye Geçen Demokratik Toplum Partisi'nin Tasfiye İşlemlerinin Maliye Bakanlığı'na Yapılmasına Dair 2009/15643 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı \(R.G. 14 Aralık 2009 – 27432\)](#)
- [Adalet Bakanlığında Görevlendirme Kararı \(R.G. 6 Aralık 2009 – 27424\)](#)
- [Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Tarife Uygulama Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik \(R.G. 9 Aralık 2009 – 27427\)](#)
- [Ceza İnfaz Kurumları Ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezleri Kuruluş, Görev Ve Çalışma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik \(R.G. 12 Aralık 2009 – 27430\)](#)
- [Başbakanlıktan "Türkiye'de Saydamlığın Artırılması ve Yolsuzlukla Mücadelenin Güçlendirilmesi Stratejisi", Konulu 2009/19 Sayılı Genelge \(R.G. 5 Aralık 2009 – 27423\)](#)
- [Başbakanlıktan "Katılım Öncesi AB'den Sağlanacak Fonların Yönetimi" Konulu 2009/18 Sayılı Genelge \(R.G. 4 Aralık 2009 – 27422\)](#)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2004/76, K: 2005/108 Sayılı Karar Özeti \(R.G. 3 Aralık 2009 – 27421\)](#)
- [Anayasa Mahkemesinin E: 2007/1 \(Siyasi Parti-Kapatma\), K: 2009/4 Sayılı Kararı \(R.G. 14 Aralık 2009 – 27432\)](#)
- [Yargıtay 13. Hukuk Dairesinden 2 Adet Karar \(R.G. 4 Aralık 2009 – 27422\)](#)
- [Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden 1 Adet Karar \(R.G. 8 Aralık 2009 – 27426\)](#)
- [Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden 1 Adet Karar \(R.G. 9 Aralık 2009 – 27427\)](#)

- [Yargıtay 14. Hukuk Dairesinden 1 Adet Karar](#)
(R.G. 10 Aralık 2009 – 27428)
- [Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden 11 Adet Karar](#)
(R.G. 14 Aralık 2009 – 27432)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Hayrettin Birtane ve Mehmet Sadık Birtane/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Taştan/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Nart/Türkiye\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Mustafa Karabulut/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Sak/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Sobacı/Türkiye Davası\)](#)
- [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Kızıl VD./Türkiye Davası\)](#)
- [Maliye Bakanlığında Taşınır Mal Yönetmeliği Genel Tebliği \(Sayı: 2\)](#)
(R.G. 3 Aralık 2009 – 27421)
- [Başbakanlık \(Gümrük Müsteşarlığı\)'ndan Gümrük Genel Tebliği \(Gümrük Kontrolü Altında İşleme\) Seri No: 3](#)
(R.G. 5 Aralık 2009 – 27423)
- [Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan Elektrik Piyasası Kanununun 11 inci Maddesi Uyarınca 2010 Yılında Uygulanacak Para Cezaları Hakkında Tebliğ](#)
(R.G. 5 Aralık 2009 – 27423)
- [Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ve Doğal Gaz Piyasası Hakkında Kanunun 9 uncu Maddesi Uyarınca 2010 Yılında Uygulanacak Para Cezaları Hakkında Tebliğ](#)
(R.G. 5 Aralık 2009 – 27423)
- [Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan Petrol Piyasası Kanununun 19 uncu Maddesi Uyarınca 2010 Yılında Uygulanacak Para Cezaları Hakkında Tebliğ](#)
(R.G. 5 Aralık 2009 – 27423)
- [Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan Sıvılaştırılmış Petrol Gazları \(LPG\) Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 16 ncı Maddesi Uyarınca 2010 Yılında Uygulanacak Para Cezaları Hakkında Tebliğ](#)
(R.G. 5 Aralık 2009 – 27423)
- [Sanayi ve Ticaret Bakanlığında 4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 25 inci Maddesine Göre 2010 Yılında Uygulanacak Olan İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ](#)
(Tebliğ No: Trkgm-2009/2)
(R.G. 11 Aralık 2009 – 27429)
- [Sanayi ve Ticaret Bakanlığında 4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 22 nci ve Tüketici Sorunları Hakem Heyetleri Yönetmeliği'nin 5 inci Maddelerinde Yer Alan Parasal Sınırların Artırılmasına İlişkin Tebliğ](#)
(Tebliğ No: TRKGM-2009/3)
(R.G. 11 Aralık 2009 – 27429)
- [Maliye Bakanlığında Katma Değer Vergisi Genel Tebliği Seri No: 113](#)
(R.G. 5 Aralık 2009 – 27423)
- [Maliye Bakanlığında Tedavi Yardımına İlişkin Uygulama Tebliği \(Sıra No: 14\)](#)
(R.G. 10 Aralık 2009 – 27428)
- [Adalet Bakanlığında Münhal Noterlikler İlanı](#)
(R.G. 5 Aralık 2009 – 27423)
- [Adalet Bakanlığında Münhal Noterlikler İlanı](#)
(R.G. 12 Aralık 2009 – 27430)

Bakanlar Kurulu Kararları

Karar Sayısı : 2009/15627

Kamu idaresi sağlık hizmeti sunucuları dışındaki vakıf üniversiteleri dahil sözleşmeli sağlık hizmeti sunucuları tarafından, Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonunca belirlenen sağlık hizmetleri bedeline ek olarak alınabilecek ilave ücretin belirlenmesine ilişkin ekli Kararın yürürlüğe konulması; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 11/11/2009 tarihli ve 574 sayılı yazısı üzerine, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 73 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 16/11/2009 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN

Başbakan

C. ÇİÇEK	B. ARINÇ	A. BABACAN	M. AYDIN
Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	Devlet Bak. ve Başb. Yrd.
Devlet Bakanı			
H. YAZICI	F. N. ÖZAK	M. Z. ÇAĞLAYAN	F. ÇELİK
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
E. BAĞIŞ	S. A. KAVAF	M. ŞİMŞEK	S. ERGİN
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı V.	Adalet Bakanı
M. V. GÖNÜL	B. ATALAY	M. AYDIN	M. ŞİMŞEK
Milli Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı	Dışişleri Bakanı V.	Maliye Bakanı
N. ÇUBUKÇU	M. DEMİR	R. AKDAĞ	B. YILDIRIM
Milli Eğitim Bakanı	Bayındırlık ve İskân Bakanı	Sağlık Bakanı	Ulaştırma Bakanı
M. M. EKER	Ö. DİNÇER	F. N. ÖZAK	T. YILDIZ
Tarım ve Köyişleri Bakanı	Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı	Sanayi ve Ticaret Bakanı V.	
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı			
E. GÜNAY		V. EROĞLU	
Kültür ve Turizm Bakanı		Çevre ve Orman Bakanı	

16/11/2009 TARİHLİ VE 2009/15627 SAYILI KARARNAMENİN EKİ

KARAR

MADDE 1 – (1) Kamu idaresi sağlık hizmeti sunucuları dışındaki vakıf üniversiteleri dahil Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından belirlenen ölçütlere göre (hizmet kalite standardı, hasta hakları, hasta ve çalışan güvenliği, hastane hizmet dilim endeksi, hastane kapasitesi, çalışan hakları ve hukuki sorumluluklar v.b.) sınıflandırılan sözleşmeli sağlık hizmeti sunucuları, Sağlık Hizmetleri Fiyatlandırma Komisyonunca belirlenen sağlık hizmetleri bedelinin en fazla % 70'ine kadar ilave ücret alabilirler.

MADDE 2 – (1) 29/5/2008 tarihli ve 2008/13728 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3 – (1) Bu Karar 1/1/2010 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4 –(1) Bu Karar hükümlerini Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı yürütür.

[R.G. 8 Aralık 2009 – 27426 Mükerrer]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Karar Sayısı : 2009/15643

Anayasa Mahkemesi'nin 11/12/2009 tarihli ve E: 2007/1 (Siyasi Parti-Kapatma), K: 2009/4 sayılı Kararı ile kapatılarak bütün malları Hazineye geçen Demokratik Toplum Partisi'nin tasfiye işlemlerinin Maliye Bakanlığı'nca yapılması; 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Kanununun 107 nci maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 12/12/2009 tarihinde kararlaştırılmıştır.

GÜL

Abdullah

CUMHURBAŞKANI

[R.G. 14 Aralık 2009 – 27432]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Görevlendirme Kararı

Adalet Bakanlığından:

Karar Sayısı : 2009/11425

1 – Adli Tıp Kurumu İkinci Adli Tıp İhtisas Kurulu Nöroloji Üyeliğine, Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi Dahili Tıp Bilimleri Bölümü Nöroloji Anabilim Dalı öğretim üyesi Doç.Dr. Abdulkadir KOÇER'in görevlendirilmesi,

2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanununun 26 ncı ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 38 inci maddeleri gereğince uygun görülmüştür.

2 – Bu Kararı Adalet Bakanı yürütür.

5/12/2009

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

Sadullah ERGİN
Adalet Bakanı

[R.G. 6 Aralık 2009 – 27424]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yönetmelikler

Başbakanlık (Hazine Müsteşarlığı)'tan:

**KARAYOLLARI MOTORLU ARAÇLAR ZORUNLU MALİ SORUMLULUK
SİGORTASINDA**

TARİFE UYGULAMA ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK

YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 14/7/2007 tarihli ve 26582 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasında Tarife Uygulama Esasları Hakkında Yönetmeliğin eki aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK

Tablo 1

Motorlu araç işletenleri için 1/3/2010 tarihinden itibaren uygulanacak asgari sigorta teminatları

		Teminatlar(YTL)					
		A-Maddi ^{*5}		B-Tedavi Gideri		C-Sakatlanma ve Ölüm	
Araç Grup Kodu	Araç Grubu	Araç Başına	Kaza Başına	Kişi Başına	Kaza Başına	Kişi Başına	Kaza Başına
1	Otomobil	17.500	35.000	175.000	875.000	175.000	875.000
2	Taksi	17.500	35.000	175.000	875.000	175.000	875.000
3	Minibüs (Sürücü dahil 9-15 koltuk)	17.500	35.000	175.000	1.750.000	175.000	1.750.000
4	Otobüs (Sürücü dahil 16-30 koltuk)	17.500	35.000	175.000	2.800.000	175.000	2.800.000
5	Otobüs (Sürücü dahil 31 ve üstü koltuk)	17.500	35.000	175.000	5.425.000	175.000	5.425.000
6	Kamyonet	17.500	35.000	175.000	1.750.000	175.000	1.750.000
7	Kamyon	17.500	35.000	175.000	1.750.000	175.000	1.750.000
8	İş Makinesi *1	17.500	35.000	175.000	1.750.000	175.000	1.750.000
9	Traktör	17.500	35.000	175.000	875.000	175.000	875.000
10	Römork *2	17.500	35.000	175.000	1.750.000	175.000	1.750.000
11	Motosiklet ve Yük Motosikleti	17.500	35.000	175.000	525.000	175.000	525.000
12	Tanker	17.500	35.000	175.000	1.750.000	175.000	1.750.000
13	Çekici	17.500	35.000	175.000	1.750.000	175.000	1.750.000
14	Özel Amaçlı Taşıt *3	17.500	35.000	175.000	875.000	175.000	875.000
16	Dolmuş (Sürücü dahil 5-8 koltuk)	17.500	35.000	175.000	875.000	175.000	875.000
17	Minibüs Dolmuş (Sürücü dahil 9-15	17.500	35.000	175.000	1.750.000	175.000	1.750.000

	koltuk)						
18	Otobüs Dolmuş (Sürücü dahil 16-30 koltuk)	17.500	35.000	175.000	2.800.00 0	175.000	2.800.000
19	Otobüs Dolmuş (Sürücü dahil 31 ve üstü koltuk)	17.500	35.000	175.000	5.425.00 0	175.000	5.425.000
20	Diğer Araçlar *4	17.500	35.000	175.000	875.000	175.000	875.000

1 Traktör hariç diğer motorlu tarım araçları bu kapsama dahildir.

2 İnsan taşımada kullanılan römorklardır. İnsan taşımada kullanılmayan römorklar, kendilerini çeken motorlu aracın sigortasına dahildir.

3 Özel amaçla insan veya eşya taşımak için imal edilmiş olan ve itfaiye, cankurtaran (SA), naklen yayın ve kayıt (radyo, sinema, televizyon), kütüphane, motorlu karavan (SA), zırhlı araç (SB), araştırma, cenaze araçları (SD) ile bozuk veya hasara uğramış taşıt ve araçları çekmek, taşımak veya kaldırmak gibi özel işlerde kullanılan motorlu araçtır.

4 Yukarıdaki tanımlamalara girmeyen araçlar.

5 Araç dışında diğer maddi varlıklara ilişkin teminat tutarı kaza başına maddi teminat tutarına eşittir.

Tablo 2

Motorlu araç işletenleri için 1/1/2011 tarihinden itibaren uygulanacak asgari sigorta teminatları

		Teminatlar(YTL)					
		A-Maddi*5		B-Tedavi Gideri		C-Sakatlanma ve Ölüm	
Araç Grup Kodu	Araç Grubu	Araç Başına	Kaza Başına	Kişi Başına	Kaza Başına	Kişi Başına	Kaza Başına
1	Otomobil	20.000	40.000	200.000	1.000.00 0	200.000	1.000.000
2	Taksi	20.000	40.000	200.000	1.000.00 0	200.000	1.000.000
3	Minibüs (Sürücü dahil 9-15 koltuk)	20.000	40.000	200.000	2.000.00 0	200.000	2.000.000
4	Otobüs (Sürücü dahil 16-30 koltuk)	20.000	40.000	200.000	3.200.00 0	200.000	3.200.000
5	Otobüs (Sürücü dahil 31 ve üstü koltuk)	20.000	40.000	200.000	6.200.00 0	200.000	6.200.000
6	Kamyonet	20.000	40.000	200.000	2.000.00 0	200.000	2.000.000
7	Kamyon	20.000	40.000	200.000	2.000.00 0	200.000	2.000.000
8	İş Makinesi *1	20.000	40.000	200.000	2.000.00	200.000	2.000.000

					0		
9	Traktör	20.000	40.000	200.000	1.000.00 0	200.000	1.000.000
10	Römork *2	20.000	40.000	200.000	2.000.00 0	200.000	2.000.000
11	Motosiklet ve Yük Motosikleti	20.000	40.000	200.000	600.000	200.000	600.000
12	Tanker	20.000	40.000	200.000	2.000.00 0	200.000	2.000.000
13	Çekici	20.000	40.000	200.000	2.000.00 0	200.000	2.000.000
14	Özel Amaçlı Taşıt *3	20.000	40.000	200.000	1.000.00 0	200.000	1.000.000
16	Dolmuş (Sürücü dahil 5-8 koltuk)	20.000	40.000	200.000	1.000.00 0	200.000	1.000.000
17	Minibüs Dolmuş(Sürücü dahil 9-15 koltuk)	20.000	40.000	200.000	2.000.00 0	200.000	2.000.000
18	Otobüs Dolmuş (Sürücü dahil 16-30 koltuk)	20.000	40.000	200.000	3.200.00 0	200.000	3.200.000
19	Otobüs Dolmuş (Sürücü dahil 31 ve üstü koltuk)	20.000	40.000	200.000	6.200.00 0	200.000	6.200.000
20	Diğer Araçlar *4	20.000	40.000	200.000	1.000.00 0	200.000	1.000.000

1 Traktör hariç diğer motorlu tarım araçları bu kapsama dahildir.

2 İnsan taşımada kullanılan römorklardır. İnsan taşımada kullanılmayan römorklar, kendilerini çeken motorlu aracın sigortasına dahildir.

3 Özel amaçla insan veya eşya taşımak için imal edilmiş olan ve itfaiye, cankurtaran (SA), naklen yayın ve kayıt (radyo, sinema, televizyon), kütüphane, motorlu karavan (SA), zırhlı araç (SB), araştırma, cenaze araçları (SD) ile bozuk veya hasara uğramış taşıt ve araçları çekmek, taşımak veya kaldırmak gibi özel işlerde kullanılan motorlu araçtır.

4 Yukarıdaki tanımlamalara girmeyen araçlar.

5 Araç dışında diğer maddi varlıklara ilişkin teminat tutarı kaza başına maddi teminat tutarına eşittir.

Tablo 3

Motorlu araçlarla ilgili mesleki faaliyette bulunanlar için
1/3/2010 tarihinden itibaren uygulanacak asgari sigorta teminatları

Teşebbüs Sahipleri	Teminatlar (TL)					
	A- Maddi		B-Tedavi Gideri		C- Sakatlanma ve ölüm	
	Araç Başına	Kaza Başına	Kişi Başına	Kaza Başına	Kişi Başına	Kaza Başına
1-Gözetim işlemi yapanlar (otoparklar-	17.500	35.000	175.000	875.000	175.000	875.000

garajlar)						
2- Onarım ve bakım üstlenenler (tamirhane-servis istasyonları)	17.500	35.000	175.000	875.000	175.000	875.000
3- Alım-satım ile uğraşanlar (galeriler)	17.500	35.000	175.000	875.000	175.000	875.000

Tablo 4
Motorlu araçlarla ilgili mesleki faaliyette bulunanlar için
1/1/2011 tarihinden itibaren uygulanacak asgari sigorta teminatları

Teşebbüs Sahipleri	Teminatlar (YTL)					
	A- Maddi		B-Tedavi Gideri		C- Sakatlanma ve ölüm	
	Araç Başına	Kaza Başına	Kişi Başına	Kaza Başına	Kişi Başına	Kaza Başına
1-Gözetim işlemi yapanlar (otoparklar-garajlar)	20.000	40.000	200.000	1.000.000	200.000	1.000.000
2- Onarım ve bakım üstlenenler (tamirhane-servis istasyonları)	20.000	40.000	200.000	1.000.000	200.000	1.000.000
3- Alım-satım ile uğraşanlar (galeriler)	20.000	40.000	200.000	1.000.000	200.000	1.000.000

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin 25 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Trafik sigortası poliçelerinin üzerine Sigorta Bilgi Merkezi'nin her bir poliçe için oluşturduğu Sigorta Bilgi Merkezi Numarası ve Bilgi İşlem Referans Numarasının asgari 12 punto olarak bastırılması zorunludur.”

MADDE 3 – Aynı Yönetmeliğe aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 5 – Bu Yönetmelik eki tablolarda 1/1/2010 tarihinden geçerli olmak üzere yapılan değişiklik ile eklenen ve tanımlanan yeni araç türleri üzerinden poliçesi yenilenecek sigortalıların mevcut indirim hakları korunur.”

MADDE 4 – Bu Yönetmelik 1/1/2010 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5 – Bu Yönetmelik hükümlerini Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yürütür.

Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazetenin	
Tarihi	Sayısı
14/7/2007	26582

Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin		
	Tarihi	Sayısı
1-	6/2/2008	26779
2-	19/6/2009	27263

[R.G. 9 Aralık 2009 – 27427]

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından:

**CEZA İNFAZ KURUMLARI VE TUTUKEVLERİ PERSONELİ EĞİTİM
MERKEZLERİ
KURULUŞ, GÖREV VE ÇALIŞMA YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK**

MADDE 1 – 4/5/2004 tarihli ve 25452 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezleri Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliğinin 31/B maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sözlü sınav ve mülâkata, kurumların ihtiyacına göre, merkezî sınavda en az 70 puan alan öğrenci adaylarından Bakanlıkça belirlenecek kadro sayısının 5 katı idare memurluğu ve infaz ve koruma memurluğu öğrenci adayları çağırılır. İnfaz ve koruma memurluğu öğrenci adaylığında, atama yapılacak yer adlî yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonu başkanlıkları için kadro sayısının 5 katı ayrı ayrı belirlenir.”

MADDE 2 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Yönetmelik hükümlerini Adalet Bakanı yürütür.

[R.G. 12 Aralık 2009 – 27430]

 [İçindekilere dön](#)

Genelge

Başbakanlıktan:

Konu : Türkiye’de Saydamlığın Artırılması ve Yolsuzlukla Mücadelenin Güçlendirilmesi Stratejisi.

GENELGE
2009/19

12/1/2002 tarihli ve P.2002/3 sayılı Bakanlar Kurulu Prensipl Kararı çerçevesinde; Ülkemizde saydamlığın artırılması ve yolsuzlukla mücadelenin güçlendirilmesine yönelik strateji, plan, program ve gerekli diğer çalışmaları hazırlamak, gerektiğinde kamuoyu ile paylaşmak ve uygulanmasını gerçekleştirmek, yolsuzlukla mücadelede uluslararası kuruluşlarla işbirliğini sağlamak, yapılan çalışmalara ve alınması gereken tedbirlere ilişkin genel prensipleri belirlemek konularında görev yapmak üzere “Türkiye’de Saydamlığın Artırılması ve Kamuda Etkin Yönetimin Geliştirilmesi Komisyonu” kurulmuş, komisyon üyeleri ise 2009/7 sayılı genelgenin 9’uncu maddesi ile belirlenmişti.

Söz konusu komisyonun adının “Türkiye’de Saydamlığın Artırılması ve Yolsuzlukla Mücadelenin Güçlendirilmesi Komisyonu ” olarak değiştirilmesi uygun görülmüş ve “Kurullarda Görev Alacak Hükümet Üyeleri” konulu 2009/7 sayılı genelge eki “KURULLAR LİSTESİ” nin 9’uncu maddesi ekte belirtildiği şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Ayrıca; saydamlığın artırılması ve yolsuzlukların önlenmesine yönelik strateji planları hazırlamak, yürürlüğe konması için gerekli çalışmaları yapmak, uygulamasını izlemek, koordine etmek, alınacak önlemleri belirleyerek uygulamaları denetlemek, kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşları arasındaki koordinasyonu sağlamak, ilerleme raporlarını Komisyonun onayına sunmak, bu konulardaki güncel gelişmelere göre planda değişiklikler yapmak ve bu kapsamda verilecek diğer görevleri yerine getirmek üzere Başbakanlık Müsteşar Yardımcısının başkanlığında Adalet, İçişleri, Maliye, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları Müsteşar Yardımcıları ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile en fazla üyeye sahip işçi sendikasının temsilcilerinden oluşan bir “Türkiye’de Saydamlığın Artırılması ve Yolsuzlukla Mücadelenin Güçlendirilmesi Yürütme Kurulu” oluşturulmuştur.

Komisyon ve Kurula görevlerinin yerine getirilmesinde sekretarya hizmeti vermek, şeffaflığın artırılması ve yolsuzlukla mücadelenin güçlendirilmesi konularında oluşturulacak çalışma gruplarına başkanlık yapmak veya yaptırmak, strateji geliştirerek Komisyon ve Kurula sunmak ve onaylanan strateji, plan, program ve raporların gereklerini yerine getirmek, bu konularda ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşları arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak üzere Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığı görevlendirilmiştir.

Ayrıca; Avrupa Birliği’nden sağlanan mali kaynakların kullanımıyla ilgili usulsüzlükler ve suiistimaller konusunda yapılacak inceleme ve soruşturmalarda Avrupa Sahtecilikle Mücadele Ofisi (OLAF) ile koordinasyonu sağlayacak muhatap kuruluş olarak Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığı belirlenmiş ve Yolsuzlukla Mücadele Koordinasyon Birimi (AFCOS) olarak görev yapması uygun görülmüştür.

2006/32 sayılı genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Söz konusu Komisyon ve Kurulun görevlerini etkin bir şekilde yerine getirebilmeleri için kamu kurum ve kuruluşlarınca gereken her türlü destek ve yardımın sağlanmasını önemle rica ederim.

Recep Tayyip
ERDOĞAN
Başbakan

EK 1

9- TÜRKİYE’DE SAYDAMLIĞIN ARTIRILMASI VE YOLSUZLUKLA MÜCADELENİN GÜÇLENDİRİLMESİ KOMİSYONU

Başkan Cemil ÇİÇEK

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

Üyeler Adalet Bakanı, İçişleri Bakanı, Maliye Bakanı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

[R.G. 5 Aralık 2009 – 27423]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Başbakanlıktan:

Konu : Katılım Öncesi AB’den Sağlanacak Fonların Yönetimi.

GENELGE
2009/18

I. GİRİŞ

2007-2013 döneminde Avrupa Birliğinden Ülkemize sağlanacak hibe niteliğindeki fonlar Avrupa Konseyinin 1085/2006 sayılı Katılım Öncesi Yardım Aracı Tüzüğü ve söz konusu Tüzüğün uygulanmasına ilişkin 718/2007 sayılı Avrupa Komisyonu Tüzüğü esasları çerçevesinde kullanılacaktır. Katılım Öncesi Yardım Aracı Tüzüğü’nün amacı, aday ülkeleri

üyeliğe hazırlık yönünde desteklemek ve üyelik sonrası kullanılacak olan yapısal fonlara hazırlamaktır.

Avrupa Birliği ile ülkemiz arasındaki mali işbirliğinin yukarıda belirtilen Avrupa Birliği Tüzüklerine uygun olarak yürütülmesi amacıyla, Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Komisyonu arasında 11 Temmuz 2008 tarihinde “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Avrupa Toplulukları Komisyonu Arasında Katılım Öncesi Yardım Aracı ile Temin Edilen Yardımın Uygulanması Çerçevesinde Türkiye Cumhuriyetine Sağlanan Avrupa Topluluğu Mali Yardımlarıyla İlgili İşbirliği Kuralları Hakkında Çerçeve Anlaşma” (Çerçeve Anlaşma) imzalanmıştır. Söz konusu Anlaşmanın onaylanması 5824 sayılı Kanunla uygun bulunmuş ve 24 Aralık 2008 tarih ve 27090 (mükerrer) sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2008/14450 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanmıştır.

Katılım Öncesi Yardım Aracı kapsamında Türkiye’ye sağlanan fonlar beş bileşen altında yer almaktadır. Bunlar;

1. Geçiş Dönemi Yardımı ve Kurumsal Yapılanma
2. Sınır Ötesi İşbirliği
3. Bölgesel Kalkınma
4. İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi
5. Kırsal Kalkınma

olarak belirlenmiştir.

Bu bileşenler altında Avrupa Birliğinden sağlanacak fonlar, Avrupa Birliğine tam üyelik hedefimiz doğrultusunda, Katılım Ortaklığı Belgesi ve Ulusal Programda yer alan önceliklerin yanı sıra 3. ve 4. Bileşenler için hazırlanan Stratejik Çerçeve Belgesi ve operasyonel programlar ile 5. Bileşen için hazırlanan Kırsal Kalkınma Programının strateji ve öncelikleri çerçevesinde kullanılacaktır.

Yeni dönemde Avrupa Birliğinden sağlanacak fonların Çerçeve Anlaşma ile belirlenen esaslar doğrultusunda etkin bir şekilde kullanılabilmesi için, 2001/41 sayılı Genelge ile oluşturulan kurumsal yapının gözden geçirilerek yeni dönemin öngördüğü yapıyla uyumlu hale getirilmesi gerekli görülmüştür.

II. KURUMSAL YAPILAR

Çerçeve Anlaşmada belirtilen görevleri yerine getirmek üzere aşağıdaki kurum ve kişiler belirlenmiştir;

Yetkili Akreditasyon Görevlisi: Yetkili Akreditasyon Görevlisi, Hazine Müsteşarlığından sorumlu Devlet Bakanıdır. Yetkili Akreditasyon Görevlisinin sekretarya hizmetleri Hazine Müsteşarlığı tarafından yürütülür.

Ulusal Katılım Öncesi Yardım Koordinatörü: Katılım Öncesi Yardımın genel koordinasyonunu sağlamak üzere Ulusal Katılım Öncesi Yardım Koordinatörü olarak Avrupa Birliği Genel Sekreteri görevlendirilmiştir. Ulusal Katılım Öncesi Yardım Koordinatörünün sekretarya hizmetleri Avrupa Birliği Genel Sekreterliği tarafından yürütülür.

Ulusal Katılım Öncesi Yardım Koordinatörü ayrıca, Geçiş Dönemi Yardımı ve Kurumsal Yapılanma Bileşenine ilişkin programlama ve izleme sürecini yürütmek ve koordine etmek; Çerçeve Anlaşma, Sektörel Anlaşma(lar) ile Finansman Anlaşmalarını imzalamak ve Avrupa Komisyonuna iletmek; Stratejik Çerçeve Belgesi ve operasyonel programları Avrupa Komisyonuna iletmek görevlerini de yerine getirir.

Ulusal Yetkilendirme Görevlisi: Avrupa Birliğinden sağlanacak fonların mali yönetimi, işlemlerin mevzuata uygunluğu ile yönetim ve kontrol sistemlerinin etkin işlemlerinden sorumludur. Ulusal Yetkilendirme Görevlisi olarak Hazine Müsteşarı görevlendirilmiştir.

Stratejik Koordinatör: Katılım Öncesi Yardım Aracının 3. ve 4. Bileşenleri kapsamında sağlanacak yardımların koordinasyonunu sağlamak üzere, Stratejik Koordinatör sıfatı ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşar Yardımcısı görevlendirilmiştir. Stratejik Koordinatörün sekretarya hizmetleri Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından yerine getirilir.

Ulusal Fon: Hazine Müsteşarlığı bünyesinde bulunan Ulusal Fon, Ulusal Yetkilendirme Görevlisinin sorumluluğu altında, Katılım Öncesi Yardım Aracı çerçevesinde sağlanacak yardımların mali yönetimi ile görevlidir.

Program Otoritesi: Katılım Öncesi Yardım Aracı 3. ve 4. Bileşenleri için ilgili operasyonel programların ve Katılım Öncesi Yardım Aracı 5. Bileşeni için Kırsal Kalkınma Programının hazırlanması ve uygulamanın yürütülmesinden sorumlu kurumlardır. 3. ve 4. Bileşenler için Program Otoritesi olarak belirlenen kurumlarda Program Otoritesi Başkanı olarak müsteşar yardımcısı düzeyinde görevliler belirlenir.

Merkezi Finans ve İhale Birimi: Katılım öncesi mali işbirliği ile Katılım Öncesi Yardım Aracı 1. ve 2. Bileşenleri kapsamındaki ve ayrıca Katılım Öncesi Yardım Aracı 3. ve 4. Bileşenleri kapsamında Program Otoriteleri tarafından yapılan yetki devri çerçevesinde operasyonel programlara ilişkin projelerin Avrupa Komisyonu tarafından belirlenen usul ve esaslara uygun olarak ihale, sözleşme, ödeme ve raporlama işlemleri Merkezi Finans ve İhale Birimi tarafından yerine getirilir. Katılım Öncesi Yardım Aracı 1. ve 2. Bileşende Program Yetkilendirme Görevlisi, Merkezi Finans ve İhale Birimi Başkanıdır.

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu: Katılım Öncesi Yardım Aracının 5. Bileşeni kapsamında, başvuru çağrı ilanlarına çıkılması, proje seçimi, sözleşme, ödeme ve raporlama işlemlerinin yürütülmesinden sorumludur. Kurum, görevlerini Çerçeve Anlaşma, Sektörel Anlaşma ve 5818 sayılı Kanun ile değişik 5648 sayılı Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde yerine getirir.

Katılım Öncesi Yardım Aracının 3., 4. ve 5. Bileşenlerine ilişkin olarak Operasyonel Programların hazırlanması ve uygulanmasından aşağıdaki kurumlar yetkili ve sorumludur.

Bileşen	Operasyonel Program	Program Otoritesi
(3) Bölgesel Kalkınma	Çevre	Çevre ve Orman Bakanlığı
	Ulaştırma	Ulaştırma Bakanlığı
	Bölgesel Rekabet Edebilirlik	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
(4) İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi	İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
(5) Kırsal Kalkınma	Kırsal Kalkınma	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı (Yönetim Otoritesi); Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (Katılım Öncesi Yardım Aracı Kırsal Kalkınma Ajansı)

Program Otoritelerinde oluşturulacak kurumsal yapılanmada programlama, izleme ve değerlendirme, teknik uygulama, kalite kontrol, ihale, finans ve sözleşme işlevlerini yerine getirmek üzere birimler oluşturulacak ve bu birimlerde yeterli sayıda nitelikli personel istihdam edilecektir.

Program Otoriteleri ve Merkezi Finans ve İhale Birimi arasında imzalanan işbirliği anlaşmalarında öngörülen geçiş döneminin sonuna kadar 3. ve 4. Bileşenler için ihale, sözleşme, ödeme ve raporlama işlevleri, nihai sorumluluk Program Otoritelerinde kalmak üzere Merkezi Finans ve İhale Birimi tarafından yerine getirilecektir. Program Otoritesi kurumlar bu süreçte ihale, sözleşme, ödeme ve raporlama işlevlerinin kendilerince üstlenilmesine ilişkin gerekli tüm hazırlıkları yapacaklardır.

Denetim Otoritesi : Katılım Öncesi Yardım Aracının yönetim ve kontrol mekanizmalarının işlerliği ve etkinliğini denetlemek üzere Hazine Kontrolörleri Kurulu, Denetim Otoritesi olarak görevlendirilmiştir. Denetim Otoritesi, Çerçeve Anlaşma kapsamındaki yönetim ve kontrol mekanizması içerisinde yer alan kişi ve kurumlardan hiçbir şekilde talimat almaz ve işlevsel olarak bağımsızdır. Denetim Otoritesi Katılım Öncesi Yardım Aracına ilişkin tüm yönetim ve kontrol sistemlerini ve faaliyetlerini denetler. Bu kapsamdaki kurumlar Denetim Otoritesi tarafından yönetim ve kontrol sistemlerine ilişkin istenilen her türlü bilgiyi, belgeyi, kayıtları, raporları ve bilgi sistemlerini sunmak ve bu bilgileri denetime hazır bulundurmak zorundadırlar.

Ulusal Otorite : Katılım Öncesi Yardım Aracı 2. Bileşeni ile ilgili olarak, ülkemizin halihazırda katılım sağladığı ve önümüzdeki dönemde katılacağı programlarla ilgili çalışmaları Merkezi Finans ve İhale Birimi ile işbirliği içerisinde yürütmek üzere Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Ulusal Otorite olarak belirlenmiştir. Ancak, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Ulusal Yetkilendirme Görevlisi tarafından akredite edilinceye ve Komisyonun revize edilmiş yetki devri kararı alınıncaya kadar Ulusal Otorite görevini Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı yürütmeye devam edecektir.

İç Denetim Birimi : Katılım öncesi mali işbirliği kapsamında yer alan kurumların iç denetim işlevi, 5018 sayılı Kanun çerçevesinde atanmış kişiler arasından, kurumlarınca öngörülen yeterli sayıdaki iç denetçi tarafından yerine getirilir. Ancak, 5018 sayılı Kanun kapsamında olmayan Merkezi Finans ve İhale Birimi ve Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunun iç denetimi kendi iç denetçileri tarafından yapılır.

III. KOORDİNASYON KURULU VE KOMİTELERİ

1. Mali İşbirliği Koordinasyon Kurulu :

A. Kurulun Oluşumu: Başmüzakereci başkanlığında, Ulusal Katılım Öncesi Yardım Koordinatörü, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarı, Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı, Maliye Bakanlığı Müsteşarı, Program Otoritesi Bakanlıkların Müsteşarları ve Merkezi Finans ve İhale Birimi Başkanından oluşur. Sekreteryaya hizmetleri Avrupa Birliği Genel Sekreterliği tarafından yürütülür. Gerekli hallerde Kurula diğer ilgili kamu kurum ve kuruluşları da davet edilir. İhtiyaç duyulması halinde Kurul teknik seviyede toplanır.

B. Kurulun Görevleri:

- (1) Mali işbirliği sürecinin genel işleyişini, Topluluk programları ve ajanslarından yararlanmaya yönelik faaliyetleri koordine etmek, izlemek ve değerlendirmek,
- (2) Katılıma yönelik olarak üye ülkeler ile yürütülen ikili işbirliğinin genel koordinasyonunu sağlamaktır.

2. Geçiş Dönemi Desteği ve Kurumsal Yapılanma Komitesi:

A. Komitenin Oluşumu: Avrupa Birliği Genel Sekreterliği başkanlığında, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı ile Dışişleri ve Maliye Bakanlıklarının, en az daire başkanı düzeyinde temsilcilerinden ve Merkezi Finans ve İhale Biriminin uygun seviyedeki temsilcisinden oluşur. Komitenin sekreteryaya hizmetleri Avrupa Birliği Genel Sekreterliği tarafından yürütülür.

B. Komitenin Görevleri:

- (1) Geçiş Dönemi Desteği ve Kurumsal Yapılanma Bileşeni kapsamında kullanılacak kaynaklara ilişkin öncelikleri belirlemek, hazırlık aşamasından başlamak üzere, programlama belgelerini değerlendirmek ve varsa değişiklik önerilerinde bulunmak,
- (2) Söz konusu bileşen kapsamındaki proje tekliflerini değerlendirmek, karara bağlamak ve proje hazırlama sürecini yönlendirmektir.

3. Sınır Ötesi İşbirliği Komitesi :

A. Komitenin Oluşumu: Ulusal Otorite başkanlığında, Dışişleri Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Merkezi Finans ve İhale Birimi ve Avrupa Birliği Genel Sekreterliği temsilcilerinden oluşur. Komitenin çalışma usul ve esasları Komite tarafından belirlenir. Komitenin sekreteryaya hizmetleri Ulusal Otorite tarafından yürütülür.

B. Komitenin Görevleri:

Sınır Ötesi İşbirliği Bileşeni ile ilgili programlama ve teknik uygulama sürecini koordine etmektedir.

4. Bölgesel Kalkınma ve İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Komitesi:

A. Komitenin Oluşumu: Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarı başkanlığında, Stratejik Koordinatör, Program Otoritesi Başkanları ile Dışişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği ile Merkezi Finans ve İhale Biriminin üst düzey temsilcilerinden oluşur. Gerek duyulması halinde ilgili kurum ve kuruluş temsilcileri de toplantıya davet edilir. Komitenin sekretarya hizmetlerini Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı yürütür. Komitenin çalışma usul ve esasları Komite tarafından belirlenir.

B. Komitenin Görevleri:

(1) Bölgesel Kalkınma ve İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Bileşenleri altında yer alan operasyonel programlara ilişkin gelişmeleri değerlendirerek, her bir bileşen için operasyonel programlar arası fon tahsisine ilişkin olarak Avrupa Komisyonuna iletilecek önerileri oluşturmak,

(2) Program Otoritelerine, operasyonel programlar arasındaki uyum ve tamamlayıcılığın sağlanmasına yönelik değerlendirme ve tavsiyelerde bulunmak,

(3) Stratejik Çerçeve Belgesi kapsamındaki operasyonel programlara ilişkin gelişmeleri ve belirlenen hedeflere ulaşmadaki ilerlemeleri değerlendirmek, Program Otoritesi kurumlara bu yönde tavsiyelerde bulunmak,

(4) Bölgesel Kalkınma ve İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Bileşenleri altında yer alan Operasyonel Programlara ilişkin yıllık izleme ve değerlendirme raporlarını görüşmek ve Stratejik Çerçeve Belgesinde yer alan hedeflerin tutarlılığını izlemek,

(5) Stratejik Çerçeve Belgesine ilişkin olarak Stratejik Koordinatör tarafından hazırlanacak izleme ve değerlendirme raporlarını görüşmek,

(6) Yeterli sayı ve nitelikte projeden oluşan proje havuzunun oluşmasına katkıda bulunmak,

(7) Yatırım programı ile ilişkilendirilmesi gereken projelerle ilgili olarak proje tekliflerini, projelendirme aşamasında, eş-finansman ve yatırım programıyla ilişkisi bakımından Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığının görüşünü almak suretiyle değerlendirmektir.

IV. İZLEME KOMİTELERİ

Katılım Öncesi Yardım Aracı 1. ve 5. Bileşenleri için bileşen bazında, 3. ve 4. Bileşenler için her bir operasyonel program bazında Çerçeve Anlaşma, Sektörel Anlaşma ve Finansman Anlaşmalarında tanımlanan görevleri yerine getirmek üzere bir izleme komitesi oluşturulmuştur. 2. Bileşen kapsamında ilgili ülkelerle yürütülen ortak programlarda ise, oluşturulan ortak izleme komitelerine katılım sağlanır. Katılım Öncesi Yardım Aracı kapsamındaki tüm bileşenlere ilişkin İzleme Komitelerinin genel koordinasyonu Ulusal Katılım Öncesi Yardım Koordinatörü tarafından yerine getirilir. 2. Bileşene ilişkin izleme faaliyetleri gerekli hallerde Geçiş Dönemi Desteği ve Kurumsal Yapılanma Bileşeni İzleme Komitesi vasıtasıyla yapılır.

1. KATILIM ÖNCESİ YARDIM İZLEME KOMİTESİ

Ulusal Katılım Öncesi Yardım Koordinatörü ile Avrupa Komisyonunun eşbaşkanlığında, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, Dışişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Ulusal Otorite, Merkezi Finans ve İhale Birimi, Stratejik Koordinatör ve Program Otoritesi kurumlar ile ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcilerinden oluşur. Komitenin sekretarya hizmetleri Avrupa Birliği Genel Sekreterliği tarafından yürütülür.

2. SEKTÖREL İZLEME KOMİTELERİ

2.1. Geçiş Dönemi ve Kurumsal Yapılanma Bileşeni İzleme Komitesi

Ulusal Katılım Öncesi Yardım Koordinatörü ve Avrupa Komisyonunun eşbaşkanlığında Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, Program Yetkilendirme Görevlisi, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, Ulusal Fon, Dışişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı

Müsteşarlığı ve diğer ilgili kamu kurumlarının temsilcileri ile gerekli hallerde sivil toplum kuruluşları temsilcilerinden oluşur. Gerek duyulması halinde, sektörel izleme alt komiteleri kurulur. Komitenin sekretarya hizmetleri Avrupa Birliği Genel Sekreterliği tarafından yürütülür.

2.2. Çevre, Ulaştırma, Bölgesel Rekabet Edebilirlik, İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programları İzleme Komiteleri

İlgili Program Otoritesi ile Avrupa Komisyonunun eşbaşkanlığında, Ulusal Katılım Öncesi Yardım Koordinatörü, Ulusal Yetkilendirme Görevlisi, Stratejik Koordinatör, Merkezi Finans ve İhale Birimi, Maliye Bakanlığı ve ilgili diğer kamu kurumları ile gerekli hallerde sivil toplum kuruluşları temsilcilerinden oluşur. Komitelerin sekretarya hizmetleri ilgili Program Otoritesi kurumlar tarafından yürütülür.

2.3. Kırsal Kalkınma İzleme Komitesi

Kırsal Kalkınma bileşeninin izlenmesine ilişkin komitenin oluşumu ve görevleri Sektörel Anlaşmanın ilgili hükümleri esas alınarak belirlenir.

2001/41, 2002/50 ve 2007/30 sayılı Genelgeler yürürlükten kaldırılmıştır.

Sonuç olarak, ülkemizin Avrupa Birliğine katılım sürecinde, kurumlarımızın işbirliği içerisinde etkin bir çalışma ortamı oluşturarak, sağlanacak kaynakları Avrupa Birliğine tam üyelik hedefi doğrultusunda ve ulusal politika önceliklerimiz ile uyumlu bir şekilde kullanmaları ve böylece ülkemizin kalkınma sürecine yeterli katkıyı vermeleri büyük önem taşımaktadır. Bu itibarla, Avrupa Birliği ile ülkemiz arasındaki mali işbirliğinin yukarıda ana hatları belirtilen yeni kurumsal yapılanma ve görev dağılımı çerçevesinde yürütülmesi hususunda bilgilerini ve gereğini önemle rica ederim.

Recep Tayyip
ERDOĞAN
Başbakan

[R.G. 4 Aralık 2009 – 27422]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Kararları

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2004/76

Karar Sayısı : 2008/108

Karar Günü : 21.5.2008

İPTAL DAVASINI AÇAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Ali TOPUZ, Oya ARASLI ve 114 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU: 17.7.2004 günlü, 5232 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un;

1- 2. maddesiyle değiştirilen 2.12.1999 günlü, 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un 4. maddesinin üçüncü fıkrası ile dördüncü fıkrasının birinci ve ikinci tümcelerinin,

2- 4. maddesiyle değiştirilen 4483 sayılı Yasa'nın 12. maddesinin,

3- 5. maddesiyle değiştirilen 4483 sayılı Yasa'nın 13. maddesinin,

4- 6. maddesiyle 4483 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasındaki "garaz, kin veya mücerret hakaret için" ibarelerinin madde metninden çıkartılması ve "Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkındaki ihbar ve şikâyetlerin" ibaresinden sonra gelmek üzere

“ihbar veya şikâyet edileni mağdur etmek amacıyla ve” ibaresinin eklenmesi suretiyle yapılan değişikliğin,

5- 7. maddesiyle 4483 sayılı Yasa’ya eklenen geçici 2. maddenin, Anayasa’nın 2., 6., 10., 11., 13., 36. ve 37. maddelerine aykırılığı savıyla iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemidir.

.....

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü’nün 8. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Fazıl SAĞLAM, A. Necmi ÖZLER ve Serdar ÖZGÜLDÜR’ün katılımlarıyla 29.9.2004 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine ve yürürlüğü durdurma isteminin bu konudaki raporun hazırlanmasından sonra karara bağlanmasına oybirliğiyle karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenen yasa kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Genel Açıklama

Türk hukukunda, adli suçlardan dolayı memurlar hakkında soruşturma açılması ve kovuşturma yapılması özel bir sisteme tabi tutulmuştur. Bu konuda, ülkemizde ilk yazılı metin 1872 tarihli “Memurin Muhakematına Dair Nizamname”dir. Bu Nizamname yerine, 1913 tarihli “Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat” çıkartılmıştır. Bu yasanın çıkarılış amacının, görevleri gereği kamu gücünü kullanma konumunda olan memurların yersiz suç isnatları nedeniyle haksız yere yıpratılmalarını önleme ve idari mekanizmanın işlerliğini kesintiye uğratmama olduğu anlaşılmaktadır. Yasaya göre, soruşturma idare tarafından yapılmakta, izin verilmediği takdirde (men’i muhakeme kararı) memurlar yargılanmamakta, izin verildiği takdirde (lüzumu muhakeme kararı) ise kovuşturma adli yargıda yapılmaktaydı.

1924 ve 1961 Anayasalarında memurların yargılanmasını düzenleyen özel bir hüküm olmamasına karşın, memurların görevleriyle ilgili suçlar hakkında soruşturma açılabilmesi için yetkili idari mercilerden izin alınması gereği, 1982 Anayasası’nın 129. maddesinin altıncı fıkrasındaki düzenlemeyle birlikte anayasal bir ilke olarak hukukumuza girmiştir.

4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun’un gerekçesinde de belirtildiği gibi, memurların yargılanmasına ilişkin sisteme yöneltilen eleştirileri karşılamak ve sistemin aksayan yönlerini düzeltmek amacıyla yasalaştırılmış olup, Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat’ı da yürürlükten kaldırmıştır. 4483 sayılı Yasa, öncelikle memurlara özgü yargılama sistemine diğer kamu görevlilerini de dâhil ederek özel yargılama kapsamına giren kitleyi genişletmiştir. Bununla birlikte, görev sırasında işlenen ancak görevle ilgili olmayan suçlar yasa kapsamı dışına çıkarılarak, suçlar açısından yasa kapsamı daraltılmıştır. Bu yasayla, yasa kapsamına giren suçlarla ilgili hazırlık soruşturması yapma görevi cumhuriyet savcılarına verilerek, idari kurulların soruşturma görevlerine son verilmiştir. Dava konusu 5532 sayılı Yasa’nın ise 4483 sayılı Yasa’nın uygulanmasında, yasa kapsamına giren ihbar ve şikâyetlerin değerlendirilmesinde yeni bazı ölçütler ve yöntemler getirildiği yasa gerekçesinden anlaşılmaktadır.

B- Anayasa’ya Aykırılık Sorunu

1- 5232 Sayılı Kanunun 2. Maddesiyle Değiştirilen 4483 Sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun’un 4. Maddesinin Üçüncü Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde; 5232 sayılı Yasa’nın 2. maddesi ile 4483 sayılı Yasa’nın 4. maddesinin üçüncü fıkrasının değiştirilerek memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında

yapılacak ihbar ve şikâyetlerin değerlendirilmesi için yeni ölçütler getirildiği, getirilen bu ölçütlerle suçun ve suçlunun ortaya çıkarılmasının güçleştirildiği, bilgi, belge ve kanıt toplama yükümlülüğünün soruşturmacıya ait olduğunun ifade edildiği, suç işleyen memur veya kamu görevlisi hakkında ihbar ve şikâyette bulunmayı olanaksız hale getirecek, suçun ortaya çıkmasını engelleyecek bu düzenlemede kamu yararı olmadığı, bugüne kadar kamu görevlilerinin kovuşturulmasına ilişkin yasalarla getirilen yöntemlerin, hukuk devleti ilkesinin bir gereği olarak yargılamanın hızlandırılması ve kolaylaştırılması yönünde olduğu, oysa iptal istemine konu olan düzenlemenin suç işleyen memurların korunduğu izlenimine yol açtığı, bu nedenle kuralın Anayasa'nın 2., 10., 11., 13. ve 36. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İptal istemine konu olan 5232 sayılı Yasa'nın 2. maddesi, 4483 sayılı Yasa'nın 4. maddesinin üçüncü fıkrasında yaptığı düzenleme ile ihbar ve şikâyetlerin işleme konulabilmesi için aranan şartları artırmıştır. Daha önce yasada var olan; soyut ve genel olmama, kişi veya olay bildirilmesi şartlarına, “iddiaların ciddi bulgu ve belgelere dayanması” ile “ihbar veya şikâyet dilekçesinde dilekçe sahibinin doğru adının, soyadının, imzasının ve iş veya ikametgâh adresinin bulunması” şartları eklenmiştir. Böylece, memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında ihbar ve şikâyete bağlı olarak soruşturma açılmasının şartları iptal istemine konu olan kural ile ağırlaştırılmıştır.

İhbar ve şikâyet, suçları soruşturmakla görevli mercilerin herhangi bir suçun işlendiğini öğrenme yollarındandır. Ayrıca, görevli mercilerin basın yayın yoluyla, suçun işlendiğini öğrenen başka mercilerin bildirmesiyle veya doğrudan doğruya suç işlendiğini öğrenme yolları da vardır. İhbar, bir kimsenin suç işlendiğini yazılı veya sözlü olarak yetkili makamlara bildirmesidir. Şikâyet ise suçtan zarar gören kimsenin yazılı veya sözlü olarak yetkili makamlara başvurarak soruşturma açılmasını istemesidir. Ceza Muhakemesi Kanunu'nda, ceza ve disiplin soruşturmalarına ilişkin diğer özel yasalarda ve kimi düzenleyici işlemlerde, ihbar ve şikâyetlerin şekil şartları, ihbar ve şikâyetlerin değerlendirilmesi yöntemleri ve hukuki sonuçları ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, hukuk güvenliğini sağlayan, bütün etkinliklerinde hukuka ve Anayasa'ya uyan, işlem ve eylemleri bağımsız yargı denetimine bağlı olan devlettir.

Hukuk devletinde ceza soruşturmasına ilişkin kurallar, ceza muhakemesi hukukunun ana ilkeleri ile Anayasa'nın konuya ilişkin kuralları başta olmak üzere, ülkenin sosyal, kültürel yapısı, etik değerleri, sosyal ve hukuki ihtiyaçlar göz önüne alınarak saptanacak suç ve ceza siyasetine göre belirlenir. Yasakoyucu, takip ettiği suç ve ceza politikasının bir gereği olarak suçlu olduğu ileri sürülen kamu görevlilerinin cezasız kalmaları ile bunların haksız yere soruşturmaya uğratılmaları hususlarını gözeterek, bunlar arasında âdil bir denge kurmak zorundadır. Bu dengeyi kurarken, iptali istenen kuralla; bir taraftan bir delile dayanmayan suç isnatlarının dikkate alınmayacağını öngörmüş, diğer taraftan ihbar veya şikâyetin asılsız çıkması halinde, soruşturulan veya yargılanan kamu görevlisinin şerefine, mesleki saygınlığının ve kişisel haklarının zarara uğraması halinde kimin sorumlu olacağını bilinmesini şart koşmuştur. Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında suç işlediklerine dair yapılan ihbar ve şikâyetlerin işleme konulabilmesi için gerekli koşulların neler olacağını belirlemek anayasal sınırlar içinde yasama organının takdir yetkisi içindedir.

Açıklanan nedenle kural Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Şevket APALAK “... iddiaların ciddi bulgu ve belgelere dayanması, ...” ibaresinin, Zehra Ayla PERKTAŞ ise “... iddiaların ciddi bulgu ve belgelere dayanması, ihbar veya şikâyet dilekçesinde dilekçe sahibinin doğru ad, soyad ve imzası ile iş veya ikametgâh adresinin bulunması ...” bölümünün iptali gerektiği görüşüyle bu görüşe katılmamışlardır.

Kuralın Anayasa'nın 10., 11., 13. ve 36. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

2- 5232 Sayılı Kanun'un 2. Maddesiyle Değiştirilen 4483 Sayılı Kanun'un 4. Maddesinin Dördüncü Fıkrasının Birinci Tümcenin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, Yasa'da belirtilen ölçüt ve koşullara uygun olmayan ihbar ve şikâyetlerin Cumhuriyet Başsavcıları ve izin vermeye yetkili merciler tarafından işleme konulmayacağına ilişkin bir düzenlemenin, kamu görevlileri ile memurların görevlerine ilişkin suçlar nedeniyle yargılanmalarını güçleştirici hatta imkânsızlaştırıcı bir etki yapacağı, suçlunun takibini güçleştiren düzenlemede kamu yararı olmadığı, düzenlemenin suç işleyen memur ve kamu görevlilerinin korunduğu izlenimini vereceği, yurttaşların hukuk devletine ve kamu otoritelerinin saygınlığına olan güvenini zedeleyeceği, bu nedenle kuralın Anayasa'nın 2., 10., 11., 13. ve 36. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İptal istemine konu olan kuralla, 4483 sayılı Yasa'nın 5232 sayılı Yasa ile değişik 4. maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen şekil şartlarını taşımayan ihbar ve şikâyetlerin Cumhuriyet başsavcıları ve izin vermeye yetkili merciler tarafından işleme konulmayacağı, durumun ihbar veya şikâyette bulunana bildirileceği düzenlenmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devletinde uyulması zorunlu temel ilkelerden biri de "hukuk güvenliği ilkesi"dir. Buna göre yasal düzenlemeler, herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde belirli, açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olmalıdır.

Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında suç işlediklerine dair yapılan ihbar ve şikâyetlerin işleme konulabilmesi için gerekli şartların neler olacağını belirleme anayasal sınırlar içinde yasama organının takdir yetkisi içinde olduğundan, bu şartlara uymayan ihbar ve şikâyetlerin yetkili merciler tarafından işleme konulmaması hukuk devletinin önemli bir unsuru olan hukuki güvenlik ilkesinin bir gereğidir. Ayrıca, ihbar ve şikâyetlerin işleme konulmaması halinde ihbar edene veya şikâyetçiye durum hakkında bilgi verilmesi, Anayasa'nın 74. maddesinde belirtilen dilekçe hakkının bir sonucudur.

Açıklanan nedenle kural Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamıştır.

Kuralın Anayasa'nın 10., 11., 13. ve 36. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

3- 5232 Sayılı Kanun'un 2. Maddesiyle Değiştirilen 4483 Sayılı Kanun'un 4. Maddesinin Dördüncü Fıkrasının İkinci Tümcenin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, Yasa'da belirtilen ölçüt ve koşullara uygun olmayan ihbar ve şikâyetlerde, iddiaların sıhhati şüpheye mahal vermeyecek belgelerle ortaya konulmuş olması halinde, ad, soyadı, imza ve adres şartlarının aranmayacağına dair kuralın, soruşturmacılara ait olan sağlıklı bilgi, belge ve delil bulma yükümlülüğünü vatandaşlara yüklediği, suçun takibini güçleştirdiği hatta imkânsızlaştırdığı, bu nedenle kuralın Anayasa'nın 2., 10., 11., 13. ve 36. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İptal istemine konu kuralda, suç işlendiğine ilişkin iddiaların, sıhhati şüpheye mahal vermeyecek belgelerle ortaya konulmuş olması halinde ad, soyadı ve imza ile iş veya ikametgâh adresinin doğruluğu şartının aranmayacağı belirtilmiştir. Dolayısıyla kural, delillendirilebilen ihbar ve şikâyetlerde, ihbar ve şikâyet eden kişinin kimliğinin önemli olmadığını, bu nitelikteki ihbar ve şikâyetlerin işleme konulacağını düzenlemiş olmaktadır.

Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında suç işlediklerine dair yapılan ihbar ve şikâyetlerin işleme konulabilmesi için gerekli şartların neler olacağını belirleme, hangi hallerde bu şartlardan bazılarının aranmayacağını düzenleme anayasal sınırlar dâhilinde yasama organının takdir yetkisi içindedir.

Açıklanan nedenle kural Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Şevket APALAK "... sıhhati şüpheye mahal vermeyecek ..." ibaresinin, Zehra Ayla PERKTAŞ "Tümcenin tamamının iptali gerektiği" görüşüyle bu görüşe katılmamışlardır.

Kuralın Anayasa'nın 10., 11., 13. ve 36. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

4- 5232 Sayılı Kanun'un 4. Maddesiyle Değiştirilen 4483 Sayılı Kanun'un 12. Maddesinin Birinci ve İkinci Fıkralarının İncelenmesi

Dava dilekçesinde ; 5232 sayılı Yasa'nın 4. maddesi ile 4483 sayılı Yasa'nın 12. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında yapılan değişiklikle, eski yasal düzenlemede görev ünvanları belirtilen memur ve kamu görevlilerinden sadece büyükşehir belediye başkanlarının hazırlık soruşturmasını yapacak merciin değiştirildiği, eski yasal düzenleme ile yeni yasal düzenleme arasındaki tek farkın büyükşehir belediye başkanlarıyla ilgili düzenleme olduğu ve yasa gerekçeleri ile maddelerdeki düzenlemeler arasında tutarlılık bulunmadığı, kişiye özel ve kamu yararına aykırı düzenlemeler yapıldığı, bu nedenle kuralın Anayasa'nın 2., 6., 10., 11. ve 37. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İptal istemine konu kuralla, 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun kapsamında yapılacak hazırlık soruşturmalarını yürütecek makamların, yani Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın, il başsavcılıklarının ve diğer başsavcılıkların görev ve yetkileri yeniden düzenlenmiş ve hazırlık soruşturması sırasında hâkim kararı alınmasını gerektiren hususlarda başvurulacak yargı yerleri belirlenmiştir.

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 3. ve 12. maddelerindeki genel görev ve yetki kuralları uyarınca, davaya bakma yetkisi suçun işlendiği yerdeki görevli mahkemeye, bu işe ilişkin hazırlık soruşturmasını yapma ve dava açılması gerekip gerekmediğini takdir etme yetkisi de bu mahkemenin yargı sınırları içinde bulunan Cumhuriyet başsavcılığına aittir. Ancak, 4483 sayılı Yasa'nın 12. ve 13. maddelerinde kimi memur ve kamu görevlilerinin bu yasa kapsamına giren eylemleriyle ilgili hazırlık soruşturmasını yapacak Cumhuriyet başsavcılıkları ve yargılamayı yapacak mahkemeler açısından bu kurala istisnalar getirilmiştir. 5232 sayılı Yasa, 12. ve 13. maddelerdeki bu görev ve yetki bölüşümünü yeniden düzenlemiştir.

5232 sayılı Yasa, 4483 sayılı Yasa'nın 12. maddesinin eski halinde öngörülen ve kamu görevlilerini üç gruba ayırarak her grup için hazırlık soruşturmasını yürütecek savcılığı belirleyen düzenlemeyi ve hazırlık soruşturmaları sırasında hâkim kararına ihtiyaç duyulan hallerde, bu üç grup için yetkili ve görevli mahkemeyi belirleyen düzenlemeleri değiştirmiştir. Böylece, 5232 sayılı Yasa'da tanınan istisnalar dışında, tüm kamu görevlilerinin genel hükümlere tâbi olacakları anlaşılmaktadır.

Bu anlamda, 5232 sayılı Yasa ile getirilen değişiklik, Ceza Muhakemesi Kanunundaki genel yetki ve görev kurallarına bir dönüşü ifade etmektedir. Dolayısıyla, davaya bakma yetkisi kural olarak suçun işlendiği yerdeki görevli mahkemeye, suça ilişkin hazırlık soruşturmasını yapma ve dava açılması gerekip gerekmediğini takdir etme yetkisi de bu mahkemenin yargı sınırları içinde bulunan Cumhuriyet başsavcılığına aittir. Bütün kamu görevlileri ve memurlar için genel hükümlere yollama yapılmış olmasına rağmen, bazı kamu görevlileri bu kuraldan ayırık tutulmuştur. Buna göre, yeni düzenlemede Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, müsteşarlar ve valiler hakkında yapılacak olan hazırlık soruşturmasının Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı veya Başsavcı vekili, kaymakamlar ile ilgili hazırlık soruşturmasının ise il Cumhuriyet Başsavcısı veya Başsavcı vekili tarafından yapılması hükme bağlanmıştır. Büyükşehir belediye başkanları ve atamaları Bakanlar Kurulu kararıyla yapılan -valiler dışındaki- memurlar ve diğer kamu görevlileriyle ilgili hazırlık soruşturmaları ise genel hükümlere göre yetkili ve görevli Cumhuriyet başsavcılığı tarafından yürütülecektir.

"Kanuni hâkim güvencesi" ilkesi Anayasa'nın 37. maddesinde "hiç kimsenin kanunen tabi olduğu mahkemeden başka merci önüne çıkarılamayacağı" ve "bir kimsenin kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarma sonucunu doğuran yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulamayacağı" şeklinde ifade edilmiştir.

Anayasa'nın 37. maddesinin gerekçesinde de,

"...

“Kanunî hâkim”, “kanunun gösterdiği hâkim” deyimiyle, mahkemelerin veya hâkimlerin görev ve yetkilerinin kanunla belirleneceği; yani ancak yasama tasarrufları yoluyla görev ve yetkinin saptanacağı belirtilmiştir. “Suç ve cezaların kanunîliği” ilkesinin, şekli ceza hukuku yani suç yargılaması hukukundaki mukabili olan bu ilke esasen “yargı” bölümünde açıkça ifade edilmiştir. Bu ilke, suç yargılaması hukukunda çok iyi bilinen ve yargılamada keyfiliği önlemek ve güvenilirliği sağlamak amacını güden “yargılamanın kanunîliği” kuralının tabîi ve ilk sonucudur.

“Tabîi hâkim” kavramı ise, yargılanacak nizanın vukuu anında yürürlükte bulunan kanunun öngördüğü yargı mercii demektir. Bunlara “olağan mahkemeler” denir. Diğer bir deyimle, bir ceza ancak vukuu anında yürürlükte bulunan kanunun öngördüğü yargı mercii önüne götürülecek; bu kanuna göre hangi mahkemenin görev ve yetkisine giriyorsa o mahkeme tarafından çözüme bağlanacaktır. Bu suretle davanın “olaydan” sonra çıkarılacak bir kanunla yaratılan bir mahkeme önüne götürülmesi yasaklanmakta, yani “kişiye” yahut “olaya” göre “kişiyi” yahut “olayı” göz önünde tutarak mahkeme kurma imkânı ortadan kaldırılmaktadır. Bu ise “tarafsız yargı mercii” güvencesinin ilk gereğidir.

Tabîi hâkim güvencesi, bu anlamıyla, ne bütün cezaların adliye mahkemeleri önüne götürülmesini zorunlu kılar, ne de adliye mahkemeleri kümesi içinde veya dışında yer alacak “özel mahkemeler” kurulmasına engeldir. Tek anlamı, yukarıda da açıklandığı gibi, “görev ve yetki” belirlenmesinde *ex post facto* kanunları yasaklamak, “görev ve yetki” belirleyen kanunların geçmişe yürümesini önlemektir; bu da “tarafsız mahkeme”nin ilk gereğidir.” denilerek doğal yargıçlık ilkesi açıklanmıştır.

Dava konusu kuralla bazı kamu görevlileri hakkında hazırlık soruşturmasını yürütecek cumhuriyet savcılıklarının ve bu soruşturmada hâkim kararı gerektiği takdirde bu kararı alacak mahkemenin yasayla belirlenmesi söz konusudur. Bunlar dışındaki kamu görevlileri hakkında ise, genel hükümlere göre yetkili ve görevli mahkeme ve cumhuriyet başsavcılığı tarafından işlem yapılacaktır. Başka bir deyişle, bu düzenlemelerle kişiye veya olaya özel ve olaylardan sonra mahkeme veya savcılık belirlenmesi söz konusu değildir. Gerek hazırlık soruşturmasını yapacak makamlar bakımından, gerekse hazırlık soruşturmasında hâkim kararı gereken hallerde karar verecek mahkemeler bakımından kural, yeni bir görev bölüşümünü öngörmüştür.

Olaya ve kişiye özel olmamak kaydıyla hangi kamu görevlileri hakkındaki soruşturmalara hangi savcılığın bakacağı ve bu soruşturmalar sırasında hâkim kararı gereken hallerde hangi mahkemenin görevli olacağı yasa ile önceden belirlenmesi, anayasal sınırlar dâhilinde yasama organının takdirindedir. Bu nedenle, suçun veya suç işlediği iddia edilen kişinin niteliğine göre değişik savcılıklar ve mahkemeler görevli ve yetkili kılınabilir. Aksi halde, yasayla yetki ve görev verilen bir savcılığın veya mahkemenin yetki ve görevinin bir daha değiştirilememesi gerekir ki, doğal yargıç ilkesiyle bu sonucun amaçlanmadığı açıktır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, kural Anayasa’nın 2. ve 37. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa’nın 6., 10. ve 11. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

5- 5232 Sayılı Kanun’un 5. Maddesiyle Değiştirilen 4483 Sayılı Kanun’un 13. Maddesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, iptal istemine konu kuralla 4483 sayılı Yasa’nın 13. maddesinde yapılan değişiklikle sadece büyükşehir belediye başkanlarının yargılanmasında görevli ve yetkili olan mahkemelerin değiştirildiği, yasa gerekçesi ile yapılan düzenlemeler arasında çelişki bulunduğu, kişiye özel ve kamu yararına aykırı düzenlemeler yapıldığı, bu nedenle kuralın Anayasa’nın 2., 6., 10., 11. ve 37. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

4483 sayılı Yasa’nın 13. maddesinin iptal istemine konu yasa kuralının değişmeden önceki halinde memurlar ve diğer kamu görevlileri atama usullerine göre üç gruba ayrılarak, her grup için yargılamayı yürütecek mahkemeler belirlenmekteydi. İptal davasına konu olan yasa kuralı ise, bu gruplandırma esasını değiştirmiş, 4483 sayılı Yasa kapsamında yapılacak

yargılamaları yürütecek makamların, yani Yargıtay ceza dairelerinin, il ağır ceza mahkemelerinin ve diğer mahkemelerin görev ve yetkileri yeniden düzenlenmiştir. Buna göre, Yargıtay'ın ilgili ceza dairesi eskiden olduğu gibi, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, müsteşarlar ve valiler hakkındaki yargılamayı yürütecektir. Ancak büyükşehir belediye başkanları ve atamaları Bakanlar Kurulu kararıyla yapılan -valiler dışındaki- memur ve diğer kamu görevlileriyle ilgili yargılamalar genel hükümlere göre yetkili ve görevli mahkemeler tarafından yürütülecektir. Aynı şekilde kuralla, il ağır ceza mahkemesinin haklarında soruşturma yürüteceği kamu görevlileri grubu da, sadece kaymakamlarla sınırlandırılmıştır.

Yasa'nın 4. maddesiyle değiştirilen 4483 sayılı Yasanın 12. maddesinin birinci ve ikinci fıkraları için belirtilen gerekçeler bu kural için de geçerli olduğundan iptal isteminin reddi gerekir.

6- 5232 Sayılı Kanun'un 6. Maddesiyle 4483 Sayılı Kanun'un 15. Maddesinin Birinci Fıkrasındaki "garaz, kin veya mücerret hakaret için" İbarelerinin Madde Metninden Çıkarılması ve "Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkındaki ihbar ve şikâyetlerin" ibaresinden sonra gelmek üzere "ihbar ve şikâyet edileni mağdur etmek amacıyla ve" İbaresinin Eklenmesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde; 4483 sayılı Yasa'nın 15. maddesinde yapılan değişiklikten önce, memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkındaki ihbar ve şikâyetlerin "garaz, kin ya da mücerret hakaret için" uydurma suç isnadıyla yapıldığının soruşturma veya yargılama sonucunda tespit edilmesi durumunda, haksız suçlamada bulunan kişiler hakkında kendiliğinden soruşturmaya başlanması öngörülmüşken, iptal istemine konu kuralla "garaz, kin veya mücerret hakaret için" ibarelerinin metninden çıkarıldığı, ihbar ve şikâyetlerin, ihbar veya şikâyet edileni "mağdur etmek amacıyla" yapıldığının soruşturma veya yargılama sonucunda anlaşılması üzerine kendiliğinden soruşturmaya geçilmesi esasının getirildiği ifade edilerek, "garaz, kin veya mücerret hakaret gibi" nesnel yanı ağır basan kavramlar yerine içeriği belirsiz, geniş ve soyut kavramlar getirildiği, getirilen düzenlemenin makul, adil ve amaca uygun bir düzenleme olmadığı, suç işleyen memur veya kamu görevlisi hakkında ihbar ve şikâyette bulunmayı olanaksız hale getirecek, suçun ortaya çıkmasını engelleyecek bu düzenlemede kamu yararının bulunmadığı, bu nedenle kuralın Anayasa'nın 2., 11., 13. ve 36. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

4483 sayılı Yasa'nın 15. maddesinin birinci fıkrasında, devlet memurları hakkında yapılan ihbar ve şikâyetlerin asılsız olduğunun anlaşılması halinde Cumhuriyet başsavcılığının kendiliğinden harekete geçerek, uydurma suç isnat edenlere karşı soruşturma yapması öngörülmektedir. Yasa kuralının yürürlükten kalkmış olan önceki halinde, uydurma ihbar ve şikâyetin "kin, garaz veya mücerret hakaret için" yapılması halinde re'sen soruşturma açılması kabul edilmişti. İptali istenen yasa kuralı ise, uydurma ihbar ve şikâyetin "ihbar ve şikâyet edileni mağdur etmek amacıyla" yapılması halinde ilgili hakkında Cumhuriyet başsavcılığı tarafından re'sen soruşturma açılması esasını korumuştur. İptal istemine konu kuralla yapılan değişiklikle, uydurma suç isnat edenlere verilecek cezanın belirlenmesi ya da yeni bir suç türünün oluşturulması söz konusu değildir. Kural, asılsız veya uydurma ihbar ve şikâyette bulunanların suçu belirli saikler altında işlemesi halinde, haklarında doğrudan soruşturma açılmasına ilişkin bir hüküm getirmektedir.

Yasakoyucu kamu otoritesinin saygınlığı ve kamu görevlisinin onurlu bir yaşam sürme hakkı ile hak arama özgürlüğü, dilekçe hakkı ve temel hakların korunması arasındaki dengeyi korumak zorundadır. Hak arama özgürlüğünü ve dilekçe hakkını kullanan kişi, ihbar ve şikâyette bulunurken gerçeklere ve delillere dayandığı takdirde her türlü yasal tehditten uzak kalacağından emin olmalıdır. Bunun yanında kişiler, suç uydurarak veya gerçek olmadığını bildikleri halde hem devletin hem de kamu görevlisinin saygınlığını zedeleyecek şekilde ihbar ve şikâyet haklarını kötüye kullandıkları takdirde ise cezalandırılacaklarını bilmelidirler. Yasama organı takip ettiği suç ve ceza politikasının bir gereği olarak memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında asılsız veya uydurma ihbar ve şikâyette bulunanlar

hakkında doğrudan soruşturma açılmasına ilişkin şartları belirlemede takdir yetkisine sahiptir. Yukarıda açıklanan nedenlerle, kural Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamıştır.

Kuralın Anayasa'nın 11., 13. ve 36. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

7- 5232 Sayılı Kanun'un 7. Maddesiyle 4483 Sayılı Yasa'ya Eklenen Geçici 2.

Maddenin İncelenmesi

Dava dilekçesinde; iptal istemine konu olan kuralla Yargıtay'ın ilgili dairesinde, il ağır ceza mahkemelerinde ve Danıştay'da itirazın incelenen kararların, yasanın yürürlüğe girmesinden sonra genel hükümlere göre görevli ve yetkili mahkemelere devrine ilişkin düzenlemenin kişilere özel düzenlemeler olduğu, Yasa'nın Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde görüşülmesi sırasında Yargıtay'da yargılanan Ankara, Adana ve İstanbul büyükşehir belediye başkanları için yapıldığının iddia edildiği, değişiklik gerekçeleri ile yasanın doğuracağı sonuçların birbiri ile bağdaşmadığı, ayrıca Danıştay tarafından genel yetkili ve görevli mahkemelere gönderilecek dosya bulunmaması nedeniyle uygulanacak bir hüküm bulunmadığı, bu nedenle kuralın Anayasa'nın 2., 10., 11. ve 37. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

4483 sayılı Yasa'nın 12. ve 13. maddelerinde değişiklik yapan 5232 sayılı Yasa'nın 4. ve 5. maddeleri yukarıda incelenirken, üst düzey kamu görevlilerinin hazırlık soruşturmasını yapmaya, hazırlık soruşturması sırasında yargıç kararı gerektiren durumlarda gerekli kararı almaya ve davaya bakmaya yetkili adli mercilerin yeniden belirlenmesinin Anayasa'nın 37. maddesinde belirtilen kanuni hâkim güvencesine aykırı olmadığı sonucuna varıldığından, yargı mercileri arasındaki yetki ve göreve ilişkin yeni işbölümünün doğal sonucu olarak, dosyaların ilgili mahkemelere gönderilmesi de kanuni hâkim güvencesine aykırı değildir. Kaldı ki, görev konusu kamu düzenine ilişkin olduğu için mahkemeler yargılamanın her aşamasında görevli olup olmadıklarını re'sen incelemek zorundadırlar.

Açıklanan nedenlerle, kural Anayasa'nın 2. ve 37. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 10. ve 11. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

V- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

17.7.2004 günlü, 5232 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un:

1- 2. maddesiyle değiştirilen 2.12.1999 günlü, 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un 4. maddesinin üçüncü fıkrası ile dördüncü fıkrasının birinci ve ikinci tümcelerine,

2- 4. maddesiyle değiştirilen 4483 sayılı Yasa'nın 12. maddesine,

3- 5. maddesiyle değiştirilen 4483 sayılı Yasa'nın 13. maddesine,

4- 6. maddesiyle 4483 sayılı Kanun'un 15. maddesinin birinci fıkrasındaki "garaz, kin veya mücerret hakaret için" ibarelerinin madde metninden çıkartılması ve "Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkındaki ihbar ve şikâyetlerin" ibaresinden sonra gelmek üzere "ihbar veya şikâyet edileni mağdur etmek amacıyla ve" ibaresinin eklenmesi suretiyle yapılan değişikliğe,

5- 7. maddesiyle 4483 sayılı Yasa'ya eklenen geçici 2. maddeye,

yönelik iptal istemleri, 21.5.2008 günlü, E. 2004/76, K. 2008/108 sayılı kararlar reddedildiğinden, bu madde, fıkra, tümce ve değişikliğe ilişkin YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE, 21.5.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

VI- SONUÇ

17.7.2004 günlü, 5232 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un:

A- 2. maddesiyle değiştirilen 2.12.1999 günlü, 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'un 4. maddesinin;

1- Üçüncü fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Şevket APALAK'ın "... iddiaların ciddî bulgu ve belgelere dayanması, ..." ibaresinin, Zehra Ayla PERKTAŞ'ın ise "... iddiaların ciddî bulgu ve belgelere dayanması, ihbar veya şikâyet dilekçesinde dilekçe sahibinin doğru ad, soyad ve imzası ile iş veya ikametgâh adresinin bulunması ..." bölümünün, iptali gerektiği yolundaki karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- Dördüncü fıkrasının;

a- Birinci tümcesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Zehra Ayla PERKTAŞ'ın "Tümcenin iptali gerektiği" yolundaki karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

b- İkinci tümcesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Osman Alifeyyaz PAKSÜT ile Şevket APALAK'ın "... sıhhati şüpheye mahal vermeyecek ..." ibaresinin, Zehra Ayla PERKTAŞ'ın "Tümcenin tamamının iptali gerektiği" yolundaki karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

B- 4. maddesiyle değiştirilen 4483 sayılı Yasa'nın 12. maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

C- 5. maddesiyle değiştirilen 4483 sayılı Yasa'nın 13. maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

D- 6. maddesiyle 4483 sayılı Kanun'un 15. maddesinin birinci fıkrasındaki "garaz, kin veya mücerret hakaret için" ibarelerinin madde metninden çıkartılması ve "Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkındaki ihbar ve şikayetlerin" ibaresinden sonra gelmek üzere "ihbar veya şikayet edileni mağdur etmek amacıyla ve" ibaresinin eklenmesi suretiyle yapılan değişikliğin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

E- 7. maddesiyle 4483 sayılı Yasa'ya eklenen geçici 2. maddenin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

21.5.2008 gününde karar verildi.

[R.G. 3 Aralık 2009 – 27421]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2007/1 (Siyasi Parti-Kapatma)

Karar Sayısı : 2009/4

Karar Günü : 11.12.2009

KARAR

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın 16.11.2007 günlü, SP.135. Hz. 2007/2 sayılı İddianamesi ile Demokratik Toplum Partisi'nin kapatılması istenilmekle gereği görüşülüp düşünüldü:

1- Demokratik Toplum Partisi'nin, eylemleri yanında terör örgütüyle olan bağlantıları da değerlendirildiğinde Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne aykırı nitelikteki fiillerin işlendiği bir odak haline geldiği anlaşıldığından, Anayasa'nın 68. ve 69. maddeleri ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 101. ve 103. maddeleri gereğince KAPATILMASINA,

2- Beyan ve eylemleriyle Parti'nin kapatılmasına neden olan kurucuları dahil üyelerinden; Abdulkadir FIRAT, Abdullah İSNAÇ, Ahmet AY, Ahmet ERTAK, Ahmet TÜRK, Ali BOZAN, Ayhan AYZAZ, Aydın BUDAK, Ayhan KARABULUT, Aysel TUĞLUK, Bedri FIRAT, Cemal KUHAK, Deniz YEŞİLYURT, Ferhan TÜRK, Fettah DADAŞ, Hacı ÜZEN, Halit KAHRAMAN, Hatice ADIBELLİ, Hilmi AYDOĞDU, Hüseyin BEKTAŞOĞLU, Hüseyin KALKAN, İbrahim SUNKUR, İzzet BELGE, Kemal AKTAŞ,

Leyla ZANA, Mehmet Salih SAĞLAM, Mehmet Veysi DİLEKÇİ, Metin TEKÇE, Murat AVCI, Murat DAŞ, Musa FARİSOĞULLARI, Mustafa TUÇ, Necdet ATALAY, Nurettin DEMİRTAŞ, Orhan MİROĞLU, Sedat YURTTAŞ ve Selim SADAK'ın Anayasa'nın 69. maddesinin dokuzuncu fıkrası gereğince gerekçeli kararın Resmi Gazete'de yayımlanmasından başlayarak beş yıl süreyle bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ve denetçisi olamayacaklarına,

3- Beyan ve eylemleriyle Parti'nin kapatılmasına neden olan Mardin Milletvekili Ahmet TÜRK ve Diyarbakır Milletvekili Aysel TUĞLUK'un milletvekilliklerinin, Anayasa'nın 84. maddesinin son fıkrası uyarınca gerekçeli kararın Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihte sona ermesine,

4- Parti tüzel kişiliğinin kapatma kararının verildiği tarihte sona ermesine,

5- Davalı Parti'nin bütün mallarının 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 107. maddesi gereğince Hazine'ye geçmesine,

6- Gereğinin yerine getirilmesi için karar örneğinin, 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 107. maddesi uyarınca Başbakanlığa ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmesine,

11.12.2009 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Sacit ADALI

Üye
Fulya KANTARCIOĞLU

Üye
Ahmet AKYALÇIN

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
A. Necmi ÖZLER

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Şevket APALAK

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Zehra Ayla PERKTAŞ

[R.G. 14 Aralık 2009 – 27432]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay Kararları

Yargıtay 13. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2009/12178

Karar No : 2009/11295

YARGITAY İLAMI

Mahkemesi : Ankara 3. Tüketici Mahkemesi

Tarihi : 30/12/2008

Numarası : 2007/825-2008/507

Davacı : Digital Platform İletişim Hizmetleri A.Ş. vekili avukat Süleyman Talas

Davalı : Bülent Demirtürk vekili avukat Hamit Baykaç

Taraflar arasındaki itiraz davasının yapılan yargılaması sonunda ilamda yazılı nedenlerden dolayı davanın reddine yönelik olarak verilen hükmün Yargıtay Cumhuriyet

Başsavcılığınca kanun yararına bozulmasını istemekle dosya incelendi gereği konuşulup düşünüldü.

KARAR

Davacı, davalının 2000 yılında konutta kullanılmak üzere standart tip abonelik sözleşmesi yaptığını, 2002 yılına kadar verilen hizmetten faydalandığını, bu tarihte başka yere atanması nedeniyle aboneliğini dondurduğunu, ancak kendisine fatura tahakkuk ettirildiğini, yapılan ödemenin iadesi için Çankaya Kaymakamlığı 2 nolu Tüketici Sorunları Hakem Heyetinden talepte bulunduğunu, talep üzerine Tüketici Hakem Heyetinin 23.10.2007 tarih ve 416 nolu kararı ile 550.32 TL'nin iadesine karar verildiğini, tahsil edilen meblağın yasa ve sözleşme hükümlerine uygun olduğunu belirterek, tüketici sorunları hakem heyeti kararının iptaline karar verilmesini istemiştir.

Davalı, sözleşmenin dondurulduğu dönemden sonrası için ücret istenemeyeceğini savunarak davanın reddini istemiştir.

Mahkemece, Çankaya Kaymakamlığı Hakem Heyeti Başkanlığının 23.10.2007 tarih 2007/416 sayılı kararının davacı Digital Platform İletişim Hizmetleri A.Ş.'ye 2.11.2007 tarihinde tebliğ edildiği dava dilekçesine İstanbul Nöbetçi Tüketici Mahkemesinin 2007/1898 muh. numarası ile 15.11.2007 tarihinde havale edildiği, ancak harçlandırmının 23.11.2007 tarihinde yapıldığı harca tabi davanın bu tarihte açıldığının kabulü gerektiği, bu durumda 4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 22/5 maddesi gereği 15 günlük itiraz süresinin geçirildiği gerekçesiyle itirazın reddine dair kesin olarak verdiği karar Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca itiraz yasal sürede yapıldığından, hükmün kanun yararına bozulmasını istemiştir.

4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 22/5 maddesi gereğince; 2007 yılında değeri 792.12 YTL altında bulunan ve Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun kapsamında kalan uyuşmazlıklarda Tüketici Sorunları Hakem Heyetine başvuru zorunludur. Bu uyuşmazlıklarda heyetin vereceği karar tarafları bağlar, taraflar bu karara karşı onbeş gün içinde Tüketici Mahkemesine itiraz edebilir. Tüketici Sorunları Hakem Heyeti kararlarına karşı yapılan itiraz üzerine tüketici mahkemesinin vereceği karar kesindir.

Uyuşmazlıkta taraflar arasında konutta kullanılmak üzere standart tip abonelik sözleşmesi yapıldığı, davacının 550.32 YTL asıl alacak, 142.92 YTL işlemin temerrüt faizinin tahsili için icra takibi yaptığı davalı Bülent Demirtürk'ün icra dosyasına ödeme yaptıktan sonra, Çankaya Kaymakamlığı 2 nolu Tüketici Sorunları Hakem Heyetine ödemenin istirdadı kararı verilmesi için talepte bulunduğu, hakem heyetince 2007/416 sayılı 23.11.2007 tarihli kararla ihtirazi kayıtla ödenen 550.32 YTL'nin tüketiciye iadesine karar verdiği, bu kararın Digital Platform İletişim Hizmetleri A.Ş.'ye 2.11.2007 tarihinde tebliğ edildiği dosya içeriği ile sabittir.

Davacı, hakem heyeti kararının kendisine tebliği üzerine, Ankara Tüketici Mahkemesine gönderilmek üzere Nöbetçi İstanbul 3 nolu Tüketici Mahkemesine verdiği, 15.11.2007 hakim havale tarihli 2007/1898 muh. nolu dilekçesinde hakem heyeti kararının iptalini istemiştir.

Davacının bu dilekçesini Zincirlikuyu Vergi Dairesince 2007/1898 muh. numarası belirtilerek ve 13.10 YTL başvurma harcı, 13.10 peşin harcı, 2.20 YTL vekalet harcı olmak üzere toplam 28.40 YTL'yi 15.11.2007 tarihinde ödeyerek harçlandırdığı, 56271-56268 nolu makbuz içeriğinden anlaşılmıştır. Davacının dilekçesinin Ankara Tüketici Mahkemesine gelmesi üzerine 23.11.2007 tarihinde Ankara 3.Tüketici Mahkemesine tevzi edildiği saptanmıştır.

HUMK. 178 maddesi Hukuk ve Ticaret Mahkemeleri Yazı İşleri Talimatnamesi ve 3.2.1984 tarihli İçtihatı Birleştirme Kararı gereğince harca tabi davalarda davanın açılma zamanı harcın ödendiği tarihtir. Somut olayda hakem heyeti kararının davacıya 2.11.2007 tarihinde tebliğ edildiği, davacının itiraz dilekçesini 15.11.2007 tarihinde hakim havalesi yaptırdıktan sonra aynı gün harcını yatırdığı ve 2007/1898 muh. nosu ile Ankara Nöbetçi Tüketici Mahkemesine gönderildiği anlaşıldığından davanın açılma tarihi 15.11.2007 olarak

kabulü gerekir. Bu durumda dava, 4077 Sayılı Kanun 22/5 maddesinde öngörülen 15 günlük yasal sürede açılmıştır. Mahkemece işin esasına girilip sonucuna uygun bir karar verilmesi gerekirken yasal sürede dava açılmadığından davanın reddine karar verilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının HUMK. 427/6 maddesi gereğince talep ettiği kanun yararına bozma isteğinin kabulü ile hükmün sonuca etkili olmamak üzere BOZULMASINA, 12.10.2009 gününde oybirliğiyle karar verildi.

— • —
Yargıtay 13. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2009/12180

Karar No : 2009/11293

YARGITAY İLAMI

Mahkemesi : Söke 2. Asliye Hukuk Mahkemesi (Tüketici Mahkemesi Sıfatıyla)

Tarihi : 25/11/2008

Numarası : 2008/366-2008/447

Davacı : Hüseyin Alkan vekili avukat Filiz Ceylan

Davalı : Söke Arçelik Yetkili Servisi

Taraflar arasındaki Tüketici Sorunları Hakem Heyeti Kararına karşı itiraz davasının yapılan yargılaması sonucunda itirazın süreden reddine dair verilen hüküm Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca temyiz edilmesi üzerine dosya incelendi gereği konuşulup düşünüldü.

KARAR

Davacı, çamaşır makinesinde aşırı ısınma nedeniyle oluşan sorunun giderilmesi için davalı servise müracaat ettiğini, arızanın ücretsiz giderilmesi gerekirken kendisinden 260.00 YTL parça bedeli ve ücret alındığını, haksız alınan bedelin iadesi için Söke İlçesi Tüketici Sorunları Hakem Heyetine müracaat ettiğini ancak servisin hizmet kusuru olmadığı gerekçesiyle talebinin reddedildiğini, belirterek Söke Tüketici Sorunları Hakem Heyeti Kararının iptali ile 260.00 YTL'nin davalıdan tahsilini istemiştir.

Davalı, alınan parça bedeli ve hizmet bedelinin yasaya uygun olduğunu, hizmet kusurlarının olmadığını savunarak davanın reddini dilemiştir.

Mahkemece, Tüketici Sorunları Hakem Heyeti Kararına karşı açılan davanın yasal sürede olmadığı gerekçesiyle davanın reddine kesin olarak karar verilmiştir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca, Tüketici Sorunları Hakem Heyeti Kararına karşı yasal sürede itiraz edildiğinden hükmün kanun yararına bozulması istenilmiştir.

4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 22/5 maddesi gereğince; 2008 yılında değeri 827.05 YTL altında bulunan ve Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun kapsamında kalan uyuşmazlıklarda Tüketici Sorunları Hakem Heyetine başvuru zorunludur. Bu uyuşmazlıklarda heyetin vereceği karar tarafları bağlar. Taraflar bu kararlara karşı on beş gün içinde Tüketici Mahkemesine itiraz edebilir. Tüketici Sorunları Hakem Heyeti kararına karşı yapılan itiraz üzerine Tüketici Mahkemesinin vereceği karar kesindir.

Somut uyuşmazlıkta, davacı ayıplı hizmet nedeniyle oluşan zararı 260.00 YTL'nin tahsili için Soma ilçesi Tüketici Sorunları Hakem Heyetine başvurması üzerine 2008/152 esas ve 18.8.2008 tarihli kararla hizmet kusuru olmadığı gerekçesiyle talebin reddine karar verilmiştir. Bu karar şikayetçi Hüseyin Alkan'a 27.8.2008 tarihinde tebliğ edilmiştir. Davacı 10.9.2008 tarihinde Söke Tüketici Mahkemesinde; Tüketici Sorunları Hakem Heyeti kararına karşı itirazda bulunmuştur. İtiraz 4077 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 22/5 maddesinde öngörülen 15 günlük yasal süre içinde yapılmıştır. Bu durumda mahkemece işin esası incelenip sonucuna uygun bir karar verilmesi gerekirken itiraz süresinde yapılmadığı gerekçesiyle talebin reddi yasaya aykırıdır.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının HUMK 427/6 maddesi gereğince talep ettiği Kanun Yararına Bozma isteğinin kabulü ile hükmün

sonucuna etkili olmamak üzere BOZULMASINA, 12.10.2009 gününde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 4 Aralık 2009 – 27422]

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2009/3864

Karar No : 2009/8375

YARGITAY İLAMI

Davacılar Yeter Yıldız, Halil Yıldız, Ferdane Yıldız, Yakup Yıldız ve Ökkeş Yıldız ile davalı Nüfus Müdürlüğü arasındaki davada Kilis Asliye Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 16/3/2006 günlü ve 2004/664-2006/110 sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 25/3/2009 gün ve Hukuk 2009/72035 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Davacılar nüfus kayıtlarında anne adlarının düzeltilmesini istediklerine göre; HUMK.'nun 74. maddesi hükmü gereği hakim tarafların isteği ile bağlı olup ondan fazlasına ya da başka bir şeye hükmedemez. Mahkemece yasanın bu hükmüne uyulmaması,

Kabule göre de; Türk Medeni Kanununun 27. maddesi, haklı sebebin varlığı halinde adın değiştirilmesine ve bu değişikliğin nüfus siciline kaydedilmesine imkan vermekte ise de; birinci fıkradaki ifadeden bu değişikliği isteme hakkının ilgili kişiye ait olduğu açıkça anlaşılmaktadır. Bu itibarla, ölü olduğu da anlaşılan Selber'in adının Selver olarak değiştirilmesine ilişkin davanın aktif husumet ehliyeti yönünden reddedilmesi gerekirken, esasına girilerek kabulü,

Usul ve yasaya aykırıdır.

Bu itibarla yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.'nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 12/10/2009 gününde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 8 Aralık 2009 – 27426]

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2009/6897

Karar No : 2009/7709

YARGITAY İLAMI

Davacı Tülay Bulut ile davalı Nüfus Müdürlüğü arasındaki davada Konya 2. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 12/11/2007 günlü ve 2007/344-426 sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 26/3/2009 gün ve Hukuk-2009/130081 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Davacı, Hüseyin Bulut isimli şahısla evlenmesine rağmen baba hanesindeki nüfus kaydında soyadının boşandığı eşinin soyadı olan Özesen olarak geçtiğini belirterek, sözkonusu kaydın hali hazırda evli olduğu kocasının soyadı olan Bulut olarak değiştirilmesini talep etmiş, mahkemece davanın kabulüne karar verilmiştir.

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun "Kaydın kapatılması ve yeniden açılması" kenar başlığını taşıyan 14. maddesinde yer alan hükme göre nüfus kaydının kapatılması; ölüm, gaiplik, Türk vatandaşlığının kaybı, evlenme, boşanma, evlat edinilme, soybağının düzeltilmesi veya reddi gibi olaylar nedeniyle bir kaydın üzerinde işlem yapılamaz hale getirilmesidir. Kaydın kapatılmasına ilişkin sebep ortadan kalktığında veya kaydın yeniden açılmasını gerektirecek yeni bir sebep ortaya çıktığında kayıt yeniden açılır ve kaydın açılmasından sonra kişisel durumda meydana gelmiş olan olaylar kişinin kaydına işlenir.

Evlenme sebebiyle davacının nüfus kayıtlarının kapalı olması nedeniyle bu kayıtlar üzerinde herhangi bir işlem yapılamayacağı hususu gözetilmeksizin verilen karar usul ve yasaya aykırı bulunmuştur.

Bu itibarla yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.'nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 1/10/2009 gününde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 9 Aralık 2009 – 27427]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay 14. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2009/12498

Karar No : 2009/11836

YARGITAY İLAMI

Mahkemesi : Tokat 1. Asliye Hukuk Mahkemesi

Tarihi : 24/1/2008

Numarası : 2007/275-2008/20

Davacı : Şinasi Genç

Davalı : Gülsüm Doğru

Davacı vekili tarafından, davalı aleyhine 26/12/2007 gününde verilen dilekçe ile noter satış vaadi sözleşmesine dayalı tapu iptali ve tescil istenmesi üzerine yapılan duruşma sonunda; davanın kabulüne dair verilen 24/1/2008 günlü temyiz edilmeden kesinleşen hükmün Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 25/9/2009 tarih 2009/209971 sayılı tebliğnamesiyle HUMK.nun 427/6. maddesi gereğince kanun yararına bozulması istenilmiş olmakla, dosya ve içerisindeki bütün kağıtlar incelenerek gereği düşünüldü:

KARAR

Dava, 3/12/2007 günlü taşınmaz satış vaadi sözleşmesine dayalı tapu iptali ve tescil istemine ilişkindir.

Davalı, davayı kabul etmiştir.

Mahkemece, davalının kabulü sebebiyle dava kabul edilmiştir.

Karar taraflarca temyiz edilmemiş, hükmün Yargıtayca incelenmesi yazılı emir yoluyla talep edilmiştir.

Gerçekten, HUMK.nun 95. maddesi hükmü gereğince kabul, kati bir hükmün hukuki sonuçlarını meydana getirir. Ancak, kamu düzeninin söz konusu olduğu bazı hallerde davalının davayı kabul beyanı sonuç doğurmaz.

Dava konusu 965 sayılı parselde vaat borçlusu Gülsüm Doğru dışında başkaca kişiler de maliktir. Taşınmaz 14380 m2 yüzölçümünde olup tapuda "kargir ev, ahır, tarla" niteliği ile kayıtlıdır.

3/7/2005 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren 5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Hakkındaki Kanunun 1. maddesinde yasanın amacı; "Toprağın doğal veya yapay yollarla kaybını ve niteliklerini yitirmesini engelleyerek korunmasını, geliştirilmesini ve çevre öncelikli sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak planlı arazi kullanımını sağlayacak unsur ve esasları belirlemektir" şeklinde açıklanmıştır.

Aynı yasanın 8. maddesinde 9/2/2007 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren 5578 Sayılı Kanunun 2. maddesi ile değişiklik yapılmış, yapılan bu değişiklikle tarım arazilerinde uygulanacak "bölünemez büyüklük" kavramı getirilmiştir. Buna göre belirlenen parsel büyüklüğü, mutlak tarım arazileri ve özel ürün arazilerinde 2 hektar, dikili tarım arazilerinde 0,5 hektar, örtü altı tarım arazilerinde 0,3 hektar ve marjinal tarım arazilerinde 2 hektardan küçük olamaz.

Tarım arazileri bu büyüklüklerin altında ifraz edilemez, bölünemez veya küçük parsellere ayrılamaz. Ancak, çay, fındık, zeytin gibi özel iklim ve toprak istekleri olan bitkilerin yetiştiği yerler ile seraların bulunduğu alanlarda yörenin arazi özellikleri daha küçük parsellerin oluşmasını gerekli kıldığı takdirde Bakanlığın uygun görüşü ile daha küçük parseller oluşturulabilir. Bölünemez büyüklükteki tarım arazilerinin mirasa konu olmaları ve üzerlerinde her ne şekilde gerçekleşmiş olursa olsun birlikte mülkiyetin mevcut olması durumunda bu araziler ifraz edilemez, payları üçüncü şahıslara satılamaz, devredilemez veya rehnedilemez. Ancak, hiç kuşkusuz bölünemez büyüklükte ve birlikte mülkiyetin olduğu tarım arazilerinde paydaşların veya iştirakçilerin tamamının birlikte katılımı ile üçüncü kişiye satışlarının yapılması, devredilmesi veya bölünmez büyüklükte ve birlikte mülkiyetin olduğu tarım arazisinin tümünün rehni olanaklıdır. Keza, birlikte mülkiyet olarak tasarruf edilen bölünemez büyüklükteki tarım arazilerinde paydaşların veya iştirakçilerin tamamının birlikte katılımı ile hisselerini üçüncü bir kişiye satmaları ve devretmeleri de mümkündür. Buna ilave olarak paydaşlar, kendi aralarında paylarını birbirlerine satış yapabilir ve devredebilir.

Somut olayda ise; davacı vaat alacaklısı paylı mülkiyet maliklerinden olmadığı gibi taşınmazın yüzölçümü de bölünemez büyüklük miktarı altında kaldığından davanın dinlenme olanağı yoktur. Yasanın açık ve kamu düzenine ilişkin hükmü nedeniyle davanın davalı tarafından kabul edilmesi de sonuç doğurmaz. Mahkemece bütün bu yönlerin gözden kaçırılması suretiyle istemin reddi yerine hüküm altına alınması doğru olmamış, kararın bozulması gerekmektedir.

SONUÇ: Yukarıda yazılı nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının HUMK.nun 427/6 maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin kabulü ile hükmün sonuca etkili olmamak üzere BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 2/11/2009 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

[R.G. 10 Aralık 2009 – 27428]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2007/1386

Karar No : 2007/2581

YARGITAY İLAMI

Davacı Gazi Beyzavi Keskin ile davalı Nüfus Müdürlüğü arasındaki davada Bala Asliye Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan

15/12/2004 günlü ve 2004/189-243 sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 2/2/2007 gün ve Hukuk-11378 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Davacı vekili tarafından davalı nüfus müdürlüğüne karşı açılan davada; davacının annesinin Ayşe Bölen olduğu halde yanlışlıkla nüfusa Huriye Keskin olarak yazıldığını, bu nedenle Huriye olan anne adının Ayşe Bölen olarak düzeltilmesi istenilmiş, mahkemece davanın kabulü yönünde hüküm kurulmuştur.

Dava sonuç itibarıyla soybağını ilgilendiren nüfus kaydının düzeltilmesi davası olup, davacının kayden annesi Huriye Keskin ile gerçek annesi olduğu ileri sürülen Ayşe Bölen'in davalı sıfatı ile davaya katılmaları gerekirken, mahkemece resen gözetilmesi gereken bu durum nazara alınmadan ve taraf teşkili de sağlanmadan davanın esası hakkında hüküm kurulması doğru görülmemiştir.

Bu itibarla yukarıda açıklanan nedenlerle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.'nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 22/3/2007 gününde oybirliğiyle karar verildi.

____ • ____
Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2007/1085

Karar No : 2007/2992

YARGITAY İLAMI

Davacı İlköncü Kent Site Yöneticiliği ile davalı Zekiye Nevin Tomruk arasındaki davada Büyükçekmece Sulh Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 5/10/2005 günlü ve 2004/1419 Esas 2005/1518 sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 26/1/2007 gün ve Hukuk-2007/2133 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Gerekçeli kararın tefhim edilen kısa karara uygun olması gerekir. Kısa kararla gerekçeli kararın çelişkili bulunması durumu 10/4/1992 gün ve 1991/7-1992/4 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca mutlak bozma nedenidir. Ayrıca Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 388. maddesinin son fıkrasında ve 389. maddesinde kararın hüküm sonucu kısmında, gerekçeye ait herhangi bir söz tekrar edilmeksizin, istek sonuçlarından her biri hakkında verilen hükümle taraflara yüklenen borç ve tanınan hakların mümkünse sıra numarası altında birer birer, açık, şüphe ve tereddüt uyandırmayacak şekilde gösterilmesi gerektiği hükme bağlanmıştır.

Taraflara tefhim edilen kısa kararda, davacının hangi isteminin kabul hangisinin reddedildiği belirtilmeden sadece davanın kısmen kabulüne denilmiş, gerekçeli kararda davalının itirazının kısmen iptaline, bu alacağın gecikme tazminatı ile birlikte tahsili için takibin devamına, alacak aslının %40 oranında icra inkar tazminatının davalıdan alınıp davacıya verilmesine karar verilmiştir.

Saptanan bu çelişki karşısında, anılan İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca kararın bozulması gerektiğinden, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.'nun 427. Maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 2/4/2007 gününde oybirliğiyle karar verildi.

____ • ____
Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2007/1087

Karar No : 2007/2994

YARGITAY İLAMI

Davacı-karşı davalı İlköncü Kent Site Yön. Süha Tulga Soydemir ile davalı-karşı davacı Birgün Tomruk arasındaki davada Büyükçekmece Sulh Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 1/5/2006 günlü ve 2005/1281 Esas 2006/753 Karar sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 26/1/2007 gün ve Hukuk-2007/2135 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Gerekçeli kararın, tefhim edilen kısa karara uygun olması gerekir. Kısa kararla gerekçeli kararın çelişkili bulunması durumu 10/4/1992 gün ve 1991/7-1992/4 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca mutlak bozma nedenidir.

Taraflara tefhim edilen kısa kararda asıl alacakla gecikme tazminatına hükmedilmiş, fazlaya ilişkin istemler reddedilmiş iken gerekçeli kararda asıl alacağın %40'ı oranında icra tazminatının da davalıdan alınıp davacıya ödenmesine karar verilmiştir.

Saptanan bu çelişki karşısında, anılan İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca kararın bozulması gerektiğinden, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK'nun 427. Maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 2/4/2007 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2007/1088

Karar No : 2007/2995

YARGITAY İLAMI

Davacı İlköncü Kent Site Yön. Süha Tulga Soydemir ile davalı Bilgehan Tomruk arasındaki davada Büyükçekmece Sulh Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 29/12/2004 günlü ve 2001/1285 Esas 2004/1857 sayılı kararının davalı tarafından temyiz edilmesi üzerine mahkemece hüküm altına alınan alacağın miktarı itibariyle kesin olduğu gerekçesiyle temyiz isteminin reddine karar verilmiş olup bu kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 26/1/2007 gün ve Hukuk-2007/2136 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Gerekçeli kararın, tefhim edilen kısa karara uygun olması gerekir. Kısa kararla gerekçeli kararın çelişkili bulunması durumu 10/4/1992 gün ve 1991/7-1992/4 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca mutlak bozma nedenidir.

Taraflara tefhim edilen kısa kararda asıl alacakla gecikme tazminatına hükmedilmiş, fazlaya ilişkin istemler reddedilmiş iken gerekçeli kararda asıl alacağın %40'ı oranında icra tazminatının da davalıdan alınıp davacıya ödenmesine karar verilmiştir.

Saptanan bu çelişki karşısında, anılan İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca kararın bozulması gerektiğinden, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK'nun 427. Maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 2/4/2007 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2007/1089

Karar No : 2007/2996

YARGITAY İLAMI

Davacı İlköncü Kent Site Yön. Süha Tulga Soydemir ile davalı Birgün Tomruk arasındaki davada Büyükçekmece Sulh Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca

incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 1/5/2006 günlü ve 2005/940 Esas 2006/759 Karar sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 26/1/2007 gün ve Hukuk-2007/2137 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Gerekçeli kararın, teahim edilen kısa karara uygun olması gerekir. Kısa kararla gerekçeli kararın çelişkili bulunması durumu 10/4/1992 gün ve 1991/7-1992/4 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca mutlak bozma nedenidir.

Taraflara teahim edilen kısa kararda asıl alacakla gecikme tazminatına hükmedilmiş, fazlaya ilişkin istemler reddedilmiş iken gerekçeli kararda asıl alacağın %40'ı oranında icra tazminatının da davalıdan alınıp davacıya ödenmesine karar verilmiştir.

Saptanan bu çelişki karşısında, anılan İçtihadı Birleştirme kararı uyarınca kararın bozulması gerektiğinden, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK'nun 427. Maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 2/4/2007 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2007/1090

Karar No : 2007/2997

YARGITAY İLAMI

Davacı İlköncü Kent Site Yön. Süha Tulga Soydemir ile davalı Zekiye Nevin Tomruk arasındaki davada Büyükçekmece Sulh Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 1/5/2006 günlü ve 2005/939 Esas 2006/758 Karar sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 26/1/2007 gün ve Hukuk-2007/2138 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Gerekçeli kararın, teahim edilen kısa karara uygun olması gerekir. Kısa kararla gerekçeli kararın çelişkili bulunması durumu 10/4/1992 gün ve 1991/7-1992/4 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca mutlak bozma nedenidir.

Taraflara teahim edilen kısa kararda asıl alacakla gecikme tazminatına hükmedilmiş, fazlaya ilişkin istemler reddedilmiş iken gerekçeli kararda asıl alacağın %40'ı oranında icra tazminatının da davalıdan alınıp davacıya ödenmesine karar verilmiştir.

Saptanan bu çelişki karşısında, anılan İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca kararın bozulması gerektiğinden, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK'nun 427. Maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 2/4/2007 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2007/1091

Karar No : 2007/2998

YARGITAY İLAMI

Davacı İlköncü Kent Site Yön. Süha Tulga Soydemir ile davalı Birgün Tomruk arasındaki davada Büyükçekmece Sulh Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 29/12/2004 günlü ve 2001/1283 Esas 2004/1858 sayılı kararının davalı tarafından temyiz edilmesi üzerine mahkemece hüküm altına alınan alacağın miktarı itibarıyla kesin olduğu gerekçesiyle temyiz isteminin reddine karar verilmiş olup bu kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 26/1/2007 gün ve Hukuk-2007/2139 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Gerekçeli kararın, tefhim edilen kısa karara uygun olması gerekir. Kısa kararla gerekçeli kararın çelişkili bulunması durumu 10/4/1992 gün ve 1991/7-1992/4 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca mutlak bozma nedenidir.

Taraflara tefhim edilen kısa kararda asıl alacakla gecikme tazminatına hükmedilmiş, fazlaya ilişkin istemler reddedilmiş iken gerekçeli kararda asıl alacağın %40'ı oranında icra tazminatının da davalıdan alınıp davacıya ödenmesine karar verilmiştir.

Saptanan bu çelişki karşısında, anılan İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca kararın bozulması gerektiğinden, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK'nun 427. Maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 2/4/2007 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2007/1092

Karar No : 2007/2999

YARGITAY İLAMI

Davacı İlköncü Kent Site Yön. Süha Tulga Soydemir ile davalı Birsen Tomruk arasındaki davada Büyükçekmece Sulh Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 1/5/2006 günlü ve 2005/938 Esas 2006/757 Karar sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 26/1/2007 gün ve Hukuk-2007/2140 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Gerekçeli kararın, tefhim edilen kısa karara uygun olması gerekir. Kısa kararla gerekçeli kararın çelişkili bulunması durumu 10/4/1992 gün ve 1991/7-1992/4 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca mutlak bozma nedenidir.

Taraflara tefhim edilen kısa kararda asıl alacakla gecikme tazminatına hükmedilmiş, fazlaya ilişkin istemler reddedilmiş iken gerekçeli kararda asıl alacağın %40'ı oranında icra tazminatının da davalıdan alınıp davacıya ödenmesine karar verilmiştir.

Saptanan bu çelişki karşısında, anılan İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca kararın bozulması gerektiğinden, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK'nun 427. Maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 2/4/2007 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2007/1093

Karar No : 2007/3000

YARGITAY İLAMI

Davacı İlköncü Kent Site Yön. Süha Tulga Soydemir ile davalı Birsen Tomruk arasındaki davada Büyükçekmece Sulh Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 23/1/2006 günlü ve 2005/568 Esas 2006/27 Karar sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 26/1/2007 gün ve Hukuk-2007/2141 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Gerekçeli kararın, tefhim edilen kısa karara uygun olması gerekir. Kısa kararla gerekçeli kararın çelişkili bulunması durumu 10/4/1992 gün ve 1991/7-1992/4 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca mutlak bozma nedenidir.

Taraflara tefhim edilen kısa kararda asıl alacakla gecikme tazminatına hükmedilmiş, fazlaya ilişkin istemler reddedilmiş iken gerekçeli kararda asıl alacağın %40'ı oranında icra tazminatının da davalıdan alınıp davacıya ödenmesine karar verilmiştir.

Saptanan bu çelişki karşısında, anılan İcra İhtiyatı Birleştirme Kararı uyarınca kararın bozulması gerektiğinden, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK'nun 427. Maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 2/4/2007 gününde oybirliğiyle karar verildi.

— • —
Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2007/8862

Karar No : 2007/9469

YARGITAY İLAMI

Davacı Leyla Yaşar ile davalı Nüfus Müdürlüğü arasındaki davada Şavşat Asliye Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 21/11/2006 günlü ve 2006/112-112 sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 19/9/2007 gün ve Hukuk-174285 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Dava, evliliğin devamı sırasında eşlerden birisi tarafından, nüfus kaydının düzeltilmesi istenilen küçüğe velayeten açılmış, mahkemece, diğer eşin katılması veya icazeti aranmadan davaya bakılıp kabulüne karar verilmiştir.

Türk Medeni Kanununun 336 ncı maddesinde, (eşlerden herhangi birisine öncelik veya üstünlük tanınmadan) evlilik devam ettiği sürece ana ve babanın, velayeti birlikte kullanacağı öngörülmüş ve 342 nci maddesinde de anne ve babanın çocuğu velayetleri çerçevesinde temsil edecekleri ilkesi yine ayırım yapılmadan getirilmiştir.

Emredici nitelikteki bu yasa kuralı evlilik birliği içerisinde velayetin kullanılması kapsamında ana ve baba tarafından çocuk adına açılacak tüm davalar yönünden de geçerlidir. Buna göre, asıl olan eşlerin birlikte dava açmaları ise de, bunlardan birisi tarafından açılacak davaya diğer eşin sonradan icazetini bildirip olumlu iradesini ortaya koyması ile velayetin birlikte kullanılması gerçekleşmiş olduğundan yeterlidir. Diğer eşin katılımının veya rızasının sağlanamadığı davanın ise reddi gerekir.

Bu bakımdan mahkemece davacıya, eşinin davaya katılmak ya da duruşmada hazır bulunmak suretiyle icazetini bildirmesi veya icazetini gösteren imzası noterden onaylı belge ibraz etmesi için mehil verilip, bunun sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, eşlerden birisinin istemi yeterli bulunarak davanın esası hakkında hüküm kurulmuş olması doğru görülmemiştir.

Bu itibarla yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.'nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 8/11/2007 gününde oybirliğiyle karar verildi.

— • —
Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2007/8863

Karar No : 2007/9470

YARGITAY İLAMI

Davacı Yüksel Dursun ile davalı Nüfus Müdürlüğü arasındaki davada Şavşat Asliye Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 13/6/2006 günlü ve 2006/58-60 sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 19/9/2007 gün ve Hukuk-174286 sayılı yazısıyla kanun yararına

temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Dava, evliliğin devamı sırasında eşlerden birisi tarafından, nüfus kaydının düzeltilmesi istenilen küçüğe velayeten açılmış, mahkemece, diğer eşin katılması veya icazeti aranmadan davaya bakılıp kabulüne karar verilmiştir.

Türk Medeni Kanununun 336 ncı maddesinde, (eşlerden herhangi birisine öncelik veya üstünlük tanınmadan) evlilik devam ettiği sürece ana ve babanın, velayeti birlikte kullanacağı öngörülmüş ve 342 nci maddesinde de anne ve babanın çocuğu velayetleri çerçevesinde temsil edecekleri ilkesi yine ayırım yapılmadan getirilmiştir.

Emredici nitelikteki bu yasa kuralı evlilik birliği içerisinde velayetin kullanılması kapsamında ana ve baba tarafından çocuk adına açılacak tüm davalar yönünden de geçerlidir. Buna göre, asıl olan eşlerin birlikte dava açmaları ise de, bunlardan birisi tarafından açılacak davaya diğer eşin sonradan icazetini bildirip olumlu iradesini ortaya koyması ile velayetin birlikte kullanılması gerçekleşmiş olduğundan yeterlidir. Diğer eşin katılımının veya rızasının sağlanamadığı davanın ise reddi gerekir.

Bu bakımdan mahkemece davacıya, eşinin davaya katılmak ya da duruşmada hazır bulunmak suretiyle icazetini bildirmesi veya icazetini gösteren imzası noterden onaylı belge ibraz etmesi için mehil verilip, bunun sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, eşlerden birisinin istemi yeterli bulunarak davanın esası hakkında hüküm kurulmuş olması doğru görülmemiştir.

Bu itibarla yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.'nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 8/11/2007 gününde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 14 Aralık 2009 – 27432]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

MEHMET SADIK BİRTANE VD./ Türkiye Davası*

Başvuru No:12471/03

13 Kasım 2007

KABULEDİLEBİLİRLİK KARARININ ÖZET ÇEVİRİSİ

OLAYLAR

Türk vatandaşı olan başvuranlar, Mehmet Sadık Birtane, Hayrettin Birtane, Alaaddin Birtane, Hediye Sümer ve Remziye Küçük ve sırasıyla 1951, 1970, 1940, 1940 ve 1930 doğumlulardır ve Diyarbakır'da ikamet etmektedirler. Başvuranlar, AIHM önünde Diyarbakır Barosu avukatlarından C.Aydın, M. Kılavuz ve A. Akat tarafından temsil edilmektedir.

Davanın koşulları

Tarafların anlattığı şekliyle dava olayları şu şekilde özetlenebilir:

1999 yılında, Batman barajının yapımı çerçevesinde, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (idare), başvuranlara ait iki taşınmazı kamulaştırmıştır.

İdareye bağlı bir bilirkişi komisyonu, sözkonusu taşınmazların değerini belirlemiş ve mülkün devrinin gerçekleştiği tarihte başvuranlara kamulaştırma bedelleri ödenmiştir.

Ödenen tutarda anlaşmazlık doğması üzerine başvuranlar, taşınmazların her biri için Silvan Asliye Hukuk Mahkemesi'nde bedel artırım davası açmışlardır.

Mahkeme, başvuruları kısmen haklı bulmuş ve idareyi, başvuranlara ek kamulaştırma bedeli ödemeye mahkum etmiştir.

Yargıtay, ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

İdare, kamulaştırma bedellerini ödemiştir.

Dosyada bulunan belgelerin içeriğine göre, başvuranlar, idare hakkında cebri icra işlemi başlatmışlardır. Sözkonusu yargılamaların bitiminde, İcra Müdürlüğü'nün hesabı ve borçların ödenmesi temelinde İdare, ek bedelleri de ödemiştir. Bu ödemelere ilişkin ayrıntılar aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

PARSEL NO	GECİKME FAİZİ BAŞLANGIÇ TARİHİ	YARGITAY KARAR TARİHİ	EK KAMULAŞTIRMA BEDELİ (TL)	ÖDEME TARİHİ	ÖDEME TUTARI (TL ve YTL)
n° 206 Mehmet Sadık, Hayrettin ve Alaaddin BIRTANE	7.4.1999	8.10.2001	48 265 638 000 (45 550 Euro)	30.9.2002 ve 27.10.2004	146 614 510 000 (91 200 Euro). ve 18 665 YTL (11 600 Euro)
n° 788 Hediye SÜMER ve Remziye KÜCÜK	28.2.2000	24.9.2001	57 540 414 000 (63 650 Euro)	30.9.2002 ve 15.07.2005	150 975 070 000 (93 900 Euro). ve 21 831 YTL (11 500 Euro)

Ekonomik veriler

Enflasyonun Türkiye'deki etkileri Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından yayımlanan ayrıntılı fiyat endeksi listesinde belirtilmiştir.

HUKUK

1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesine atıfta bulunarak, başvuranlar, Devlet tarafından ek kamulaştırma bedelinin gecikmeli olarak ödenmesinden ve gecikme faizi oranının yetersizliğinden şikayetçilerdir.

AİHM'nin *Akkuş* kararında benimsenen hesaplama yöntemine atıfta bulunarak Hükümet, başvuruların zararlarının tamamının idare tarafından tanzim edildiğini savunmaktadır.

AİHM, dosyada bulunan unsurların tamamını incelediğinde, Yargıtay kararından yaklaşık bir yıl sonra idarenin başvuruların alacaklarını ödemesi ile mahkeme kararlarını yerine getirdiğini gözlemlemektedir. İdare tarafından yapılan ödemedeki gecikmenin başvuruları maddi bir zarara uğratıp uğratmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

Bu noktada, başvurulara gerçekten yapılmış ödeme tutarı ile ödeme tutarı gecikme dönemindeki paranın değer kaybı dikkate alınarak belirlenseydi başvuruların ellerine geçecek miktar arasındaki farkın göz önüne alınması gerekmektedir (sözü edilen *Akkuş*).

Bu bağlamda, AİHM, hesaplama yönteminin Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından yayımlanan ayrıntılı fiyat endeksi listesinde belirtilen Türkiye'deki enflasyon sonuçlarını dikkate aldığını hatırlatmaktadır.

Sözkonusu hesaplama yöntemi göz önüne alındığında, AİHM, başvurularla ilgili olarak somut hiçbir kayıp tespit edememektedir. Başvuruların eline geçen tazminat miktarları, AİHM tarafından benimsenen hesaplama yönetimi uyarınca belirlenen miktarın tamamına hatta daha fazlasına tekabül etmektedir.

Sonuç olarak başvurular, 1 No'lu Ek Protokol'ün 1. maddesi açısından hiçbir zarara uğramamışlardır.

Başvuruların şikayetlerinin açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve AİHS'nin 35/3. ve 35/4. maddeleri uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Bu nedenle AİHS'nin 29/3. maddesinin uygulanmasına son verilmesi uygun olacaktır. Bu gerekçelere dayalı olarak, AİHM oybirliğiyle, Başvuruların *kabuledilemez* olduğuna,

Karar vermiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

TAŞTAN/Türkiye Davası*

Başvuru No: 63748/00

Strazburg

4 Mart 2008

İKİNCİ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan 63748/00 no'lu davanın nedeni T.C vatandaşı Hamdi Taştan'ın ("başvuran") Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması Sözleşmesinin ("AİHS") 34. maddesi uyarınca 10 Ağustos 2000 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne ("AİHM") yapmış olduğu başvurudur.

Başvuran, Diyarbakır Barosu avukatlarından M. S. Tanrıku tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

DAVANIN KOŞULLARI

1929 doğumlu olan başvuran Şanlıurfa'da ikamet etmektedir.

Başvuran nüfus kütüğüne kaydını 1986 yılında yaptırmıştır. Başvuran nüfus kütüğünde bekar ve çocuksuz olarak gözükmektedir.

Başvuran okuma yazma bilmediğini ve yalnızca Kürtçe konuşabildiğini ifade etmektedir. Başvuran çocukluğundan beri çobanlık yapmakta olup köylüler yaptığı iş karşılığında başvurana elbise, yiyecek ve kışları barınacak bir yer sunmaktaydılar. Başvuran 1995 yılında genç bir kadınla imam nikahıyla evlenmiş ancak eşi oğlunun doğumu sırasında hayatını kaybetmiştir. Çocuğuyla tek başına kalan başvuran çocuğuna bakabilmek için çalışmayı bırakmıştır. O güne kadar işlerini gördüğü köylüler başvuranın asker kaçağı olduğu yönünde jandarmaya ihbarda bulunmuşlardır. Başvuran 15 Şubat 2000 tarihinde yetmiş bir yaşında olduğu halde iken jandarmalarca askerlik üzere karakola götürülmüştür.

Başvuran evvela Şanlıurfa Askerlik Şubesi'ne sonra da askerlik muayenesi için Diyarbakır'a götürülmüştür. Muayeneyi müteakip düzenlenen raporda ilgilinin askerliğe elverişli olduğu beyan edilmiştir. Bunun ardından başvuran Erzincan'a sevk edilmiştir. Başvuran buradaki birliğinde bir ay boyunca acemilik eğitimi görmüştür. Bu eğitim çerçevesinde başvuran 20 yaşındaki acemi erlerle aynı faaliyetlere ve fiziksel egzersizlere katılmak zorunda kalmıştır. Başvuran ayrıca birlikte fotoğraf çekirmesi karşılığında bir sigara teklif eden üstlerinin onur kırıcı davranışlarına ve diğer acemi erlerin çeşitli alaylarına maruz kalmıştır. Dışleri dökülmüş olan başvuran verilen yemekleri çiğneyememesi nedeniyle kışlada beslenme

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. güçlüğü çekmiştir. – 30 C °'ye kadar düşen hava sıcaklıkları nedeniyle başvuran kalp ve akciğer rahatsızlıkları yaşamıştır.

Acemi birliğindeki eğitimden sonra başvuran Van Erciş 10. Piyade Tugayı'na sevk edilmiştir. Burada başvuranın sağlık durumu kötüleşmiştir. Başvuran iki defa doktora götürülmüş ve nihayetinde Van Askeri Hastanesi'ne kabul edilmiştir. Başvuran bir hafta boyunca toplama merkezinde kalmıştır.

Başvuran 19 Nisan 2000 tarihinde Diyarbakır Askeri Hastanesi'ne sevk edilmiştir. Burada düzenlenen raporda başvuranın askerlik yapmaya elverişsiz olduğu kanaatine varılmıştır. Bu raporda başvuranla ilgili olarak aort yetmezliği ve düşkün ihtiyarlık tanısı konulmuştur.

Hükümet tarafından verilen bilgiye göre, benzer durumlarda ilgilinin askerlik hizmetine ilişkin şahsi dosyası imha edilmektedir.

Silah altında tutulduğu dönem içerisinde başvuran oğluyla görüşme imkanına sahip olamamıştır.

HUKUK

I. İHTİLAFIN KONUSU

Başvuran öncelikle, ihtiyar olmasına rağmen askerlik yapmaya zorlanmasından şikayetçi olmaktadır. Başvuran askerlik hizmetini yerine getirmeye mecbur edilmesinin herhangi bir

kamu yararı gerekçesine dayanmayıp asker kaçağı olması nedeniyle cezalandırılmak istenmesinden kaynaklandığını düşünmektedir.

Başvuran silah altında olduğu dönemde kendisine yapılan gerek fiziksel gerekse manevi muamelenin AİHS'nin 3. maddesi anlamında 'işkence' olarak nitelendirilebileceği düşüncesindedir.

AİHS'nin 8. maddesine atıfta bulunan başvuran beş yaşındaki çocuğunu tek başına yetiştiren bir baba olarak ailevi durumu göz önünde bulundurulmaksızın silah altına alındığı gerekçesiyle özel yaşamı ve aile yaşamına saygı gösterilmediğinden yakınmaktadır. Başvuran askerlik hizmetini yerine getirdiği dönemde oğluyla görüşme imkanından mahrum bırakıldığını, oğlunun yalnız ve çaresiz olduğu düşüncesiyle ıstırap çektiğini belirtmektedir. Başvuran oğlunun varlığına ilişkin bir belge ibraz etmemiştir.

Başvuran ayrıca, AİHS'nin 4. maddesinin 3. fıkrasında öngörülen kamu yararı istisnalarından herhangi birine dayanmadığı gerekçesiyle askere alınma işleminin AİHS'nin 4. maddesi açısından zorla çalıştırma teşkil ettiğini ileri sürmektedir.

Başvuran ayrıca, yaklaşık üç ay boyunca AİHS'nin 5. maddesine aykırı surette özgürlüğünden keyfi olarak mahrum bırakıldığını öne sürmektedir.

Son olarak AİHS'nin 13. maddesine atıfta bulunan başvuran, şikayetlerini ulusal mahkemeler önünde dile getirebilmesi için iç hukukta bir başvuru yolu bulunmamasından ve bilhassa da askerlik hizmetini yerine getirme yükümlülüğüne ilişkin olarak iç hukukta ileri yaşa bağılı bir istisna olmamasından şikayet etmektedir.

Mevcut dava koşullarında başvuruda gündeme getirilen asıl hukuki sorunu göz önünde bulunduran AİHM, başvurunun AİHS'nin 13. maddesiyle bağlantılı olarak 3. madde bağlamında incelenmesinin uygun olacağını değerlendirmektedir.

II. AİHS'NİN 13. MADDESİYLE BAĞLANTILI OLARAK AİHS'NİN 3. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

A. Kabuledilebilirliğe ilişkin

Hükümet iç hukuk yollarının tüketilmediği itirazında bulunmaktadır. Hükümet öncelikle, başvuranın sağlık durumu nedeniyle askerliğinin ertelenmesi için geçici tedbir kararı alması talebiyle askeri idare mahkemesine başvurmadığını ileri sürmektedir. Hükümet askerlik çağına gelmiş kimseler tarafından sağlık durumu, eşcinsellik, tahsil, ailevi durum (büyük kardeşin askerlik hizmetini yerine getirdiği sırada sakat kalması ya da ölmesi nedeniyle ailenin geçimini sağlayacak duruma gelinmesi halinde askerlikten muaf tutulma hakkı) gibi nedenlerle yapılan askere alınma işleminin iptali yönündeki taleplere cevaben ulusal mahkemelerce verilen karar örneklerini ibraz etmektedir. Hükümet ayrıca çocukları askerlik hizmetini yerine getirdiği esnada hayatını kaybeden asker aileleri tarafından yapılan tazminat taleplerine ilişkin kararları da eklemektedir. Bu ölümlerden bazıları askeri tabiplerin hatalı teşhis koymaları ya da hatalı tedavi uygulamaları neticesinde meydana gelmiştir.

Başvuran bu hususta görüş belirtmemektedir.

AİHM ekteki belgelerin hiçbirinin ileri yaş nedeniyle elverişsizliğe bağılı olarak askere alınma işleminin iptal edilmesiyle ilişkili olmadığını tespit etmektedir. Hükümet tarafından atıfta bulunulan kararlar bu nedenle mevcut davanın konusuyla ilgili değildir. Ayrıca Kürtçe'den

başka bir dil konuşamayan ve okuma yazma bilmeyen başvuranın kışlada nasıl iletişim kurduğu hakkında dosyada bir bilgi mevcut değildir. AİHM üstelik, Hükümet tarafından verilen bilgiye göre başvuranın askerlik hizmetini tamamlamaktan muaf tutulmasını müteakip dosyasının imha edildiğini gözlemlemektedir. Bu nedenle AİHM başvuranın (ya da muhtemelen yakınlarının) şikayette bulunduğu konularla ilgili elinde hiçbir belge olmaması nedeniyle herhangi bir biçimde bir tazminat davası açmasının mümkün olmayacağına kani olmaktadır.

Başvuranın özel durumuna ilişkin olarak ulusal mevzuatta bir başvuru yolu öngörülmediğini ve başvurana ait şahsi dosyanın imha edilmesinin her halükarda tazminat başvurusunda bulunmaya mani teşkil edeceğini değerlendiren AİHM Hükümetin ön itirazını reddeder. Bu itibarla AİHM başvuruyu kabuledilebilir ilan eder. Bu başvuruda AİHS'nin 35. maddesinde belirtilen kabuledilemezlik gerekçelerinden hiçbiri bulunmamaktadır.

B. Esasa ilişkin

1. Tarafların argümanları

Hükümet başvuranın iddialarının AİHS'nin 3. maddesinin uygulama alanına girmediğini savunmaktadır. Bu çerçevede Hükümet, askerlik hizmetinin her yaştaki asker adayları için zorluklar taşıdığına ve nüfusa kaydolmayarak başvuranın uzun yıllar boyunca zorunlu askerlik hizmetinden kaçtığına dikkat çekmektedir. Başvuranın maruz kaldığını iddia ettiği muamelenin ağır olduğu iddiasına ilişkin olarak Hükümet başvuranın yalnızca üç ay askerlik hizmeti yaptığını, yaşı ve sağlık durumu nedeniyle askerliğe elverişli olmadığını gösteren bir sağlık raporu düzenlenmesinin ardından derhal askerlikten muaf tutulduğunu kaydetmektedir.

Son olarak Hükümet üstleri tarafından başvuranda korku, endişe yahut aşağılık duygusu yaratmak amacıyla AİHS'nin 3. maddesine aykırı nitelikte hiçbir eylemde bulunulmadığını savunmaktadır.

2. AİHM'nin değerlendirmesi

a. genel ilkeler

Bir muamelenin AİHS'nin 3. maddesi kapsamına girebilmesi için bu muamelenin asgari ciddiyet eşiğine erişmiş olması gerekir. Bu asgari ciddiyet eşiğinin belirlenmesi; bilhassa muamelenin süresi ve fiziksel ve ruhsal etkileri ve bazen de mağdurun cinsiyeti, yaşı ve genel sağlık durumu vb. gibi davayla ilgili verilerin tamamına bağlıdır (bkz., sözgelimi, 18 Ocak 1978 tarihli *İrlanda – Birleşik Krallık* kararı, prg. 162). Bunun da ötesinde AİHM, AİHS'nin 3. maddesine aykırı muamelelere ilişkin olarak kendisine sunulan kanıt unsurlarının değerini takdir etmek maksadıyla 'her türlü makul şüphenin ötesinde kanıt' ölçütüne başvurmaktadır; böylesi bir kanıt yeterince ciddi, belirli ve tutarlı emare ya da itiraza mahal bırakmayan karinelere dayanmalıdır.

AİHM, kasten uzun saatler boyunca uygulanmış olması ve gerek vücutta tahribat yapmış olması gerek şiddetli fiziksel yahut ruhsal acılara sebebiyet vermiş olması nedeniyle bir muamelenin 'insanlık dışı' olduğuna hükmetmişti. AİHM ayrıca mağdurlarda korku, endişe ve aşağılık duyguları uyandıracak şekilde aşağılamaya ve küçük düşürmeye yönelik bir muameleyi de 'onur kırıcı' olarak değerlendirmişti (bkz., sözgelimi, *Kudla – Polonya*, no: 30210/96, prg. 92). Belli bir muamele tarzının AİHS'nin 3. maddesi anlamında özellikle 'onur kırıcı' olup olmadığını araştırırken AİHM, sözkonusu muamelenin amacının ilgiliyi aşağılamak veya küçük düşürmek olup olmadığını, şayet öyleyse doğurduğu sonuçlar

itibarıyla bu eylemin AİHS'nin 3. maddesine aykırı bir biçimde ilgilinin kişiliğine zarar verip vermediğini inceler (bkz., sözgelimi, *Kalaşnikof – Rusya*, no: 47095/99, prg. 95, *Raninen – Finlandiya*, 16 Aralık 1997 tarihli karar, prg. 55). Bununla birlikte böylesi bir amacın olmaması AİHS'nin 3. maddesinin kesin olarak ihlal edilmediği manasına gelmez (bkz., diğerleri arasında, *Peers – Yunanistan*, no: 28524/95, prg. 74).

Bir ceza ve bununla bağlantılı bir muamelenin 'insanlık dışı' ya da 'onur kırıcı' olması için bunların meydana getirdiği ıstırap ve aşağılanma duygusunun meşru bir ceza ya da muamelenin yol açtığı kaçınılmaz ıstırap ve aşağılanma duygusundan daha ileri boyutta olması lazım gelir (bkz., sözgelimi, V. – Birleşik Krallık, no: 24888/94, prg. 71 ; *İndelicato – İtalya*, no: 31143/96, 18 Ekim 2001, prg. 32 ; *İlaşcu ve diğerleri – Moldova ve Rusya*, no: 48787/99, prg. 428 ; *Lorsé ve diğerleri – Hollanda*, no: 52750/99, prg. 62, 4 Şubat 2003).

b. Bu ilkelerin mevcut dava koşullarındaki uygulaması

AİHM, bir tutukluluk sırasında meydana gelen bir saldırı hakkında, daha genel bir ifadeyle yetkili mercilerin ve devlet görevlilerinin denetimleri altında bulunan özgürlüğünden yoksun bırakılmış kimselerin bedensel ve ruhsal bütünlüklerine yönelik olarak meydana gelmiş her türlü saldırı hakkında devletin makul bir izahat vermekle yükümlü olduğu yönündeki AİHS'nin 3. maddesinden doğan gerekliliği anımsatır (bkz., *mutatis mutandis*, *Akkum*, prg. 210-211, ve bu kararda yer alan atıflar ; *Canan*, no: 39436/98, prg. 72, 26 Haziran 2007 ; *Tanış ve diğerleri – Türkiye*, no: 65899/01, prg. 207 ; *Timurtaş*, prg. 82 ; *Dikme – Türkiye*, no: 20869/92, prg. 78).

Mevcut davada AİHM bu gerekliliğe uyulmadığını gözlemlemektedir. Evvela başvuranın askerlik hizmetine ilişkin şahsi dosyası yetkili mahkemeler tarafından imha edilmiştir. Bu nedenle başvuranın askerlik hizmetini yerine getirmek zorunda kaldığı dönemde meydana gelen olaylarla ilgili olarak AİHM'nin elinde başvuranın beyanlarının dışında pek az bilgi bulunmaktadır. Dolayısıyla ne başvuranın askerlik yapmaya elverişli olduğu yönünde Diyarbakır'da düzenlenen tıbbi rapor ne acemilik eğitimi almak için Erzincan'da geçirdiği süreye ilişkin resmi bir bilgi mevcuttur. Van Hastanesi'nde yattığı dönemden askerlik hizmetinden muaf tutulduğu döneme kadar geçen süre zarfında ilgiliye uygulanan tıbbi tedaviye ilişkin olarak da herhangi bir veri bulunmamaktadır. AİHM, Kürtçe'den başka bir dil konuşamayan başvuranın sağlığıyla ilgili şikayetlerini doktorlara ve üstlerine nasıl anlattığı konusunda da bir bilgiye sahip değildir.

Yetmiş bir yaşında olan başvuranın bir aylık acemilik eğitimi de dahil olmak üzere 15 Mart - 26 Nisan 2000 tarihleri arasında askerlik hizmetinin bir bölümünü yerine getirdiği hususu kanıtlanmış olup bu konuda bir ihtilaf bulunmamaktadır.

AİHM ayrıca başvuranın silah altına alındığı dönemde belli bir rahatsızlığının olmadığını ve yirmi yaşındaki gençlere göre belirlenmiş zorunlu askeri eğitime katılması nedeniyle bir ayın sonunda hastaneye kaldırılmak mecburiyetinde kaldığını tespit etmektedir. AİHM, başvuranın özel durumu için askerlik hizmetine özgü güçlükleri hafifletmek yahut mecburi hizmeti bir şekilde başvuranın durumuna uyarlamak için alınmış herhangi bir tedbirden söz etmediğini kaydetmektedir. Hükümet ayrıca, başvuranın bu derecede ileri bir yaşta askerlik hizmetini yerine getirmesini zorunlu kılacak nitelikte herhangi bir kamu yararının olup olmadığı meselesine de bir açıklık getirmemektedir. Hükümet, 1986 yılına kadar nüfus kütüğüne kaydolmamasından başvuranın sorumlu olduğuna dikkat çekmekle iktifa etmektedir.

AİHM yukarıda sözü edilen koşullar altında askere alınmasının ve silah altında tutulmasının ve yetmiş yaşında olduğu halde kendisinden çok daha küçük yaştaki acemi erler için öngörülmüş fiziki eğitimlere katılmak zorunda kalmasının başvuran açısından son derece

ıstırap verici bir deneyim teşkil ettiğini ve saygınlığını zedelediğini değerlendirmektedir. Bu hususlar askerlik hizmetini yerine getirmekten kaynaklanabilecek zorluktan daha ileri boyutta bir ıstırapa yol açmış olup esas itibarıyla AİHS'nin 3. maddesi bakımından onur kırıcı bir muamele teşkil etmektedir.

AİHS'nin 13. maddesinde öngörülen etkili başvuru hakkına ilişkin olarak AİHM başvurunun kabuledilebilirliğine ilişkin tespitlerini yinelemektedir.

Bu itibarla AİHS'nin 3. maddesi AİHS'nin 13. maddesiyle bağlantılı olarak ihlal edilmiştir.

III. AİHS'NİN 4., 5. VE 8. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

AİHS'nin 13. maddesiyle bağlantılı olarak 3. madde yönünden yaptığı ihlal tespitini göz önünde bulunduran AİHM mevcut başvuruya gündeme getirilen asıl hukuki meseleyi incelediği kanaatindedir ('İhtilafın konusu' başlığına bakınız).

Dava olaylarının ve tarafların argümanlarının tamamını göz önünde bulunduran AİHM, AİHS'nin 4., 5. ve 8. maddeleri yönünden yapılan diğer şikayetler hakkında ayrıca bir hükme varmaya gerek olmadığı kanaatindedir (bkz., diğerleri arasında, *Kamil Uzun – Türkiye*, adigeçen, prg. 64 ; *Mehmet ve Suna Yiğit – Türkiye*, no: 52658/99, prg. 43, 17 Temmuz 2007 ; *K.Ö. – Türkiye*, no: 71795/01, prg. 50, 11 Aralık 2007 ; *Eser Ceylan – Türkiye*, no: 14166/02, prg. 33, 13 Aralık 2007).

IV. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuran manevi tazminat olarak 25.000 Euro talep etmektedir.

Hükmet bu meblağın aşırı olduğu kanaatindedir.

Hakkaniyete uygun olarak bir karara varan AİHM manevi tazminat olarak başvurana 5.000 Euro ödenmesine hükmeder.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran ayrıca AİHM önünde yapılan yargılama için yaptığı masraf ve harcamaların iadesi için 3.096 Euro talep etmektedir. Bu maksatla başvuran AİHM önünde sunduğu belgelerin her biri için bir makbuz ve tercüme masrafları için 100 YTL ödeme yaptığını gösteren bir fatura sunmaktadır. Başvuran avukatlık ücretleri, posta ve fotokopi masrafları için bir tarifeyi esas almış ancak bunlarla ilgili herhangi bir belge sunmamıştır.

Hükümet bu taleplerin aşırı ve mesnetsiz olduğu kanaatindedir.

AİHM içtihadına göre bir başvuran, yargılama masraf ve giderlerinin iadesini ancak bu masraf ve giderlerin gerçekliğini, gerekliliğini ve de makul oranda olduğunu ortaya koyduğu müddetçe temin edebilir. Mevcut davada elindeki bilgileri ve yukarıda zikredilen kıstasları göz önünde bulunduran AİHM, başvurana 1.000 Euro turanda bir ödeme yapılmasının makul olacağı kanaatindedir.

C. Gecikme faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın ekleneceğini belirtmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM, OYBİRLİĞİ İLE

1. AİHS'nin 3. ve 13. maddeleri yönünden yapılan şikayetlere ilişkin olarak başvurunun kabuledilebilir olduğuna ;

2. Şikayetlerin geriye kalanının incelenmesine *gerek olmadığına* ;
3. AİHS'nin 3. maddesinin 13. maddeyle bağlantılı olarak *ihlal edildiğine* ;
4. a) AİHS'nin 44/2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere, Savunmacı Hükümet tarafından başvurana :
 - i. manevi tazminat olarak 5.000 Euro (beş bin Euro) ;
 - ii. yargılama masraf ve giderleri için ise 1.000 Euro (bin Euro) *ödenmesine*;
 - ii. bu miktarın yansıtılabilecek her türlü vergiden *muaf tutulmasına*;
- b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;
5. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;
Karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. fıkralarına uygun olarak 4 Mart 2008 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

NART/Türkiye*

Başvuru No. 20817/04
Strazburg
6 Mayıs 2008

İKİNCİ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan 20817/04 no'lu davanın nedeni T.C. vatandaşı Tolga Nart'ın ("başvuran") Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne ("AİHM") 29 Mayıs 2004 tarihinde İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerinin Korunmasına İlişkin Sözleşme'nin ("AİHS") 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurdur.

Başvuran İzmir Barosu avukatlarından B. Duran tarafından temsil edilmektedir.

AİHM, 10 Temmuz 2007 tarihinde başvuruyu kısmi olarak kabuledilebilir bulmuş ve tutuklu olarak yargılanma süresi ile etkili başvuru yolu hakkına ilişkin şikayetleri Hükümet'e bildirmeye karar vermiştir.

OLAYLAR

DAVANIN KOŞULLARI

1986 doğumlu başvuran mevcut davayla ilişkisi bulunmayan bir suçtan ötürü halen Uşak Cezaevi'nde tutuklu olarak yargılanmaktadır.

Olay tarihinde 17 yaşında olan başvuran 28 Kasım 2003 tarihinde gece 11.30 sularında polis memurları tarafından bir bakkal dükkanında gerçekleştirilen silahlı soyguna karıştığı şüphesiyle gözaltına alınmıştır. Polis başvuranı o gece soyulan bakkalın yanındaki boş bir yüzme havuzunun içinde uyurken bulmuştur.

Başvuran 29 Kasım 2003 tarihinde Urla Devlet Hastanesi'nde muayeneden geçirilmiştir. Raporda başvuranın vücudunda fiziksel şiddet izine rastlanmadığı ancak uyuşturucunun etkisinde ve uykulu olduğu kaydedilmiştir. Başvuranın gözaltına alınmasına engel teşkil edecek bir durum bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Aynı gün başvuran yine doktor muayenesinden geçirilmiştir. Tıbbi raporda başvuran uykulu, tepkisiz ve fiziksel olarak zayıf olarak tanımlanmıştır. Polis aynı gün İzmir Barosu'ndan Cumhuriyet Savcısı'nın huzuruna çıkarılacak başvuran için nöbetçi bir avukat talep etmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. Başvuran ve avukatı Cumhuriyet Savcısının huzurunda hazır bulunmuşlardır. Ancak Cumhuriyet Savcısı uyku hali mevcut olduğu için başvuranın ifadesini alamamıştır. Başvuran tetkik hakimi huzuruna çıkarılmış, ancak diğer sanığın yardımıyla ayakta durabilmiştir. Avukatı bu koşullarda başvuranın ifadesinin alınmasının yerinde ve kanuni olmadığını belirtmiştir. Ancak hakim bu itirazı reddetmiş, sorgulamaya devam etmiştir. Hakim başvuranın daha önce polise veya Cumhuriyet Savcısı'na ifade vermediğini kaydetmiştir. Başvuran ara sıra kendine gelip sorulara yanıt vermiş, soygunu işlediğini inkar etmiştir. Avukat başvuranın kendisine yöneltilen suçlamaları anlayabilecek durumda olmadığını ve ifadesinin alınmasının yasalara aykırı olduğunu yinelemiştir. Ancak diğer sanık suçlamaları kabul etmiştir. Kendisi ve başvuranın olay olmadan önce bira içip hap aldıklarını, ardından çikolata, sigara, kola, sosis ve bisküvi çaldıklarını itiraf etmiştir. Tetkik hakimi başvuran ve diğer sanığın tutuklanmalarına karar vermiştir. Ardından başvuran yetişkin tutuklularla beraber kalacağı Buca Cezaevi'ne gönderilmiştir.

Başvuranın avukatı 2 Aralık 2003 tarihinde, İzmir Ceza Mahkemesi'nde tutuklama kararına itiraz etmiştir. Dilekçesinde, AİHS'nin 5. ve 6. maddelerine atıfta bulunarak, başvuranın kendisine yöneltilen suçları anlayabilecek durumda olmadığını ve müvekkiliyle konuşmadığı için savunmasını hazırlamak için yeterli süre ve koşullar sağlanmadığını belirtmiştir. Ayrıca başvuranın 18 yaşından küçük olduğunu ve Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 37. maddesinin (b) fıkrasına göre, bir çocuğun tutuklanmasının, ancak en son başvurulacak bir tedbir olarak düşünülmesi gerektiğini ifade etmiştir. 2253 Sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 10. maddesinin 5. fıkrasına göre, başvuranın, bir hastaneye, tedavi evine yahut eğitimi güç çocuklara mahsus bir kuruma yerleştirilmesi gerektiğini de belirtmiştir.

İzmir Ağır Ceza Mahkemesi, 3 Aralık 2003 tarihinde, dava dosyasının içeriği, başvurana yöneltilen suçlamaların niteliği ve delil durumuyla ilgili bu itirazları reddetmiştir.

Cumhuriyet Savcısı, 12 Aralık 2003 tarihinde, İzmir Çocuk Mahkemesi'ne bir iddianame sunmuş, başvuran ve silahlı soygunla suçlanan diğer sanığın, minimum hapis cezasının on beş yıl öngörüldüğü Türk Ceza Kanunu'nun 497. maddesi uyarınca cezalandırılmasını talep etmiştir.

İzmir Çocuk Mahkemesi, 16 Ocak 2004 tarihinde, davanın görülmesine başlamıştır. Başvurana tetkik hakimine verdiği ifade hatırlatılmıştır. Başvuran ifadenin içeriğini kabul etmiş ancak ifadenin alındığı saatle ilgili bir şey hatırlamadığını eklemiştir. Mahkemenin

dinlediği bir görgü tanığı diğer sanığı fail olarak teşhis etmiştir. Tanık bakkalın üstündeki dairelerden birinde oturduğunu ve bakkal sahibinin kiracısı olduğunu ifade etmiştir. Olayın meydana geldiği akşam saat 10.30'da aşağıda sesler duymuş, kontrol etmeye inmiştir. Bakkalın kapısındaki camın kırıldığını görmüş, başvurana beraber yargılanan diğer sanık olan suç ortağının raflardan aldıklarını çantasına koyduğunu görmüştür. Başvurayı da bakkalın içinde görmüştür. Ardından başvuranın suç ortağı tanığa bir silah doğrultmuş, tanık ise silahı hemen kapmış, bunu üzerine başvuran ve beraberindeki kişi kaçmışlardır. Başvuran aynı gün tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmıştır.

Çocuk Mahkemesi 12 Nisan 2004 tarihinde, olayda kullanılan silahın sahte olduğunu kaydederek, başvurayı, silahlı soygun yerine Türk Ceza Kanunu'nun 493. maddesinin 1. fıkrası uyarınca hırsızlıktan suçlu bulmuştur. Başvurayı bir yıl sekiz ay hapis cezasına çarptırmıştır.

Başvuranın avukatı 13 Nisan 2004 tarihinde bu karara itiraz etmiştir.

Yargıtay, 4 Ekim 2006 tarihinde, başvuranın mahkumiyeti ve cezasının, yeni Türk Ceza Kanunu'nun 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe girmesinin ardından gözden geçirilmesine karar vererek, ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur.

Dava, dava dosyasındaki bilgiye göre yargılamanın halen görülmeye devam edildiği İzmir Çocuk Mahkemesi'ne iade edilmiştir.

HUKUK

I. HÜKÜMET'İN ÖN İTIRAZI

Hükümet, AİHS'nin 35/1. maddesi uyarınca AİHM'den iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesiyle başvuruyu reddetmesini talep etmiştir. Bu bakımdan başvuranın yerel yargılamanın hiçbir aşamasında AİHS'nin maddelerine dayanmadığını belirtmiştir. Ayrıca başvuranın 466 Sayılı Kanun Dışı Yakalanan veya Tutuklanan Kimselere Tazminat Verilmesi Hakkında Kanun'a göre tazminat talep edebileceğini belirtmiştir.

İlk itiraza ilişkin olarak AİHM, başvuranın temsilcisinin 2 Aralık 2003 tarihli dilekçesinde AİHS'nin 5. ve 6. maddelerine dayandığını ve başvuranın tutuklu olarak yargılanmasının hem belirtilen maddelerin hem de Birleşmiş Milletler Çocuk hakları Sözleşmesi'nin 37. maddesinin (b) fıkrasının ihlali teşkil ettiğini ifade ettiğini kaydeder. Bu nedenle bu itiraz kabul edilemez.

İkinci itirazla ilgili olarak, AİHM, Hükümet'in bu türdeki argümanını daha önce benzer davalarda incelediğini ve reddettiğini kaydeder (bkz. *Bayam – Türkiye*, 26896/02; *Yağcı ve Sargın - Türkiye*). Mevcut davada içtihadından sapmasını gerektirecek özel bir koşul bulunmamaktadır. Sonuç olarak bu itiraz da kabul edilemez.

II. AİHS'NİN 5. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran tutuklu olarak yargılanma süresinin makul süre kuralını aştığından şikayetçi olmuştur. Ayrıca tutuklu olarak yargılanmasının kanuni geçerliliğine itiraz edecek etkili iç hukuk yolu bulunmadığını ileri sürmüştür. Bu şikayetiyle ilgili olarak 5. maddenin 3. ve 4. fıkralarına atıfta bulunmuştur. Bu maddelerin ilgili kısımları aşağıdaki gibidir:

“3. Bu maddenin 1.c fıkrasında öngörülen koşullara uyarınca yakalanan veya tutulu durumda bulunan herkesin ... makul bir süre içinde yargılanmaya veya adli kovuşturma sırasında serbest bırakılmaya hakkı vardır...

4. Yakalama veya tutuklu durumda bulunma nedeniyle özgürlüğünden yoksun kılınan herkes, özgürlük kısıtlamasının yasaya uygunluğu hakkında kısa bir süre içinde karar vermesi ve yasaya aykırı görülmesi halinde kendisini serbest bırakması için bir mahkemeye başvurma hakkına sahiptir.”

Hükümet bu argümanlara itiraz etmiştir.

A. AİHS'nin 5/3 maddesi

Hükümet başvuranın tutuklu olarak yargılanması için geçerli nedenler bulunduğunu belirtmiştir. Öncelikle başvuranın benzer suçlardan mahkumiyetleri bulunduğunu belirtmiş ve ilgili mahkeme kararlarını sunmuştur. İkinci olarak, başvuranın silahlı soygunla suçlanması nedeniyle on beş yıl hapis cezası almakla karşı karşıya kaldığını ifade etmiştir. Bu noktada, aşağı haddi 3 yılı aşmayan hürriyeti bağlayıcı cezayı müstelzim fiillerden dolayı, küçükler hakkında tutuklama kararı verilemeyeceğini öngören Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, Görev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 19. maddesine atıfta bulunmuştur.

AİHM, AİHS'nin 5/3 maddesinin tutukluluk için azami bir süre sınırı öngörmediğini hatırlatır. Tutukluluk süresinin makul olup olmadığı soyut olarak (*in abstracto*) değerlendirilemez. Bir sanığın tutulu bulundurulmaya devam edilmesinin makul olup olmadığı her davanın özel verileri göz önünde bulundurularak değerlendirilmelidir. Tutukluluğun devam etmesi, masumiyet karinesinin kişisel hürriyete saygı ilkesinden ağır gelmesine rağmen ancak kamu yararı için gerçekten zorunlu bulunduğuna ilişkin belirli göstergeler bulunuyorsa haklıdır. Böyle bir zorunluluğun var olduğu veya olmadığı yönündeki koşulları incelemek ve bunları serbest bırakılma talebiyle ilgili kararlarında belirtmek öncelikle ulusal yargı makamlarına düşmektedir. İşte, bu kararlarda belirtilen nedenler ve başvuranın itirazlarında ifade ettiği ihtilafsız gerçeklere dayanarak, AİHM'den, 5/3 maddenin ihlal edilip edilmediğine karar vermesi istenmiştir (bkz. *Klamecki – Polonya*, 25415/94; *W. – İsviçre*; *Contrada - İtalya*).

Mevcut davada, AİHM, göz önünde bulundurulacak sürenin, 28 Kasım 2003 tarihinde başvuranın gözaltına alınmasıyla başladığını ve 16 Ocak 2004 tarihinde İzmir Çocuk Mahkemesi'nde görülen ilk duruşmada serbest bırakılmasıyla sona erdiğini kaydeder. Dolayısıyla süreç kırk sekiz günü kapsamaktadır.

AİHM bu davayı incelerken, ilgili iç hukuk kısmında atıfta bulunulan önemli uluslararası anlaşma ve kuralların varlığını göz önünde bulundurur ve çocukların yargılama öncesi tutulu bulundurulmalarının, tutukluluğun kesinlikle gerekli olduğu hallerde, ancak son çare tedbiri olarak kullanılması, olabildiğince kısa olması ve çocukların yetişkinlerden ayrı tutulması gerektiğini hatırlatır.

AİHM, başvuranın tutuklu olarak yargılanmasına itiraz ettiğinde, İzmir Ağır Ceza Mahkemesi'nin, bu itirazı, dava dosyasının içeriği, suçun niteliği ve delil durumuna dayanarak reddettiğini gözlemler. Genel olarak “delil durumu” ifadesi, suçluluk durumunun ciddi bir belirtisi ve bu belirtinin devamlılığı için ilintili bir etmen olabilmesine karşın, mevcut davada başvuranın şikayetçi olduğu tutulu bulundurulma süresinin uzunluğunu yalnız başına haklı çıkaramaz (bkz. *Selçuk – Türkiye*, 21768/02).

Ayrıca, başvuranın avukatının, başvuranın 18 yaşından küçük olduğunu yetkili makamların dikkatine sunmasına karşın, yetkili makamların tutukluluğa karar verirken başvuranın yaşını hiç göz önünde bulundurmadıklarının anlaşıldığı kaydedilmiştir. Ayrıca

dava dosyası, başvuranın tutuklu iken yetişkinlerle beraber bir cezaevinde tutulduğunu ortaya koymaktadır.

Yukarıda belirtilenler ışığında, özellikle de başvuranın o tarihlerde 18 yaş altında olmasıyla ilişkili olarak, AİHM, başvuranın tutukluluk süresinin AİHS'nin 5/3 maddesine aykırı olduğu kanısına varır.

Dolayısıyla bu madde ihlal edilmiştir.

B. AİHS'nin 5/4 maddesi

1. Kabuledilebilirlik

AİHS'nin 35. maddesinin 3. fıkrası çerçevesinde bu şikayetin dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca başka bir gerekçe altında da kabuledilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru kabuledilebilir niteliktedir.

2. Esas

Hükümet, iç hukukun başvuranın tutuklu olarak yargılanmasının kanuni geçerliliğine itiraz edilebilecek etkili başvuru yolları sağladığını savunmuştur.

Başvuran tutuklu olarak yargılanmasına yaptığı itirazın, bunu kalıplaşmış ifadelerle reddeden ulusal mahkemeler tarafından ciddi biçimde değerlendirilmediğini ileri sürmüştür.

AİHM, mevcut başvuruya benzer meseleleri ele alan birçok davada Hükümet'in yukarıda anılan savlarını reddettiğini kaydeder. Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 298. maddesinin etkili bir çare olarak değerlendirilemeyeceği ve AİHS'nin 5/4 Maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır (bkz., *mutatis mutandis*, *Koştü ve Diğerleri – Türkiye*, 74321/01; *Öcalan – Türkiye* [BD], 46221/99). AİHM bu davada, daha önceki davalarda vardığı sonuçlardan sapmasını gerektirecek özel koşullar tespit edememiştir.

Sonuç olarak, AİHM, AİHS'nin 5/4 maddesinin ihlal edildiğine karar verir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesine göre:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmecî Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuran manevi tazminat olarak 4000 Euro (EUR) talep etmiştir.

Hükümet bu talebe itiraz etmiştir.

AİHM, hakkaniyete uygun surette, bu başlık altında başvurana 750 EUR ödenmesine karar vermiştir.

B. Yargılama gideri

Başvuran AİHM önünde meydana gelen yargılama giderleri için 2000 EUR talep etmiştir.

Hükümet bu talebe itiraz etmiştir.

AİHM'nin içtihadına göre, yargılama giderleri, ancak gerçekliği ve gerekliliği kanıtlandığı ve makul bir meblağ olduğu takdirde başvurana geri ödenir. Mevcut davada başvuran talep ettiği harcamaların gerçekten meydana geldiğini belgelememiştir. Buna göre AİHM bu başlık altında tazminat ödenmemesine karar verir.

C. Gecikme Faizi

AİHM, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puanlık bir artışın eklenmesinin uygun olduğuna karar vermiştir.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM,

1. Oybirliğiyle, başvurunun geri kalanının *kabuledilebilir olduğuna*;
2. 2'ye karşı 5 oyla, AİHS'nin 5. maddesinin 3. fıkrasının *ihlal edildiğine*;
3. Oybirliğiyle, AİHS'nin 5. maddesinin 4. fıkrasının *ihlal edildiğine*;
4. 2'ye karşı 5 oyla,
 - (a) AİHS'nin 44. maddesi'nin 2. fıkrası gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihinde geçerli olan döviz kuru üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilmek üzere ve uygulanabilecek her türlü vergi kesintisinden muaf tutularak Savunmacı Hükümet tarafından başvurana 750 EUR (yedi yüz elli Euro) manevi tazminat *ödenmesine*;
 - (b) yukarıda belirtilen üç aylık sürenin sona erdiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan marjinal kredi kolaylığı oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz *uygulanmasına*;
5. Oybirliğiyle, başvuranın adil tatmine ilişkin diğer taleplerinin *reddedilmesine*

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar, İngilizce olarak hazırlanmış ve Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. maddesi'nin 2. ve 3. fıkraları uyarınca 6 Mayıs 2008 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Sally Dollé
Zabıt Katibi

Françoise Tulkens
Başkan

AİHS'nin 45. maddesinin 2. fıkrası ile Mahkeme İç Tüzüğü'nün 74. maddesi'nin 2. fıkrası uyarınca, yargıçlar Sn. Türmen ile Sn. Mularoni'nin ortak kısmi muhalefet şerhi bu karara ekli olarak yer almaktadır.

F.T.
S.D

YARGIÇ TÜR MEN İLE YARGIÇ MULARONI'NİN ORTAK KISMİ MUHALEFET ŞERHİ

Bu davada AİHS'nin 5/3 maddesinin ihlal edildiğine ilişkin çoğunluk görüşünü paylaşmamaktayız.

Bir kısım uluslararası anlaşma ve kuralların, 18 yaş altındakiler için cezaevinde tutulmanın, çocuk suçlarını ele almada son çare tedbiri olması gerektiğini tavsiye ettiğinin tümüyle farkındayız. Bu bakımdan benimsenen tüm bu bildiri, sözleşme ve tavsiyelerin arkasında yatan temeli tamamen paylaşmaktayız.

Öte yandan, tüm bu metinlerin, son çare tedbiri de olsa ve tutuklu olarak yargılama söz konusu olduğu sürece, 18 yaşın altındaki kimselerin cezaevinde tutulma olasılığını sınırlı süre için kabul ettiklerini de gözlemlemekteyiz. Örneğin, Avrupa Konseyi Bakanlar Kurulu'nun 2003(20) Sayılı Tavsiye Kararı, yargılamanın başlamasından önce azami altı aylık bir tutukluluk öngörmektedir. Aynı doğrultuda, BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 37. maddesine göre, bir çocuğun yakalanması, gözaltına alınması veya cezaevine konulması, son çare tedbiri olarak uygun olan en kısa süre için uygulanabilir. Avrupa Konseyi Bakanlar Kurulu'nun 87(20) Sayılı Tavsiye Kararı, 18 yaş altındakilerin tutuklanmalarını mazur kılmak için "18 yaşın altındaki genç suçluların işlediği çok ciddi suçlarla ilgili istisnai davalara" özel atıfta bulunur.

Bize göre bunun anlamı, her davanın özel koşullarına ve her başvuranın kişiliğine özel dikkat harcanması gerektiğidir.

Mevcut davayla ilişkili olarak yakalandığında 17 yaş 7 aylık olan Tolga Nart, 1999 yılında hırsızlıktan suçlu bulunmuştu. Bir ay on beş gün hapis cezasına çarptırılmış, cezası yaşının küçük olması nedeniyle para cezasına çevrilmiş ve ertelenmişti.

Tolga Nart 2003 yılında hırsızlığa teşebbüsten suçlu bulunmuştur. 2 ay 20 gün hapis cezasına çarptırılmış, cezası yaşının küçük olması nedeniyle para cezasına çevrilmiştir.

Mevcut başvuruya baktığımızda, başvuranın ciddi bir suç olan silahlı soygunla suçlandığını gözlemlemekteyiz. Yakalanmasının ardından 48 gün sonra gerçekleştirilen ilk duruşmanın sonunda başvuran tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmıştır.

Tutulu bulundurulduğu toplam süre, başvuranın benzer suçlardan sahip olduğu önceki mahkumiyetler ve davanın özel koşulları göz önünde bulundurulduğunda, başvuranın tutukluluğunun AİHS'nin 5/3. maddesinde koşulan "makul süre" kuralı ile uyumlu olduğu kanısındayız.

Çoğunluk görüşün aksine, başvuranın yetişkinlerle beraber cezaevinde tutulmasının aksi yönde bir sonuca varmak için yeterince dayanıklı bir unsur olduğu kanısında değiliz. 18 yaş altındakilerin cezaevinde yetişkinlerle beraber tutulmamaları gerektiğine tümüyle katılıyoruz. Ancak bu bakımdan bir sorun doğduğu taktirde, AİHS'nin 5/3 maddesi yerine 3. maddesi kapsamında incelenmesi gerektiği görüşündeyiz.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

MUSTAFA KARABULUT/Türkiye Davası

Başvuru No: 40803/02

İKİNCİ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan (40803/02) no'lu davanın nedeni (T.C. vatandaşı) Mustafa Karabulut'un (başvuran) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 23 Ekim 2002 tarihinde Temel İnsan Hakları ve Özgürlüklerini güvence altına alan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurudur.

Başvuran, İstanbul Barosu avukatlarından Ş.Turgut tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

DAVANIN KOŞULLARI

Başvuran, 1964 yılı doğumludur ve İstanbul'da ikamet etmektedir.

6 Aralık 1994 tarihinde, taksi şoförü olan başvuran trafik polisi (polis memuru Ender) ile yaşadığı tartışmanın ardından gözaltına alınmıştır.

Aynı gün avukat yardımı alan başvuranın ve polis memuru Ender'in polis tarafından ifadesi alınmıştır.

Polis memuru Ender, başvuranın arabasının yasak bir yerde durdurduğunu belirtmiştir. Ceza tutanağı düzenlemek için araca ait belgeleri ibraz etmesini talep ettiğinde başvuranın bu talebi reddettiğini dile getirmiştir. Bu durumda aracın rehin altına alınması için başvuranın kendisini izlemesini söylemiştir. Beyoğlu Belediyesi'nin hizasına geldiklerinde başvuran, selektör yaparak polis memuru Ender'i durdurmuş ve arabanın geçersiz belgelerini tevdi etmiştir. Polis memuru, başvuranın aracının çekilmesi gerektiğini tekrarladığında ise başvuran karşı çıkmış ve polis memurunu hedef alan aşağılayıcı ve küçük düşürücü sözler söylemiştir. Olay mahalinde bulunan Beyoğlu Emniyet Müdür Yardımcısı, polis memuruna yardım etmiş ve başvuranın Beyoğlu Karakolu'na götürülmesini sağlamıştır. Polis memuru, karşı çıkma, aşağılama, tehdit ve mukavemet suçlarından dolayı başvurandan şikayetçi olmuştur.

Başvuran, polis memuruna mukavemet gösterdiğini reddetmiştir.

1. Polis memurları hakkında yürütülen cezai süreç

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. Serbest bırakıldığı 7 Aralık 1994 tarihinde, başvuran, Beyoğlu Cumhuriyet Savcılığı'na şikayet dilekçesi sunmuştur. Başvuran, müşterisinin taksi parasını getirmesini beklerken polis memurunun kendisinden aracını bulunduğu yerden çekmesini talep ettiğini belirtmiştir. Ardından, polis memuru Ender, başvuranı, arabasını çekmekle tehdit etmiş ve başvuranı iteklemeye başlamıştır. Emniyet Müdür Yardımcısı ve şoförü ("polis memuru Nail") olay yerine gelmiştir. Polis memuru Nail başvurana vurmaya başlamıştır. Başvuran, ardından, polis aracına götürülmeden önce Emniyet Amiri ve iki polis memuru tarafından Belediye binasının bahçesine götürüldüğünü, kelepçelendiğini ve birçok kişinin gözleri önünde dövüldüğünü

belirtmiştir. Karakolda ise başvuran, Emniyet Müdür Yardımcısının odasına götürülmüş burada, müdür yardımcısı tarafından dövülmüş ve falakaya maruz kalmıştır. Ayrıca başvuran, kendisine soğuk su tutulduğunu ve polis memuru Ender'in gece gelerek müdür yardımcısı ile birlikte başvurana kötü muamelelerde bulunduğunu iddia etmiştir.

Yine 7 Aralık 1994 tarihinde, başvuran, Beyoğlu Adli Tıp Kurumu'na sevk edilmiştir. Yapılan muayenede sol göz etrafında, avuç içlerinde hiperemiler, ellerde ve dizlerde sıyrıklar bulunduğu tespit edilmiştir. Adli tabip, başvurana üç gün iş göremez raporu vermiştir.

30 Aralık 1994 tarihinde, polise ifade veren başvuran, polis memuru Ender'in kontrol sırasında aracına ait evrakları kendisine iade etmediğini ve Belediye'ye kadar arabasıyla kendisini takip etmesini istediğini, burada, başvuranın aracını çektireceğini söylemesi üzerine polis memuru ile başvuran arasında bir tartışma başladığını söylemiştir. Başvuranın arabasından inmeyi reddetmesi neticesinde polis memurları Ender ve Nail başvuranı aracından zorla indirerek başvuranı Belediye binasına götürmüşler ellerinden kelepçeleyip dövmüşlerdir. Ardından, başvuranı Emniyet Amiri'nin aracıyla karakola götürmüşlerdir. Karakolda, Emniyet Müdür Yardımcısı başvuranın sopayla ellerine ve ayaklarına vururken bir polis memuru da başvuranı tutmuştur. Sonra tuvaletlerde soyunmaya zorlanmış ve üstüne su sıkılmıştır. Başvuran ertesi gün serbest bırakılmıştır.

1995 Mart ayı içinde Cumhuriyet Savcılığı tarafından ifadeleri alınan polis memurları kötü muamele iddialarını reddetmişlerdir. Emniyet Müdür Yardımcısı, polis memuru Nail'le birlikte Belediye'den çıkarken polis memuru Ender'in başvuranı yakalamak için kendilerinden yardım istediğini ifade etmiştir. Emniyet Müdür Yardımcısına göre, başvuranın karşı koyması üzerine başvuranı arabaya bindirmek için zor kullanmak zorunda kalmışlardır.

20 Mart 1995 tarihinde, Cumhuriyet Savcısı tarafından "kötü muamelede" buldukları gerekçesiyle üç polis memuru hakkında Beyoğlu Asliye Ceza Mahkemesi'nde kamu davası açılmıştır.

20 Haziran 1995 tarihli duruşma sırasında, Asliye Ceza Mahkemesi, sanıkların savunmalarını dinlemiştir. Polis memuru Ender, arabasını bırakmak istememesinden dolayı başvuranla arasında Belediye binası önünde bir tartışma yaşandığını ifade etmiştir. Polis memuru Ender, polis memuru Nail'in yardımıyla başvuranı aracından indirdiklerini ve başvuranı Belediye binasına götürdüklerini burada aralarına Emniyet Müdür Yardımcısı'nın da katıldığını belirtmiştir. Ardından, başvuran karakola götürülmüştür. Emniyet Amiri ve polis memuru Nail'de benzer şekilde ifadelerini sunmuşlardır. Cezai yargılamada müdahil tarafı oluşturan başvuran, 30 Aralık 1994 tarihli ifadesini yinelemiştir.

6 Mart 1996 tarihli duruşmada, Asliye Ceza Mahkemesi iki tanık dinlemiştir. Söz konusu iki tanık, başvuranın yüzünün kanamış ve şişmiş olduğunu fakat kimlerin başvuranı bu şekilde dövdüklerini görmediklerini ifade etmişlerdir. Duruşmanın bitiminde, mahkeme polis memurlarını serbest bırakmıştır. Polis memurlarının başvuranı karakola götürmek için zor kullanmak zorunda kaldıkları ve gücün kötüye kullanılmasına ilişkin inandırıcı hiçbir delil bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

8 Temmuz 1997 tarihinde, Yargıtay, Asliye Ceza Mahkemesi'nin sağlık raporlarını ve olay yerinde başvuranın yüzünü kanamış ve şişmiş gören tanıkların ifadelerini yeterince dikkate almadığı gerekçesiyle ilk derece mahkemesinin kararını bozmuştur.

Kararın iadesinin adından, Asliye Ceza Mahkemesi, on duruşma gerçekleştirmiş ve polis memuru Nail'in ifadelerini istinabe yoluyla almıştır. Emniyet Müdür yardımcının ve polis

memuru Ender'in istinabelere ve haklarında çıkarılan ihzar müzekkerelerine rağmen mahkemece dinlenememişlerdir. Polis memuru Ender'in adresi de tespit edilememiştir. 25 Nisan 2001 tarihli duruşmanın bitiminde, Asliye Ceza Mahkemesi, 4616 sayılı yasa uyarınca, polis memurları hakkında beş yıl boyunca yürütülen cezai yargılamaya ilişkin olarak hükme varmayı ertelemeye karar vermiştir.

9 Ekim 2002 tarihinde, Beyoğlu Ağır Ceza Mahkemesi, başvuranın karara itirazını reddetmiştir.

2. Başvuran hakkında yürütülen cezai süreç

8 Aralık 1994 tarihinde, başvuran, aracının çekilmesini engellemeye teşebbüs ettiği gerekçesiyle polis memuruna mukavemetten suçlanmıştır.

Belirtilmeyen bir tarihte, başvuran serbest bırakılmıştır.

HUKUK

1. AİHS'NİN 3. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran, yakalandığı ve polis karakolunda gözaltında tutulduğu sırada kötü muamelelere maruz kaldığını iddia etmektedir. Başvuran, AİHS'nin 3. maddesine atıfta bulunmaktadır.

A. Kabul edilebilirliğe ilişkin

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca başka açılardan bakıldığında da kabul edilmezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru kabul edilebilir niteliktedir.

B. Esasa ilişkin

Hükümet, başvuranın iddialarına karşı çıkmaktadır. Hükümet, bir avukat eşliğinde polise verdiği ilk ifadesinde başvuranın iddialarını dile getirmediğine dikkat çekmektedir. Hükümet, başvuranı arabasından indirmek için güç kullanımına başvurulmasının yasal olduğunu, göz çevresinde ve avuç içindeki kanamaların bu sırada oluştuğunu ve güç kullanımının başvuranın tutumuyla tamamen orantılı olduğunu ifade etmiştir. Hükümet, başvuranın vücudunda bulunan diğer sıyrıklara ilişkin olarak ise bu sıyrıkların başka bir nedenden de kaynaklanmış olabilecek hafif yaralar olduğunu dile getirmektedir. Son olarak, Hükümet, başvuranın ifadelerindeki çelişkilere dikkat çekmektedir.

AİHM, bir kimse polis memurları kontrolü altında olduğu gözaltı sırasında yaralandığında, bu dönemde meydana gelen her yaralanmanın güçlü maddi karinelerin doğmasına neden olduğunu hatırlatmaktadır (Bkz. *Salman-Türkiye*, başvuru no: 21986/93). Dolayısıyla söz konusu yaraların kaynağı hakkında makul açıklamalar yapmak ve mağdurun iddiaları hakkında şüphe uyandıracak olayları ortaya koyan, özellikle sağlık belgeleri ile desteklenmiş olan kanıtları sunmak Hükümet'in görevidir (*Selmouni-Fransa*, başvuru no: 25803/94, *Berktaş-Türkiye*, başvuru no: 22493/93, 1 Mart 2001 ve *Ayşe Tepe-Türkiye*, başvuru no: 29422/95, 22 Temmuz 2003).

Mevcut davada, dosyanın unsurlarından, polis memuru Ender'in taksi şoförü olan başvurandan aracının evraklarını istediğinde, başvuranın park ihlali yaptığı sonucuna ulaşılmaktadır. Başvuranın polis memuru Ender'in talebini reddetmesi üzerine, polis memuru

başvurandan kendisini izlemesini istemiştir. Yolda, başvuran, araca ilişkin evraklarını polis memuruna ibraz etmeyi kabul etmiştir. Fakat söz konusu evraklar kurallara uygun olmaması nedeniyle, polis memurunun başvuranın aracını çektireceğini söylemesinin ardından başvuran ile polis memuru arasında tartışma yaşanmıştır. Olay yerinde bulunan Emniyet Müdür Yardımcısı ve polis memuru Nail de yardımcı olmak için polis memuru Ender'in yanına gelmişlerdir.

Olay yerinde başvuranın tutulması sırasında polis memurlarının güç kullandıklarına taraflar itiraz etmemişlerdir. Fakat tarafların ifadeleri, kötü muamelenin uygulanma anına ve şiddetine ilişkin olarak farklılaşmaktadır. Zira başvuran, yalnızca yakalandığı esnada değil aynı zamanda da Beyoğlu Belediye binasında ve Beyoğlu Karakolu'nda gözaltında tutulduğu esnada da kötü muamelelere maruz kaldığını iddia etmektedir.

AİHM, 7 Aralık 1994 tarihinde, gözaltının bitiminde başvuranın tıbbi bir muayeneden geçtiğini not etmektedir. Sağlık raporundan, başvuranın sol göz etrafında, avuç içlerinde hiperemiler, ellerinde ve dizlerinde de cildi sıyrıklar olduğu saptanmaktadır. Bunun üzerine başvurana üç gün iş göremez raporu verilmiştir.

AİHM de Yargıtay gibi Asliye Ceza Mahkemesi'nin, başvuranın vücudunda görülen yara izleri ilgili olarak makul açıklamalarda bulunmadığını gözlemlemektedir. Başvuranın yaralarının, başvurunu karakola götürmek için polis memurlarının meşru güç kullanımından kaynaklandığına ilişkin Asliye Ceza Mahkemesi'nin kararı Yargıtay tarafından bozulmuştur. Üstelik kamu davası açılmasını erteleme kararı da başvuranın vücudunda tespit edilen yaraların nedenini açıklama imkanını ortadan kaldırmıştır.

Takdirine sunulan olaya ilişkin unsurların tamamını ve Hükümet tarafından makul bir açıklama yapılmayışını göz önünde bulundurarak AİHM, başvuranın vücudunda tespit edilen yaralardan Savunmacı Hükümet'in sorumlu olduğunu düşünmektedir.

Hükümet'in savunduğu gibi başvuranın vücudunda saptanan yaraların, polis müdahalesi sırasında başvurana uygulanan güçten kaynaklandığı farz edilse bile AİHM, başvuranın tutumunun zorunlu kıldığı güç kullanımını aştığı kanaatindedir. Bu bağlamda AİHM, öncelikle başvurana atılı olayların Trafik Kanunu ihlal eden suçlar olduğunu belirtmektedir. Ayrıca, polis memurlarının başvuranın saldırgan, tehlikeli ve silahlı bir kişi olduğunu düşündükleri de iddia edilmemiştir. Son olarak AİHM, başvuranın özellikle sol göz etrafında, avuç içlerinde hiperemilerin olduğu belirgin yara izlerinin saptandığı ve bu yaraların başvuranın üç gün süre ile işinden alıkoyduğunu tespit etmektedir.

Ayrıca AİHM, bir kimse polis memurlarınca hukuk dışı ve AİHS'nin 3. maddesine aykırı muamelelere maruz kaldığını iddia ettiğinde, söz konusu hükmün etkili bir soruşturmayı zorunlu kıldığını hatırlatır (*Assenov ve diğerleri, Bulgaristan*, 28 Ekim 1998 tarihli karar). Bu soruşturma sorumluların belirlenmesi ve cezalandırılması ile sonuçlanmalıdır. İşkence ve insanlıkdışı veya aşağılayıcı muamele ve cezaların yasaklanmış olması çok önemli olmakla birlikte, bu tür bir soruşturma gerçekleşmediği takdirde, bu yasak uygulamada etkili olmayacak ve bazı durumlarda kamu görevlilerinin neredeyse müeyyidesiz bir şekilde kontrollerine tabi kişilerin haklarını çiğnemeleri mümkün olacaktır (Bkz. *Caloc-Fransa*, başvuru no: 33951/96 ve *Batı ve diğerleri-Türkiye*, başvuru no: 33097/96 ve 57834/00).

Mevcut davada, başvuranın şikayetini sunmasının ardından soruşturma açılmış ve cezai yargılama başlatılmıştır. Ancak polis memurları hakkında yürütülen cezai yargılama davanın ertelenmesi ile son bulmuş, böylece başvuranın vücudunda tespit edilen yaraların nedenini açıklığa kavuşturma olanağı da ortadan kalkmıştır.

Asliye Ceza Mahkemesi, davanın ertelenmesine karar verdiğinde yargılama yaklaşık altı buçuk yıldan beri sürmekteydi. Dördüncü yılın bitiminde kararın Yargıtay tarafından iade edilmesinin ardından Asliye Ceza Mahkemesi yalnızca polis memuru Nail'in istinabe yoluyla ifadesini alarak bir duruşma gerçekleştirmiş ve polis memuru Ender'in yeni adresini tespit edememişti. AİHM, ulusal mahkemelerin, kötü muamelelerde bulunma suçuyla suçlanan polis memurlarının yargılamasının ivedilikle gerçekleşmesine özen göstermemiş olmasından üzüntü duymaktadır.

Polis memurlarının yargılamasında geçen sürenin tamamı ve kararın tecil edilmesinden dolayı AİHM, Türk makamlarının gerekli hız ve özenle hareket etmedikleri kanaatindedir zira şiddet eylemlerinin sorumluları neredeyse bir cezasızlıktan yararlanmışlardır.

Sonuç olarak, AİHS'nin 3. maddesi esas ve usulü bakımından ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 13. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDAISI HAKKINDA

AİHS'nin 13. maddesine atıfta bulunarak, başvuran, polis memurları hakkında yürütülen cezai yargılamanın ertelenmesinde şikayetçidir.

Yukarıda ulaştığı sonuçları göz önüne alarak söz konusu şikayetin ayrı olarak incelenmesinin gerekli olmadığına kanaat getirmektedir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Maddi ve manevi tazminat

Başvuran, 35.000 Euro değerinde maddi ve manevi zarara maruz kaldığını iddia etmektedir.

Hükümet, bu iddialara karşı çıkmaktadır.

AİHM, başvuranın maruz kaldığı maddi zararını belgelendirmediği belirtmektedir. Bu durumda, başvurana, maddi tazminat ödenmesine gerek yoktur.

Buna karşılık AİHM, hakkaniyete uygun olarak başvurana 6.000 Euro manevi tazminat ödenmesi kanaatindedir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran, AİHM önüne yapmış olduğu yargılama masraf ve giderleri için 2.337,5 Euro talep etmektedir. Başvuran, masraf ve avukatlık ücretlerinin ibraz edildiği bir hesap dökümü sunmaktadır.

Hükümet, bu iddialara karşı çıkmıştır.

AİHM, içtihadına göre bir başvuran yargılama masraf ve giderlerinin geri ödemesini gerçekliği, gerekliliği ve makul oranda oldukları ortaya konulduğu sürece elde edebilir (Bkz. örneğin, *Bottazzi-İtalya*, başvuru no: 34884/97 ve *Sawicka-Polonya*, başvuru no: 37645/97, 1 Ekim 2002).

Sahip olduğu olayın unsurlarının tamamını ve yukarıda sözü edilen kriterleri göz önüne alarak AİHM, başvuranın AİHM önünde yapmış olduğu yargılama masraf ve giderleri için 500 Euro ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme Faizi

Gecikme faizi Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı orana üç puanlık bir artış eklenerek belirlenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun *kabuledilebilir* olduğuna;
2. AİHS'nin 3. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. AİHS'nin 13. maddesi kapsamında yapılan şikayetin ayrı olarak incelenmesine *gerek olmadığına*;
4. a) AİHS'nin 44. maddesinin 2. paragrafı gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilmek üzere ve her türlü vergi ve kesintiden muaf tutularak Savunmacı Devlet tarafından başvurana:
 - i. manevi tazminat olarak 6.000 Euro (altı bin Euro) *ödenmesine*;
 - ii. yargılama masraf ve giderleri için 500 Euro (beş yüz Euro) *ödenmesine*;b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz *uygulanmasına*;
5. Adil tatmine ilişkin diğer tüm taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 20 Kasım 2007 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

SAK/Türkiye Davası*

Başvuru No: 4644/03
Strazburg
20 Mayıs 2008

İKİNCİ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine yapılan ve 4644/03 numaralı başvurunun nedeni T.C. vatandaşı Mustafa Sak'ın (başvuran) 21 Mayıs 2002 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) Temel İnsan Hakları ve Özgürlüklerini güvence altına alan Avrupa İnsan Hakları

Sözleşmesi'nin (AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurudur.

Başvuran Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde Şanlıurfa barosu avukatlarından H. Güllüoğlu tarafından temsil edilmektedir.

Başvuru Hükümete 6 Kasım 2006'da tebliğ edilmiştir.

OLAYLAR

1. DAVANIN KOŞULLARI

Başvuran 1934 doğumlu olup Şanlıurfa'da ikamet etmektedir.

Başvuran Şanlıurfa'da bulunan 400 m²'lik bir arsanın sahibidir.

11 Kasım 1975 tarihinde Değer Tespit Komisyonu sözü edilen arsanın Savunma Bakanlığı adına kamulaştırılmasına karar vermiştir.

Değer Tespit Komisyonu 1 Aralık 1975 tarihinde başvuranın vergi beyannamesinde belirttiği değeri baz alarak taşınmazın bedelini tespit etmiştir.

Şubat 1977'de başvuran kamulaştırma kararından haberdar olmuştur. Başvuran ayrıca bu meblağın Diyarbakır merkez bankasında hesap numarası belirtilmeyen bloke bir hesaba yatırıldığı bildirilmiştir.

Bilinmeyen bir tarihte başvuran kamulaştırma kararının iptali istemiyle Danıştay'a başvurmuştur.

21 Mart 1978 tarihinde Şanlıurfa Asliye Hukuk Mahkemesi (Asliye Hukuk Mahkemesi) Savunma Bakanlığı'nın talebi üzerine başvuranın taşınmazı üzerine tapuya istimlâk şerhi konulması kararı almıştır.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

Danıştay ihtilaf konusu kararı iptal etmiştir. Danıştay, Anayasa Mahkemesi'nin 20 Ocak 1977 tarihli kararında da belirtildiği üzere, değer tespiti için başvuranın vergi beyannamesinde beyan ettiği değer in esas alınmasının yürürlükteki uygulamaya aykırı bulunduğunu kaydetmiştir.

Savunma Bakanlığı 1 Şubat 1988 tarihinde Asliye Hukuk Mahkemesi'nde başvuranın tapusunun iptali ve taşınmazın Hazine adına tescil edilmesi istemiyle dava açmıştır.

Asliye Hukuk Mahkemesi, Danıştay'ın 12 Haziran 1978 tarihli kamulaştırma kararının iptaline ilişkin kararını esas alarak, 13 Aralık 1989 tarihinde Bakanlığın talebini reddetmiştir.

Yargıtay 27 Aralık 1989 tarihinde bu hükmü onamıştır.

Başvuran, Savunma Bakanlığı'nın önceden bir kamulaştırma işlemi yapmaksızın 1995 yılından bu yana taşınmazını kullandığını ileri sürerek taşınmazı üzerindeki her türlü kullanıma ilişkin ihtiyati tedbir konulması talebiyle 9 Şubat 2001 tarihinde Asliye Hukuk Mahkemesi'ne başvurmuştur.

Savunma Bakanlığı 23 Mart 2001 tarihli savunmasında taşınmazı 1974 yılından bu yana kullandığını, Kamulaştırma hakkındaki Kanun'un 38. maddesinde yer alan zamanaşımı gereğince başvuranın taşınmaz üzerinde her türlü hak talebini yitirdiğini belirtmiştir.

Asliye Hukuk Mahkemesi, 3 Ekim 2001 tarihli kararıyla, ihtilaf konusu işgalin 1974'te başlamış olması yüzünden kamulaştırmaya ilişkin Kanun'un 38. maddesi uyarınca sözkonusu arsaya ilişkin dava hakkının zamanaşımına uğradığı gerekçesiyle başvuranın talebini reddetmiştir.

Başvuran 2 Aralık 2001 tarihinde temyize başvurmuştur.

Yargıtay 5 Mart 2002 tarihinde başvuranın başvurusunu reddetmiş ve ilk derece mahkemesinin kararını onamıştır.

Başvuran 10 Nisan 2002 tarihinde kararın düzeltilmesi başvurusunda bulunmuştur.

Yargıtay 16 Mayıs 2002 tarihinde aldığı ve başvurana 19 Haziran 2002'de tebliğ ettiği kararı ile başvuranın talebini reddetmiştir.

27 Aralık 2002 tarihinde Hazine Asliye Hukuk Mahkemesi'ne giderek ihtilaf konusu taşınmazın kendi adına tescil edilmesi başvurusunda bulunmuştur.

Asliye Hukuk Mahkemesi 27 Mart 2003 tarihinde başvuranın tapusunun iptaline ve kamulaştırmaya ilişkin 2942 sayılı Kanun'un 38. maddesi uyarınca taşınmazın Hazine adına kaydedilmesine karar vermiştir. Temyize gidilmediğinden, bu karar 21 Mart 2003 tarihinde nihai hale gelmiştir.

Sözü edilen taşınmaz 30 Mayıs 2003 tarihinde Hazine adına kaydedilmiştir.

HUKUK

Başvuran taşınmazının *de facto* kamulaştırılması nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiğinden şikayetçi olmaktadır.

I. KABULEDİLEBİLİRLİK HAKKINDA

1. Ratione temporis bakımından AİHM'nin yetkisi

Hükümet öncelikli olarak ihtilaf konusu taşınmazın 1975 yılında kamu hizmetine açılması nedeniyle başvuranın şikayetinin AİHS'nin *ratione temporis* hükümleri ile bağdaşmadığını savunmaktadır.

AİHM başvuranın taşınmazının tapusunun Savunma Bakanlığı tarafından 27 Aralık 2002'de açılan davanın ardından Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kararı ile iptal edildiğini, bu kararın 21 Mayıs 2003 tarihinde nihai hale geldiğini not etmektedir.

AİHM daha önceki kararlarında buna benzer bir itirazı reddettiğini hatırlatır (Bkz. I.R.S. vd.-Türkiye, no: 26338/95, 28 Ocak 2003, Börekçioğulları (Çökmez) vd.-Türkiye kararı, no: 58650/00, 13 Ocak 2005). AİHM almış olduğu bu kararların dışına çıkılmasını gerektirecek herhangi bir gerekçenin bulunmaması nedeniyle Hükümetin *ratione temporis* bakımından yapmış olduğu itirazını reddetmektedir.

2. Başvuranın mağdur sıfatının olmaması hakkında

Hükümet başvuranın 1975 yılında tazminat alması çerçevesinde AİHS ile güvence altına alınan haklardan birinin ihlali ile mağdur olduğunu öne süremeyeceğini belirtmektedir.

AİHM, Hükümetin, kabuledilebilirliğe ve esasa dair görüşlerinde başvuranın taşınmazının değerinin tespitine ilişkin 1 Aralık 1975 tarihli rapora göndermede bulunduğunu not etmektedir. Buna karşın, Hükümetin bu kamulaştırma kapsamında başvurana tazminat verildiğini doğrulayan herhangi bir belgeyi AİHM'nin bilgisine sunmamıştır. Kaldı ki, her iki tarafın dosyaya sunduğu belgeler ışığında, AİHM ihtilaf konusu taşınmazın kamulaştırılması işleminin başvuranın taşınmazının değerinin saptanmasında yanlışlık yapıldığı gerekçesiyle 12 Haziran 1978 tarihli bir kararı ile Danıştay tarafından iptal edildiğini tespit etmektedir.

AİHM bu itirazı da reddetmektedir.

3. İç hukuk yollarının tüketilmemesi hakkında

Hükümet son olarak Şanlıurfa Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 21 Nisan 1978'de kamulaştırmaya ilişkin tapuya istimlâk şerhi konulmasına ilişkin aldığı karara başvuranın ancak, 9 Şubat 2001'de, 21 yıl gecikmeli olarak itiraz ettiğini belirtmektedir. Hükümet ayrıca buna paralel olarak, Anayasa Mahkemesi'nin Kamulaştırma Kanunu'nun 38. maddesini iptal eden 10 Nisan 2003 tarihli kararını (Resmi Gazete'de 4 Kasım 2003'te yayımlanmıştır) müteakip başvuranın tazminat talebinde bulunmasının mümkün olduğunu savunmaktadır.

AİHM öncelikle başvuranın 1978'te yürürlükteki mevzuata uygun olarak Asliye Hukuk Mahkemesi'nce verilen tapuya istimlâk şerhi konulması kararına değil, 2001 ve 2003'te Kamulaştırma hakkındaki Kanun'un 38. maddesinin uygulanmasına itirazda bulunduğunu saptamaktadır. AİHM bu bağlamda, daha önce de altını çizdiği üzere kaale alınması gereken iç hukuk kararının başvuranın tapusunun iptal edilerek Hazine adına tescil edilmesi kararı olduğunu vurgulamaktadır. Başvuranın tapusunun sukut etmesine ilişkin süreç bahse konu Kanun'un 38. maddesinin uygulanması ile 21 Mayıs 2003'te sona ermiştir (Bkz. sözü edilen Börekçioğulları (Çökmez) vd.-Türkiye kararı ve Ari vd.-Türkiye kararı, no: 65508/01, 3 Nisan 2007).

AİHM Kamulaştırma Kanunu'nun 38. maddesinin Anayasa Mahkemesi kararı ile iptal edilmesinin ardından başvurana tazminat yolunun açılması iddiası ile ilgili, AİHS'nin 35/1 maddesinin, gerçekten etkili, yeterli ve kabul edilebilir, normal bir başvuru yolunun kullanımı ile sınırlı olduğunu hatırlatır (Bkz. Sofri vd.-İtalya kararı no: 37235/97). AİHS özellikle, dava konusu ihlale ilişkin, kullanıma amade ve uygun başvuru yollarının tüketilmesini öngörmektedir. Bu başvuru yolları sadece teoride değil pratikte de yeterli derecede öngörülür olmalıdır yoksa arzu edilen etkinlik ve ulaşılabilirlikten yoksun olur (Bkz. Akdivar vd. Türkiye kararı, 16 Eylül 1996).

AİHM bu davada, iç hukuktaki son karar 21 Mayıs 2003'te nihai hale gelmişken, Anayasa Mahkemesi'nin kararının Resmi Gazete'de 4 Kasım 2003 tarihinde yayımlandığı göz önüne alınarak Hükümetin bu tür bir başvurunun ne ölçüde etkili, yeterli ve ulaşılabilir olduğunu kesinlikle gösteremediğini tespit etmektedir.

AİHM bu nedenle Hükümetin iç hukuk yollarının tüketilmediği hakkındaki itirazını reddetmektedir.

4. Sonuç

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu nedenle başvuru kabuledilebilir niteliktedir.

II. EK 1 NO'LU PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran taşınmazının *de facto* kamulaştırılması nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiğinden şikayetçi olmaktadır. AİHM bu şikayetin Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi bakımından inceleneceğini belirtmektedir.

Başvuran kamulaştırma dava sürecinin 1975'te başlayıp, 1977 yılında Danıştay kararı ile iptal edildiğini ve Savunma Bakanlığı'nın başvuranın tapusunun iptaline ilişkin başvurusunun Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından 1989 tarihinde reddedildiğini belirtmektedir. Başvuran taşınmazının işgaline karşı ihtiyati tedbir alınması başvurusunun, sözkonusu taşınmazın ihtilafli işgalinin 1974 yılında başlamış olması ve bu nedenle kamulaştırmaya ilişkin Kanun'un 38. maddesi gereğince zamanaşımına uğramış olması nedeniyle Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından reddedildiğini söylemektedir. Başvurana göre tazminat ödemeksizin taşınmazdan yoksun kalması Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesinde yer alan ilkeye aykırıdır.

Hükümet öncelikli olarak başvuranın *de facto* olarak kamulaştırılan taşınmazı için eksiksiz tazminat ödendiğini bu nedenle de mevcut dava olaylarının I.R.S. vd. kararından farklılık gösterdiği itirazında bulunmaktadır. Hükümete göre, bu başvuru AİHM'nin 6. madde ihlalini tespit ettikten sonra 1 nolu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğine dair şikayeti incelemeye gerek görmediği Gök vd.-Türkiye kararı ile benzerlik taşımaktadır (no: 71867/01, 71869/01, 73319/01 ve 74858/01, 27 Temmuz 2006). Hükümet, bu itirazının kabul edilmemesi halinde, bu davanın, ulusal makamların uluslar arası bir hakime göre neyin "kamu yararı" olduğuna daha iyi karar verebilecekleri ilkesinin uygulandığı olağan bir kamulaştırma davası olarak değerlendirilmesini istemektedir.

AİHM, bahse konu taşınmazın başvuran adına tescilli olduğu ve ulusal mahkemelerin 2942 sayılı Kanun'un 38. maddesi uyarınca başvuranın tapusunu iptal ettiği ve taşınmazı Savunma Bakanlığı'nın kullanımına tahsis ettiği hususunun taraflar arasında bir ihtilafı oluşturmadığını not etmektedir. İç hukuktaki bu karar 21 Mayıs 2003 tarihinde nihai hale gelmiştir. 1975 yılında tazminat ödendiği konusunda ise, AİHM başvurana herhangi bir tazminat ödendiğine dair hiçbir belge olmadığını saptamaktadır. Bu şartlar altında, AİHM ulusal mahkemelerin Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesinin ilk bendinin ikinci cümlesi gereğince başvuranı mülkünden yoksun bıraktıkları sonucuna varmaktadır (Bkz. *mutatis mutandis*, Brumarescu-Romanya kararı, no: 28342/95).

AİHM, daha önce bu davadakine benzer sorunların ortaya çıktığı davaları incelediğini ve 2942 sayılı Kanun'un 38. maddesinin uygulanarak mülkten yoksun bırakmanın Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi'nin ihlaline yol açtığı sonucuna vardığını hatırlatır (Bkz. sözü edilen I.R.S. vd. kararı, Kadriye Yıldız vd.-Türkiye kararı no: 73016/01, 10 Ekim 2006 ve Börekçioğulları (Çökmez) vd.-Türkiye kararı no: 58650/00, 19 Ekim 2006). AİHM bu hükmün uygulanmasına ilişkin, Hükümet'in davayı farklı şekilde sonuçlandırarak hiçbir tespit ve delil sunmadığını tespit etmektedir.

Mevcut başvuruda 38. maddenin uygulanması başvuranı tapu kaydının iptal edilmesi karşılığında herhangi bir tazminat alma imkanından mahrum bırakmıştır. Kamu yararının gerekleri ile bireysel hakların korunması arasında hüküm sürmesi gereken adil dengelyi

sağlayacak bir tazminat sürecinin yokluğunda böylesi bir müdahale ancak keyfi olarak nitelendirilmektedir.

Bu nedenle, Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi ihlal edilmiştir.

III. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesine göre "Mahkeme işbu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, AİHM, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun surette, zarar gören tarafın adil tatminine hükmeder."

A. Tazminat

Başvuran taşınmazının şu anki değeri olan 400.000 YTL (yaklaşık 225.350 Euro) talep etmektedir. Başvuran arsasının şehrin en çok rağbet gören imar bölgesinde yer aldığını ve şu anda m² birim fiyatının 1.000–1500 YTL arasında değiştiğini savunmaktadır.

Başvuran bir kıyaslama yapmak bakımından 20 Kasım 2000 tarihinde Şanlıurfa Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından 384 m²'lik komşu bir arsaya yaptırılan bilirkişi incelemesini AİHM'nin bilgisine sunmaktadır. Yapılan bu bilirkişi incelemesine göre bu meblağ 30.379.486.317 TL (olayların meydana geldiği dönemde yaklaşık 52.200 Euro) karşılığı paranın uğradığı değer kaybıyla bugün 137.000 YTL'ye (yaklaşık 77.180 Euro) karşılık gelmektedir.

Başvuran ayrıca 20.000 Euro manevi tazminat talep etmektedir.

Hükümet bu miktarlara karşı çıkararak başvuranın bu rakamları doğrulayacak kanıtlayıcı bir belgeyi sunmadığını ifade etmektedir.

AİHM daha önceki davalarda da ihlal tespitinin kaynağının mülkünden mahrum kalmanın hukuki tanımı değil de tazminat ödenmemesi olduğu durumlarda tespit edilen tazminatın mülkün gerçek ve tam değerine denk gelmesinin şart olmadığını belirtmişti. Sonuç olarak, AİHM tazminat elde etme meşru beklentisiyle bağlantılı mamelek değere mümkün olduğunca denk gelecek götürü bir miktar belirlemenin uygun olacağını düşünmektedir. (Bkz. I.R.S. vd.-Türkiye (dostane çözüm) no: 26338/95, 31 Mayıs 2005 ve sözü edilen Börekçioğulları (Çökmez) vd.-Türkiye kararı). AİHM bu bağlamda taraflarca mahkemeye sunulan ve dosyada yer alan kanıt unsurlarının tamamını dikkate alacaktır.

Mahkemeye sunulan bu unsurları dikkate alarak ve hakkaniyete uygun olarak, başvurana maddi tazminat olarak 64.000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

AİHM ayrıca bu başvuruda manevi zararın varlığını ortaya koyacak özel bir durumun bulunmadığına itibar etmektedir (Bkz. sözü edilen I.R.S. vd.-Türkiye (dostane çözüm) kararı).

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran AİHM önünde yapmış olduğu yargı giderleri için 2.000 Euro talep etmektedir.

Hükümet dayanağı olmadığı gerekçesiyle bu miktara itiraz etmektedir.

AİHM'nin 41. maddesine göre bir başvuran gerçekliğini, gerekliliğini kanıtladığı makul miktarlardaki yargı giderlerini elde edebilir (Bkz. Iatridis-Yunanistan (dostane çözüm) kararı, no: 31107/96).

AİHM başvuranın yargı gideri talebinin kanıtlayıcı belgelerle desteklenmediğini gözlemlemekte ve bu talebi reddetmektedir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi olarak, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puanlık bir artış eklenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun *kabuledilebilir* olduğuna;
2. Ek 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi'nin *ihlal edildiğine*;
3. a) AİHS'nin 44. maddesinin 2. paragrafı gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Yeni Türk Lirası'na çevrilmek üzere ve her türlü vergi ve kesintiden muaf tutularak Savunmacı Hükümet tarafından başvurana 64.000 (altmış dört bin) Euro maddi tazminat *ödenmesine*;
- b) yukarıda belirtilen üç aylık sürenin sona erdiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan marjinal kredi kolaylığı oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz *uygulanmasına*,
4. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğünün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 20 Mayıs 2008 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

SOBACI/Türkiye Davası

Başvuru No: 26733/02

Strazburg

29 Kasım 2007

ÜÇÜNCÜ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan 26733/02 no'lu davanın nedeni T.C vatandaşı Bekir Sobacı'nın ("başvuran") Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması Sözleşmesinin ("AİHS") 34. maddesi uyarınca 21 Mayıs 2002 tarihinde Avrupa İnsan Hakları

Mahkemesi'ne ("AİHM") yapmış olduğu başvurudur.

Başvuran, Ankara Barosu avukatlarından M. Atasoy tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

1953 doğumlu olan başvuran Tokat'ta ikamet etmektedir.

Başvuran 18 Nisan 1999 tarihinde Fazilet Partisi listesinden milletvekili seçilerek TBMM'ye girmiştir.

Yargıtay Başsavcısı 7 Mayıs 1999 tarihinde, laiklik ilkesine aykırı eylemlerin odağı haline geldiği ve Anayasa Mahkemesi'nin kararıyla kesin olarak feshedilen Refah Partisi'nin devamı olduğu gerekçesiyle Fazilet Partisi'nin feshedilmesi için Anayasa Mahkemesi'nde bir dava açmıştır. Savcı, başvuranla birlikte Fazilet Partisi üyesi diğer tüm milletvekillerinin milletvekilliğinin düşürülmesini ve beş yıl süreyle başka bir siyasi partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ya da denetçisi olmalarının yasaklanmasını da talep etmiştir.

Başsavcı, talebini desteklemek üzere,

- Anayasa Mahkemesinin laiklik ilkesine aykırı olduğunu belirtmesine rağmen Fazilet Partisi genel başkanı, yönetici ve üyelerinin kamuoyuna yaptıkları tüm konuşmalarda türbanın üniversitelerde ve resmi dairelerde kullanılmasını savunmaları,
- Fazilet Partisi'nin türbana bağlılığını açıkça ortaya koyan Merve Kavakçı'yı milletvekili adayı olarak listeye koyması ve milletvekili seçilmesini sağlaması,
- Milletvekili Nazlı Ilıcak'ın 2 ve 3 Mayıs 1999 tarihlerinde yaptığı televizyon konuşmalarında Merve Kavakçı'nın Fazilet Partisi üyeleri ve yöneticileri tarafından başörtüsü meselesini TBMM'ye taşımak için seçildiğini ifade etmesi,
- 3 Mayıs 1999 tarihinde TBMM'de yapılan yemin törenine başörtüsüyle gelen Merve Kavakçı'ya Fazilet Partisi milletvekillerinin tezahüratta bulunmaları, sözkonusu milletvekillerinden bazılarının Merve Kavakçı'nın davranışı nedeniyle çıkan olaylardan sonra adigeçen tarafından düzenlenen basın toplantısına katılmaları,
- partinin genel başkan yardımcılığını yürüten Abdullah Gül'ün 2 Mayıs 1999 tarihinde yaptığı televizyon konuşmasında TBMM içerisinde türban takılmasının Anayasa ihlali teşkil etmediğini belirtmesi ve dini ilkelerin kamusal alanda uygulanmasını savunması

gibi Fazilet Partisi yönetici ve üyeleri tarafından sarf edilen ifade ve yapılan eylemlere atıfta bulunmuştur.

Başsavcı ayrıca yargı tarafından hakkında toplatma kararı verilen Mehmet Sılay'a ait 1998 yılında yayınlanmış Parlamentodan Haber adlı kitaba da atıfta bulunmuştur.

Başsavcı 4 Haziran 1999 tarihinde bu parti aleyhinde ek deliller sunmuştur. Bu deliller arasında başvuranın 13 Haziran 1999 tarihinde yaptığı konuşma da yer almıştır. Başsavcı ayrıca,

- Fazilet Partisi Genel Başkanı Recai Kutun'ın başörtüsü takan öğrencilerin üniversitelere alınmasına izin vermeyen rektörleri eleştirdiği 10 Ekim 1998 tarihli konuşmasında başörtüsü yasağını 'zulüm' olarak nitelendirerek Fazilet Partisi'nin iktidara geldiğinde bu zulme son vereceğini bildirmesi,

- Fazilet Partisi Genel İdare Kurulu üyesi Nazlı Ilıcak'ın konuşmalarında başörtüsü yasağını bir 'zulüm' olarak değerlendirerek Fazilet Partisi'nin iktidara gelmesi ve Merve Kavakçı'nın TBMM'ye girmesi halinde bu durumun sona ereceğini savunması,
- Abdullatif Şener'in 8 Mart 1999 tarihinde yaptığı bir konuşmada imam hatip öğrencilerinin başörtülerini çıkarmaya zorlanmasını abesle iştiğal olarak değerlendirerek başörtüsü meselesinin ancak TBMM'de çözülebileceğini ve bunun Merve Kavakçı'nın bununla görevli olduğunu ifade etmesi, yine Abdullatif Şener'in bir televizyon konuşmasında Nobel barış ödülünün Necmettin Erbakan'a verilmesi gerektiğini beyan etmesi,
- Fazilet Partisi Genel Başkan yardımcısı Abdullah Gül'ün TBMM'de yaptığı konuşmalarda üniversitelerde ve imam hatip okullarında uygulanan başörtüsü yasağını eleştirerek Hükümeti tahrik ve ayrımcılıkla suçlaması,
- Milletvekili Musa Uzunkaya'nın türbana destek vererek okullarda uygulanacak kılık kıyafet yönetmeliğini eleştirmesi,
- Milletvekili Bülent Arınç'ın 11 Haziran 1998 tarihinde TBMM'de yaptığı konuşmada Anayasa Mahkemesi'nin başörtüsüne ilişkin yasağını eleştirmesi ve 5 Mayıs 1999 tarihli konuşmasında Merve Kavakçı'nın başörtüsünü siyasi bir simge olarak taktığını ve TBMM'ye başörtülü olarak girecek ilk kadın olduğunu ifade etmesi,
- Milletvekili Mustafa Kamalak'ın 17 Haziran 1996 tarihinde TBMM'de yaptığı konuşmada başörtüsü yasağını 'zorbalık' olarak nitelendirmesi,
- Milletvekili Ramazan Yenidede'nin 15 Haziran 1998 tarihinde yapılan bir basın toplantısında bir dine mensubiyet temelinde halkı nefret ve düşmanlığa teşvik ettiği gerekçesiyle 27 Mayıs 1999 tarihinde TCK'nın 312/2 maddesi uyarınca aleyhinde bir ceza davası açılması,
- Milletvekili Cemil Çiçek'in 9 Haziran 1998 tarihinde Fazilet Partisi'ne katılması vesilesiyle yaptığı konuşmada halkın dini vecibeler ve devletin kanunları arasında sıkıştığını ve bunların birbiriyle karşıt olduğunu ifade etmesi

gibi Fazilet Partisi yöneticileri ve üyeleri tarafından sarf edilen ifade ve yapılan eylemlere de atıfta bulunmuştur.

Anayasa Mahkemesi 22 Haziran 2001 tarihinde, 'laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline geldiği' gerekçesiyle Fazilet Partisinin kapatılmasına karar vermiştir. Kararını Anayasanın 68. ve 69. maddelerine ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 101 b) ve 103/1 maddelerine dayandıran mahkeme Fazilet Partisinin Refah Partisinin devamı olduğu yönündeki iddiaları ise reddetmiştir.

Anayasa Mahkemesine göre aşağıdaki kanıt unsurları Fazilet Partisinin 'laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline geldiğini' ortaya koymaktaydı :

- Başvuran başörtüsü taktıkları gerekçesiyle okullarından atılan öğrenciler için bir basın toplantısı düzenlemiş ve desteğini bildirmiştir.
- Fazilet Partisi Genel Başkanı ve diğer yöneticileri kamuoyuna yaptıkları her açıklamada devlet okullarında ve resmi dairelerde başörtüsü takılmasını teşvik etmişler ve başörtüsü yasağına karşı yapılan protesto gösterilerine katılmışlardır.
- Kuzey Amerika İslam Birliği tarafından 1996 yılında düzenlenen kongrede ve Filistin Derneği tarafından 26 Aralık 1997 tarihinde Chicago'da düzenlenen konferansta yaptığı konuşmalarda Milletvekili Merve Kavakçı teokratik bir rejim kurulmasını savunmuştur.
- 3 Mayıs 1999 tarihinde düzenlenen yemin töreni sırasında başörtüsü tak an Milletvekili Merve Kavakçı'nın yemin etmesi engellenmiş ve meclis salonunu terk etmeye zorlanmıştı. Merve Kavakçı'nın ismi okunduğunda Fazilet Partisi

milletvekillerinin tamamı alkışlamıştı. Anayasa Mahkemesine göre bu adıgeçen partinin yöneticileri ve üyeleri tarafından planlanmış ve teşvik edilmiş bir gösteriydi.

- 3 Mayıs 1999 tarihinde meydana gelen hadisenin ardından düzenlenen basın toplantısında Milletvekili Merve Kavakçı sözkonusu gösterinin Amerika'daki siyahların insan hakları mücadelesine benzediğini beyan etmiş ve Fazilet Partisi Genel Başkan yardımcısı Abdüllatif Şener ve çok sayıda milletvekili de bu basın toplantısına katılmıştır.
- Milletvekili Nazlı Ilıcak'ın 10 Ekim 1998 tarihinde Kayseri'de yaptığı konuşma..
- Milletvekili Nazlı Ilıcak 2, 3 Mayıs 1999 tarihlerinde televizyonda yaptığı konuşmalarda Merve Kavakçı'nın başörtüsü meselesini TBMM'ye taşıması için seçildiğini beyan etmiştir.
- eski Milletvekili Ramazan Yenidede 15 Haziran 1998 tarihinde resmi dairelerde ve devlet okullarındaki başörtüsü yasağını bir zulüm ve keyfi bir uygulama olarak nitelendirmiştir. Anayasa Mahkemesi, başsavcı tarafından adıgeçen hakkında dine dayalı ayrımcılık yaparak halkı kin ve düşmanlığa teşvik ettiği gerekçesiyle ceza davası açıldığına işaret etmiştir.
- eski Milletvekili Mehmet Sılay'ın 1998 yılında yayınlanan Parlamentodan Haber adlı kitabının önsözünde yer verdiği ifadeler.

Anayasa Mahkemesi, Refah Partisi kararında başörtüsünün okullarda ve resmi dairelerde kullanılmasını teşvik eden söylemlerin laiklik ilkesine aykırı olduğunu belirtmesine rağmen Fazilet Partisinin siyasi programını başörtüsü meselesi üzerine inşa ettiğini ve Merve Kavakçı'nın milletvekili seçilmesini sağladığını tespit etmiştir.

Anayasa Mahkemesi ayrıca, Fazilet Partisi'nin genel başkan, yönetici ve üyelerinin kamuoyuna yaptıkları tüm açıklamalarda okullarda ve resmi dairelerde uygulanan başörtüsü yasağını bir hak ve özgürlük ihlali ve zulüm olarak nitelendirdiklerini tespit etmiştir. Anayasa Mahkemesi bu kişilerin halkı kamu otoritesine karşı kin ve düşmanlığa sevk ettiği ve kamu düzenine zarar verdiği kanaatine varmıştır. Anayasa Mahkemesi başörtüsü meselesinin Merve Kavakçı aracılığıyla bir protesto eylemi şeklinde TBMM'ye taşınmasının laiklik ilkesini ihlal ettiğini tespit etmiştir. Mahkeme, Fazilet Partisi Genel Başkanıyla birlikte tüm milletvekillerinin bu gösteriye katılmasının bu partinin 'laikliğe aykırı eylemlerin odağı haline geldiğini' gösterdiğini değerlendirmiştir. Partinin potansiyel oy oranını ve savunduğu modelin uygulanması ihtimalini göz önünde bulunduran Anayasa Mahkemesi bu durumun laik demokratik düzen için bir tehlike arz ettiğini ve Fazilet Partisinin kapatılmasının acil bir toplumsal ihtiyaca cevap verdiğini değerlendirmiştir.

Anayasa mahkemesi ek ceza olarak Anayasa'nın 84. maddesi uyarınca başvuranın ve Nazlı Ilıcak'ın milletvekilliklerinin düşürülmesine karar vermiştir. Anayasa'nın 69/8 maddesi uyarınca adıgeçenlerle birlikte parti üyesi diğer üç kişinin de beş yıl süreyle bir başka partinin kurucusu, üyesi, yöneticisi ya da denetçisi olmaları yasaklanmıştır.

Başvuran 3 Kasım 2002 tarihinde yapılan milletvekili seçimlerinde bağımsız aday olmuş ancak seçilememiştir.

HUKUK

I. AİHS'NİN 9., 10. VE 11. MADDELERİNİN VE 1 NO'LU PROTOKOL'ÜN 3. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

AİHS'nin 9. maddesine atıfta bulunan başvuran, milletvekilliğinin başörtülü öğrencilerin davasına destek verdiği gerekçesiyle düşürüldüğünü ileri sürmektedir.

Başvuran Fazilet Partisinin Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılmasının ardından milletvekilliğinin düşürülmesinin ve seçilme hakkının kısıtlanmasının AİHS'nin 10. maddesiyle güvence altına alınan ifade özgürlüğü hakkına yönelik bir ihlal teşkil ettiği iddiasındadır. Başvuran, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kurucu ilkeleri hakkında bir görüş bildirmediğini ya da bunları protesto etmediğini, yalnızca başörtüsü sorunu hakkında fikirlerini belirttiğini ifade etmektedir. Başvuran kendisine uygulanan kısıtlamanın haksız ve izlenen hedefle orantısız olduğu kanaatindedir.

AİHS'nin 11. maddesine atıfta bulunan başvuran dernek kurma ve toplantı özgürlüğü hakkının ihlal edildiğinden yakınmaktadır. Kendisine uygulanan yaptırımlardan şikayetçi olan başvuran bu yaptırımların izlenen amaçlarla orantısız olduğunu ve demokratik bir toplumda gerekli olmadığını ileri sürmektedir.

Başvuran Fazilet Partisinin kapatılmasının kendisini beş yıl süreyle herhangi bir siyasi faaliyet yürütme imkanından da yoksun bıraktığından şikayetçi olmaktadır. Başvuran bu hususta 1 No'lu Ek Protokol'ün 3. maddesine atıfta bulunmaktadır.

AİHM bu şikayetlerin tamamının 1 No'lu Ek Protokol'ün 3. maddesi açısından incelenmesini uygun görmektedir.

A. Kabul edilebilirliğe ilişkin

Hükümet, başvuranın başvurusunu sunarken altı ay süresi kuralına riayet etmediği itirazında bulunmaktadır. Hükümete göre bu süre Anayasa Mahkemesinin Fazilet Partisinin kapatılması kararı verdiği 22 Haziran 2001 tarihinden itibaren işlemeye başlamıştır.

Başvurana göre bu süre Anayasa Mahkemesi kararının Resmi Gazete'de yayınlandığı tarihten itibaren hesaplanmalıdır.

AİHM altı ay süresinin, ilgilinin kesin iç hukuk kararı hakkında yeterli ve etkili surette bilgi sahibi olduğu tarihten itibaren başlayabileceğini anımsatır (*Baghli – Fransa*, no: 34374/97, prg. 31). Halihazırda Anayasa Mahkemesi kararı Resmi Gazete'de 5 Ocak 2002 tarihinde yayınlanmıştır. Başvuru 21 Mayıs 2002 tarihinde yapıldığından Hükümetin itirazının reddedilmesi yerinde olacaktır.

AİHM bu şikayetlerin AİHS'nin 35/3 maddesi bakımından açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve başkaca herhangi bir kabul edilemezlik gerekçesinin de bulunmadığını tespit etmektedir. Bu itibarla sözkonusu şikayetleri kabul edilebilir ilan etmek yerinde olacaktır.

B. Esasa ilişkin

Hükümet başvuranın ifade ve toplantı özgürlüğüne yönelik müdahalenin AİHS'nin 10. ve 11. maddelerinin ikinci fıkralarında mesnet bulduğunu savunmaktadır. Başvuranın siyasi haklarına yönelik kısıtlamalara ilişkin olarak Hükümet başvuranın bağımsız aday olarak seçimlere katılabildiğine dikkat çekmektedir.

Hükümet AİHS hükümleri ve AİHM içtihatları ile uyum sağlaması amacıyla yapılan yasal reformlara atıfta bulunmaktadır. Hükümet bu hususta Anayasa'nın 69. maddesinde öngörülen değişiklik ile Anayasa Mahkemesi'nin bir siyasi partiyi kapatmak yerine dava fiillerinin ağırlığına göre ilgili partiyi devlet yardımından kısmen veya tamamen yoksun bırakmaya karar verebileceğini belirtmektedir.

Başvuran Anayasanın 83/1 maddesi uyarınca milletvekillerinin TBMM çatısı altında sarf ettikleri sözlerden sorumlu tutulamayacaklarına dikkat çekmektedir. Bağımsız aday olarak seçimlere katılabilme imkanına ilişkin olarak ise başvuran bağımsız aday olarak seçilmenin son derece zor olduğunu ileri sürmektedir.

AİHM 1 No'lu Ek Protokol'ün 3. maddesiyle oy verme ve seçimlerde aday olma hakkı gibi subjektif hakların güvence altına alındığını anımsatır (*Mathieu-Mohin ve Clerfayt - Belçika*, 2 Mart 1987, no: 113, prg. 46-51, *Hirst – Birleşik Krallık (no:2)*, no: 74025/01, prg. 56-57, daha yakın tarihli, *Ždanoka – Letonya*, no: 58278/00, prg 102, 16 Mart 2006, ve *Lykourazos – Yunanistan*, no: 33554/03, prg. 50). Hukukun üstünlüğünün egemen olduğu gerçek bir demokrasinin temellerinin ayakta tutulması ve yerleştirilmesi bakımından vazgeçilmez önemi haiz olan bu haklar mutlak haklar değildir. Bu haklara 'zımni sınırlamalar' getirilebilmesi mümkündür ve sözleşmecî devletlere konuyla ilgili olarak bir takdir yetkisi tanınması gerekir. AİHM devletlerin bu konuda takdir hakkının geniş olduğu hususunu bir kez daha vurgular (*Matthews – Birleşik Krallık*, no: 24833/94, prg. 63, ve *Labita – İtalya*, no: 26772/95, prg. 201).

Bununla birlikte 1 No'lu Ek Protokol'ün 3. maddesindeki koşullara riayet edilip edilmediği hususunda bir hükme varmak nihai karar mercii olarak AİHM'nin görevidir. Bunu yaparken AİHM, oy verme ve seçimlerde aday olma haklarına bağlı koşulların sözkonusu hakları, özlerini zedeleyecek ve etkinliklerini ortadan kaldıracak şekilde etkilemediği, meşru bir amaca yönelik olarak uygulandıkları ve uygulanan yöntemlerin orantısız olmadığı hususunda ikna olmalıdır (*Mathieu-Mohin*, adigeçen, prg. 52).

Öngörülen bu koşullardan hiçbirini halkın yasama organlarının seçimi konusundaki özgür iradesine sekte vurmamalıdır. Bir başka deyişle bu koşullar, halkın hür iradesini genel seçimler aracılığıyla ortaya koymasına yönelik bir seçim sürecinin bütünlüğünü ve etkinliğini koruma kaygısını yansıtmalı, bunlara engel teşkil etmemelidir (*Hirst*, adigeçen, prg. 62). Aynı şekilde, halk demokratik iradesini serbestçe ortaya koyduktan sonra seçim sisteminde yapılacak herhangi bir değişiklik demokratik düzen açısından zorlayıcı gerekçeler olmadıkça bu tercihi tartışmalı hale getiremez (*Lykourazos*, adigeçen, prg. 52). Kaldı ki AİHM daha önce de bu hükmün herkese seçimlerde aday olma ve bir kez seçildiğinde de temsil hakkını güvence altına aldığı hükmüne varmıştır (bkz. *Selim Sadak ve diğerleri - Türkiye* no: 25144/94, 26149/95, 26154/95, 27100/95, prg. 33, ve adigeçen *Lykourazos* kararı, prg. 50). Gerçekten demokratik bir siyasi rejime özgü temel bir ilkeye hasredilmiş olan 1 No'lu Ek Protokol'ün 3. maddesi AİHS sistemi içinde temel bir önemi haizdir (*Mathieu- Mohin ve Clerfayt*, adigeçen, prg. 47 ve daha yakın tarihli, *Yumak ve Sadak – Türkiye*, no: 10226/03, prg. 59).

Halihazırda Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın 69/6 maddesine istinaden Fazilet Partisinin laiklik ilkesine aykırı eylemlerin odağı haline geldiği hükmüne varmıştır. Anayasa Mahkemesi tarafından Fazilet Partisinin kapatılması konusunda öne sürülen gerekçeler partinin genel başkanı, bazı yönetici ve başvuranın da aralarında bulunduğu bazı üyelerin eylem ve sözleriyle ilgilidir. İlave ceza olarak mahkeme Anayasa'nın 84 *in fine* maddesi uyarınca başvurularla birlikte bir başka milletvekilinin de milletvekilliğinin düşürülmesine karar vermiştir.

AİHM ihtilaf konusu tedbir ile Türkiye'deki siyasi rejimin laik niteliğinin korunmasının amaçlandığını kaydetmektedir. Bu ilkenin Türkiye'deki demokratik rejim açısından önemini göz önünde bulunduran AİHM sözkonusu tedbirin düzenin ve başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması meşru amaçlarına yönelik olduğu kanaatine varmaktadır.

Bundan sonra sözkonusu tedbirin izlenen amaçlarla orantılı olup olmadığının tespit edilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda, demokratik düzen açısından başvuranın meşru olarak elde ettiği milletvekilliği sıfatından ve bir dönem boyunca TBMM'de kendilerini temsil etmesi için hür ve demokratik bir biçimde seçen seçmenlerin milletvekillerinden yoksun bırakılmasını gerektirecek zorlayıcı gerekçeler bulunup bulunmadığının belirlenmesi icap eder.

Bu maksatla AİHM başvuranın milletvekilliği düşürülmesinin Fazilet Partisinin kapatılmasının bir sonucu olduğu cihetle parti kapatmayı düzenleyen anayasa hükümlerinin dikkate alınması gerektiği kanaatindedir (karşılaştırmız, *mutatis mutandis*, *Selim Sadak ve diğerleri*, adigeçen, prg. 37). Olayların meydana geldiği dönemde yürürlükte olduğu haliyle

69/6 maddesinin kapsamı oldukça geniştir. Bir partinin Anayasa'ya aykırı eylemlerin odağı olduğu değerlendirilirken üyelerin her türlü eylem ve beyanlarından parti sorumlu tutulabilmekte ve partinin feshine karar verilebilmekteydi. Sözkonusu faaliyetlerin derecelendirilmesinde bir ayrıma gidilmemiştir. Bu bağlamda, başvuranın benzer bir durumda bulunan bazı parti üyelerinin ve özellikle parti genel başkanı ve yardımcısının herhangi bir yaptırıma uğramadıklarını belirtmek gerekir.

Müdahalelerin orantılılığını belirlerken bu müdahalelerin niteliğinin ve ağırlığının da dikkate alınması lazım gelir. Bu hususta AİHM, daha evvel de, milletvekilliğinin düşürülmesinin son derece ağır bir yaptırım olduğunu tespit etmiştir (*Selim Sadak ve diğerleri*, adigeçen, prg. 38).

Yukarıda ifade olunan hususları göz önünde bulunduran AİHM başvuranın milletvekilliğinin düşürülmesinin güdülen amaçlarla orantılı olmadığı sonucuna varmaktadır. Bu itibarla ihtilaf konusu tedbir başvuranın seçilme ve temsil hakkını ve kendisini milletvekili seçen seçmenlerin bağımsız yetkisini zedelemiştir.

Bu itibarla 1 No'lu Ek Protokol'ün 3. maddesi ihlal edilmiştir.

AİHM, Anayasa'nın 69/6 maddesinde yapılan değişikliği ilgiyle not etmektedir. Bu değişiklik uyarınca bir siyasi parti, bu nitelikteki fiiller o partinin üyelerince yoğun bir şekilde işlenmesi ve bu durumun o partinin organlarıncaya zımnen ya da açıkça benimsenmesi halinde söz konusu fiillerin odağı haline gelmiş sayılır. Buna ilaveten Anayasa'nın 69/7 maddesinde yapılan değişiklikle Anayasa Mahkemesi'ne devlet yardımından yoksun bırakma gibi bir partinin temelli kapatılmasından daha hafif yaptırımlar uygulamasına imkan tanınmıştır. Bu sayede milletvekilliğinin düşürülmesi uygulamasına daha az rastlanacağı anlaşılmaktadır. Bu değişikliklerle parlamenter statüsü daha da güçlendirilmiş olmaktadır.

Yukarıda varılan sonuçları göz önünde bulunduran AİHM başvuranın siyasi haklarına yönelik kısıtlamaya ilişkin şikayeti ayrıca incelemeye gerek olmadığı kanaatine varmaktadır.

II. AİHS'İNİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

milletvekilliğinin düşürülmemiş olması halinde alacağı maaşlarına tekabül eden bir maddi zarara uğradığını iddia etmektedir. Başvuran ayrıca 2002 yılı Kasım ayında düzenlenen milletvekili genel seçimlerine katılamaması nedeniyle bir zarara uğradığını belirtmektedir. Başvuran bu zararı 333.000 ABD Doları olarak hesaplamaktadır.

Manevi tazminat için ise başvuran 33.000 ABD Doları talep etmektedir.

Hükümet bu taleplere itiraz etmektedir.

Tespit edilen ihlal ile iddia edilen maddi zarar arasında bir illiyet bağı görmeyen AİHM bu yöndeki talebi reddeder.

AİHM, başvuranın belli bir manevi zarara uğradığını ve bunun telafisi için ihlal tespitinin yeterli olacağını düşünmektedir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuran AİHM önünde yaptığı masraf ve harcamalar için 5.000 ABD Doları talep etmektedir. Başvuran bu konuda herhangi bir belge sunmamıştır.

Hükümet bu meblağa itiraz etmektedir.

AİHM'nin içtihadına göre bir başvuran yargılama masraf ve giderlerinin iadesini ancak bu masraf ve giderlerin gerçekliğini, gerekliliğini ve makul oranda olduğunu ortaya koyduğu takdirde emin edebilir.

Elindeki unsurları ve yukarıda ifade edilen kıstasları dikkate alan AİHM yargılama masraf ve giderlerine ilişkin talebi reddeder.

BU GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM, OYBİRLİĞİ İLE

3. Başvurunun geri kalanının *kabuledilebilir olduğuna* ;
2. 1 No'lu Ek Protokol'ün 3. maddesinin *ihlal edildiğine* ;
3. AİHS'nin 9, 10 ve 11. maddeleri yönünden yapılan şikayetleri ayrıca incelemeye *gerek olmadığına* ;
4. İhlal tespitinin başvuranın maruz kaldığı manevi zarar için başlı başına yeterli bir adil tatmin *teşkil ettiğine* ;
5. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine* ;

Karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 29 Kasım 2007 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

KIZIL VD./Türkiye Davası

Başvuru No:1375/03

Strazburg

8 Nisan 2008

İKİNCİ DAİRE

USUL

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine açılan (1375/03) no'lu davanın nedeni T.C. vatandaşları Hakan Kızıl, Sedat Yaşar ve Mahir Dinler'in (başvuranlar) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne 9 Temmuz 2002 tarihinde Temel İnsan Hakları ve Özgürlüklerini güvence altına alan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış oldukları başvurudur.

Başvuran, İzmir Barosu avukatlarından T. Aslan tarafından temsil edilmektedir.

5 Haziran 2007'de AİHM başvuruyu kısmen kabuledilemez bulmuş ve Hükümete Yargıtay Başsavcısı'nın tebliğnamesinin başvuranlara verilmemiş olmasına ilişkin şikayeti tebliğ etmeye karar vermiştir.

OLAYLAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

Başvuranlar, 1981, 1982 ve 1978 yılı doğumlu olup İzmir'de ikamet etmektedirler.

12 Aralık 2000 tarihinde, başvuranlar, İzmir Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi ekipleri tarafından yakalanmışlardır. 14 Aralık 2000 tarihinde İzmir Devlet Güvenlik

Mahkemesi hakimi başvuranların ifadesini almış ve tutuklanmalarına karar vermiştir. 20 Aralık 2000 tarihli iddianame ile İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcısı eski Türk Ceza Kanunu'nun 169. maddesi ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Yasası'nın 5. maddesi uyarınca başvuranlar hakkında yasadışı örgüt olan PKK'ya yardım ve yataklıktan ceza davası açmıştır.

26 Temmuz 2001 tarihli bir kararla, yalnızca sivil hakimlerden oluşan Devlet Güvenlik Mahkemesi, eski Türk Ceza Kanunu'nun 169. maddesi ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Yasası'nın 5. maddesi uyarınca başvuranları atılı olaylardan suçlu bulmuştur. Devlet Güvenlik Mahkemesi, başvuranların her birini üç yıl dokuz ay hapis cezasına mahkum etmiştir.

31 Temmuz 2001 tarihinde, başvuranlar, duruşma yapılmasını talep ederek Yargıtay nezdinde temyiz başvurusunda bulunmuşlardır.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

31 Ekim 2001 tarihinde Yargıtay 9. Daire Cumhuriyet Başsavcısı, itiraz edilen kararın onanmasını talep etmiştir. Savcının bu görüşü başvuranlara tebliğ edilmemiştir.

22 Kasım 2001 tarihinde, Yargıtay 9. Dairesi duruşma gerçekleştirilmeksizin itiraz edilen kararı onamıştır.

25 Aralık 2001 tarihinde, başvuranlar, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'na 22 Kasım 2001 tarihli karar için karar düzeltme başvurusunu sunmuş ve esas bakımından duruşma yapılması talebinde bulunmuşlardır.

22 Ocak 2002 tarihinde Yargıtay'ın duruşma yapmaması nedeniyle Başsavcı başvuranların talebini haklı bulmuş, ancak, 31 Ekim 2001 tarihli kararın onanmasını talep etmiştir. Başsavcının sözkonusu görüşü başvuranlara tebliğ edilmemiştir.

Duruşma yapılmasının ardından 28 Mart 2002 tarihli bir kararla Yargıtay 9. Dairesi, başvuranların beyanlarını yazılı savunma olarak sunduklarını ve savunma yapmayı reddettiklerini belirterek karar düzeltme başvurusunu reddetmiş, sözkonusu karar DGM Mahkemesi kalemine 11 Nisan 2002'de iletilmiştir..

HUKUK

I. AİHS'İN 6/1 MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın görüşünün tebliğ edilmemesinden dolayı şikayetçi olmuşlardır. Başvuranlar, bu bağlamda AİHS'nin 6/1 maddesine atıfta bulunmaktadır.

Hükümet, bu iddiaya karşı çıkmaktadır.

A. Kabul edilebilirliğe ilişkin

Hükümet, altı ay kuralına riayet edilmediği gerekçesiyle kabul edilemezliğe dair itirazını sunmaktadır. Hükümet, ceza davalarında karar düzeltme başvurusunun tüketilmesi zorunlu olmayan istisnai bir iç hukuk yolu olduğunu savunmaktadır. Mevcut davada, AİHS'nin 35/1 maddesi uyarınca, son iç hukuk kararı 22 Kasım 2001 tarihlidir. Oysaki başvuranlar, başvurularını AİHM'ye 9 Temmuz 2002 tarihinde sunmuşlardır.

Başvuranlar, altı ay kuralına riayet ettiklerini savunmaktadırlar.

AİHM, AİHS'nin 35/1 maddesi anlamında nihai iç hukuk kararının, 11 Nisan 2002 tarihinde Devlet Güvenlik Mahkemesi kalemine eklenen 28 Mart 2002 tarihli Yargıtay kararı olduğunu tespit etmektedir. AİHM, başvuranların başvurularını, 9 Temmuz 2002 tarihinde yani sözkonusu karardan itibaren altı aylık süre içerisinde yaptıklarını kaydetmektedir. Bu durumda AİHM, Hükümet'in itirazını reddetmektedir.

İçtihadından doğan kriterler ışığında ve sahip olduğu unsurların tamamını dikkate alarak AİHM, başvurunun esasın inceleme konusu yapılması gerektiği kanaatindedir. Ayrıca AİHM, kabuledilemezliğe dair hiçbir gerekçe olmadığını kaydetmektedir.

B. Esas

Başvuranlar, Yargıtay Savcısının görüşlerinden bilgileri olmadığını ifade etmektedirler ancak Hükümet, bu iddiaya karşı çıkmaktadır.

AİHM, benzer şikayetleri çok kez incelediğini ve Yargıtay Savcısının görüşlerinin niteliğini ve yargılanan kişinin yazılı olarak bunlara cevap verme olanağının bulunmadığını göz önüne alarak Savcının görüşünün tebliğ edilmemesinden dolayı AİHS'nin 6/1 maddesinin ihlal edildiği sonucuna ulaştığını hatırlatmaktadır (Bkz. *Göç ve Tosun –Türkiye*, başvuru no: 4124/02, 28 Şubat 2006). AİHM, Hükümet'in bu davada farklı bir sonuca ulaşmasını sağlayacak ikna edici hiçbir tespit ve delil sunmadığı kanaatindedir.

Bu durumda AİHS'nin 6/1 maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Başvuranlar, maddi zarar olarak 1.000 Euro ve maruz kaldıkları manevi zarar için 2.000 Euro talep etmektedirler.

Hükümet, bu iddialara karşı çıkmaktadır.

AİHM, tespit edilen ihlal ile iddia edilen maddi tazminat arasında bir illiyet bağı görememektedir ve sözkonusu talebi reddetmektedir. Benzer davalarındaki yerleşik içtihadı uyarınca AİHM, ihlal tespitinin kendisinin iddia edilen manevi tazminat için yeterli adil tatmin oluşturduğu kanaatindedir (*Göç*).

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuranlar, ulusal mahkemeler önünde yapmış oldukları yargılama masraf ve giderleri için 1.500 Euro ve AİHM önünde yapmış oldukları yargılama masraf ve giderleri için 2.750 YTL (yani yaklaşık 1.576 Euro) talep etmektedirler.

Hükümet, bu iddialara karşı çıkmaktadır.

AİHM içtihadına göre bir başvuran yargılama masraf ve giderlerinin geri ödemesini gerçekliği, gerekliliği ve makul oranda oldukları ortaya konulduğu sürece elde edebilir. Mevcut davada, başvuranlar taleplerini belgelendirmemişlerdir. Sonuç olarak AİHM, sözkonusu talebi reddetmektedir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun *kabuledilebilir* olduğuna;
2. AİHS'nin 6/1 maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. Başvuranların maruz kaldıkları manevi zarar için ihlal tespitinin kendisinin yeterli adil tatmin *oluşturduğuna*;
4. Adil tatmine ilişkin diğer tüm taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77. maddesinin 2. ve 3. paragraflarına uygun olarak 08 Nisan 2008 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Tebliğler

Maliye Bakanlığında:

TAŞINIR MAL YÖNETMELİĞİ GENEL TEBLİĞİ (SAYI: 2)

1. Amaç

(1) Bu Tebliğ, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 44 üncü maddesi gereğince 28/12/2006 tarihli ve 2006/11545 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Taşınır Mal Yönetmeliğinin 6 ncı maddesi uyarınca görevlendirilen taşınır kayıt ve kontrol yetkililerinin görevlendirilmesinde ve 5018 sayılı Kanuna ekli (I) ve (II) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri ile bu idarelere bağlı döner sermayeli kuruluşlarda görevlendirilen taşınır kayıt ve kontrol yetkililerinin kefalete bağlanmasında ortaya çıkan tereddütlerin giderilmesi ve kamu idareleri arasında uygulama birliğinin sağlanması amacıyla hazırlanmıştır.

2. Taşınır kayıt ve kontrol yetkililerinin görevlendirilmesi

(1) Bilindiği üzere; Taşınır Mal Yönetmeliği hükümleri gereğince taşınır kayıtlarının harcama birimleri itibarıyla tutulması ve taşınır yönetim hesabının da harcama birimleri itibarıyla verilmesi esastır. Harcama birimi, kamu idaresi bütçesinde ödenek tahsis edilen ve harcama yetkisi bulunan merkez birimleri ve ödenek gönderme belgesiyle harcama yetkisi verilen merkez dışı birimlerdir.

(2) Harcama birimine ait taşınır kayıtlarının tutulmasını sağlamaktan harcama yetkilileri sorumlu, kayıtları usulüne uygun olarak tutmaktan ise taşınır kayıt ve kontrol yetkilileri görevli ve sorumludur. Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında, taşınır kayıt ve kontrol yetkililerinin, harcama yetkililerince, memuriyet veya çalışma unvanına bağlı kalmaksızın, taşınır kayıt ve işlemlerini Yönetmelikte belirtilen usule uygun şekilde yapabilecek bilgi ve niteliklere sahip personel arasından görevlendirileceği, taşınır işlemleri yoğun olan harcama birimlerinde birden fazla taşınır kayıt ve kontrol yetkilisinin görevlendirilebileceği hükme bağlanmıştır. Ayrıca, taşınır kayıt ve kontrol yetkilisinin, harcama birimince edinilen taşınırları cins ve niteliklerine göre sayarak, tartarak, ölçerek teslim almak, doğrudan tüketilmeyen ve kullanıma verilmeyen taşınırları sorumluluğundaki ambarlarda muhafaza etmekle görevli ve sorumlu olduğu vurgulanmıştır.

(3) Buna göre, harcama yetkililerince yapılacak taşınır kayıt ve kontrol yetkilisi görevlendirmelerinde aşağıda belirtilen hususların göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

a) Birden fazla fiziki ambarı/deposu bulunup, işlemleri tek bir taşınır kayıt ve kontrol yetkilisi tarafından yürütülemeyecek kadar yoğun olan harcama birimlerinde birden fazla taşınır kayıt ve kontrol yetkilisi görevlendirilebilecektir.

b) Ayrıca, bir bütün oluşturmakla birlikte ayrı bina ve yerlerde konuşlanmış harcama birimine bağlı alt birimlerden atölyesi veya makine parkı bulunan alt birimlerde de iş yoğunluğuna bağlı olarak ayrı taşınır kayıt ve kontrol yetkilisi görevlendirilebilir.

c) Birden fazla fiziki taşınır ambarı/deposu olsa dahi, taşınır işlemleri tek bir taşınır kayıt ve kontrol yetkilisi tarafından yürütülmesi mümkün olan harcama birimlerinde ve taşınırların muhafaza edileceği birer fiziki ambarı olmamasına rağmen, kayıtların ayrıntılı izlenebilmesi için elektronik ortamda harcama birimine bağlı birer ambar olarak tanımlanmış bulunan ilköğretim okulu, eğitim kursu, sağlık ocağı, dispanser gibi alt birimlerde, ayrıca taşınır kayıt ve kontrol yetkilisi görevlendirilmesi zorunlu değildir.

3. Taşınır kayıt ve kontrol yetkililerinin kefalete bağlanması

(1) 2/6/1934 tarihli ve 2489 sayılı Kefalet Kanununun 1 inci maddesinin 25/6/2009 tarihli ve 5917 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle değişik birinci fıkrasında; "10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) ve (II) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri ile bu idarelere bağlı döner sermayeli kuruluşlarda para, menkul kıymet ve ayniyatı alıp veren ve elinde tutan; memur, sözleşmeli personel ve işçiler (geçici işçiler hariç) için müteselsil kefalet usulü kabul edilmiş ve bu maksatla tüzel kişiliği haiz Kefalet Sandığı kurulmuştur. Bu Kanundaki memur ve müstahdem ibarelerinden bu fıkra da geçen kefalet tabi personel anlaşılır" hükmü mevcuttur.

(2) Buna göre kamu idarelerinde görevlendirilen taşınır kayıt ve kontrol yetkililerinin de kefalete bağlanarak aylık ve ücretlerinden 2489 sayılı Kanunun değişik 2 nci maddesinde belirtilen tutarda kefalet aidatı kesilmesi ve Kefalet Sandığı hesabına gönderilmesi zorunludur.

(3) Kullanılmak üzere kişilere veya ortak kullanım alanlarına verilen dayanıklı taşınırların zimmetlendiği sorumlular ile ilköğretim okulu, eğitim kursu, sağlık ocağı, dispanser gibi birimlerde ilgililere zimmetlenen malzeme, araç ve gereçlerin sorumluları ve taşınır yönetim hesaplarının konsolide edilmesinden sorumlu konsolide görevlilerinin kefalet tabi tutulmasına gerek bulunmamaktadır.

4. Yürürlük ve yürütme

(1) Bu Tebliğ, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

(2) Tebliğ olunur.

[R.G. 3 Aralık 2009 – 27421]

 [İçindekilere dön](#)

Başbakanlık (Gümrük Müsteşarlığı)'ndan:

GÜMRÜK GENEL TEBLİĞİ (GÜMRÜK KONTROLÜ ALTINDA İŞLEME) SERİ NO: 3

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Serbest dolaşıma girmemiş eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesinde, ithalat vergilerine veya ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmaksızın, niteliğini veya durumunu değiştiren işlemlere tabi tutulmaları ve bu işlemlerden elde edilen ürünlerin gümrük vergileri üzerinden serbest dolaşıma girmelerine ilişkin işlemler; gümrük kontrolü altında işleme rejimi çerçevesinde 4458 sayılı Gümrük Kanununun 123 ila 127 nci maddeleri ve 7/10/2009 tarihli 27369 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Gümrük Yönetmeliğinin 308 ila 327 nci ve 370 ila 375 inci maddeleri uyarınca bu Tebliğ kapsamında gerçekleştirilir.

İzin başvurusu ve iznin verilmesi

MADDE 2 – (1) Gümrük kontrolü altında işleme rejimi izin başvurusu Gümrük Yönetmeliğinin 55 no.lu ekinde yer alan form ile bu Tebliğin ekinde yer alan gümrük müdürlüklerine yapılır.

(2) Başvuru sırasında verilen bilgilerin yetersiz görülmesi halinde ek bilgi ve belgeler istenebilir.

(3) Gümrük müdürlüğünce izin Gümrük Yönetmeliğinin 56 no.lu ekinde yer alan form kullanılarak verilir.

(4) Yazılı talep üzerine iznin yenilenmesine veya bazı bölümlerinin değiştirilmesine izin verilebilir.

(5) Rejim kapsamında getirilen eşya için 4458 sayılı Gümrük Kanununun 202 nci maddesi uyarınca teminat alınır.

İzin geçerlilik süresi, süre uzatımı, beklenmeyen hal ve mücbir sebep

MADDE 3 – (1) Gümrük kontrolü altında işleme rejimine ilişkin iznin geçerlilik süresi, ekonomik şartlar, başvuru sahibinin özel şartları ve işleme faaliyetinin özelliği dikkate alınarak iki yılı aşmamak üzere belirlenir. İzin düzenlenirken, işleme faaliyetinin gerçekleştirilmesi için gereken süre dikkate alınarak, işlenmiş ürünlerin, gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması için gerekli süre tespit edilir. Sürenin başlangıcı iznin verildiği tarihtir.

(2) Süre sonu ise izin belgesi süresinin bittiği ayın son günüdür. Bu süreler mücbir sebep ve beklenmeyen hallerde veya izin sahibi tarafından ileri sürülen haklı gerekçelere bağlı olarak üç aya kadar uzatılabilir.

(3) 29/9/2009 tarihli 15481 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan 4458 sayılı Gümrük Kanununun Bazı Maddelerinin Uygulanması Hakkında Kararın 111 inci maddesinde belirtilen mücbir sebep ve beklenmeyen hallerin gümrük kontrolü altında işleme izin belgesinin geçerlilik süresi içerisinde meydana gelmesi halinde, iznin süresi uzatılabilir.

(4) Mücbir sebep ve beklenmeyen haller ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından alınacak belgelerle tevsik edilir.

(5) Firmaların mücbir sebep ve beklenmeyen hallerden yararlanabilmeleri için en geç izin süresi sonundan itibaren bir ay içerisinde izni veren gümrük müdürlüğüne müracaat etmeleri gerekmektedir. Belirtilen sürede yapılmayan müracaatlar değerlendirmeye alınmaz.

(6) 29/9/2009 tarihli 15481 sayılı Kararın 111 inci maddesinde belirtilen mücbir sebep ve beklenmeyen haller nedeniyle izin kapsamında ithal edilen eşyanın, yerine konulamayacak şekilde telef veya kaybının ispat edilmesi durumunda, gümrük kontrolü altında işleme rejimi kapsamında verilen izin, bu eşyanın işlenerek serbest dolaşıma sokulması aranmaksızın kapatılır.

İzin belgelerinde değişiklik ve başvuru sahibinin sorumluluğu

MADDE 4 – (1) Gümrük kontrolü altında işleme izin belgelerinde değişiklik yapılmasına ilişkin bütün talepler izni veren gümrük müdürlüklerince sonuçlandırılır.

(2) İzin başvurusunda bulunan kişi, başvuru belgesini imzalayıp sunmakla; başvuru belgesinde yer alan bilgilerin doğruluğundan, başvuru belgesiyle birlikte verilen belgelerin güvenilirliğinden, gümrük işlemleriyle ilgili bütün yükümlülüklere uymaktan dolayı sorumluluğu kabul etmiş sayılır.

(3) İzin verilebilmesi için, iznin verilebilmesine ilişkin tüm şartların başvuru sahibince yerine getirilmesi ve bunun kanıtlanması gerekir.

(4) Rejimin kullanılmasına ilişkin şartlar verilen izinde belirtilir. İzin hak sahibi, iznin verilmesinden sonra ortaya çıkan ve iznin devamını veya içeriğini etkileyebilecek her türlü gelişmeyi izni veren gümrük müdürlüğüne bildirmek zorundadır.

Rejimin sonlandırılması

MADDE 5 – (1) Rejimin ibrasında Gümrük Yönetmeliğinin 374 ve 375 inci maddelerinde belirtilen şartların yerine getirilip getirilmediğine yönelik olarak yetkilendirilmiş gümrük müşavirince düzenlenen tespit raporu Gümrük Yönetmeliğinin 325

inci maddesi gereğince izin belgesinde öngörülen süre içerisinde veya en geç bu sürenin sona erdiği tarihten itibaren bir ay içerisinde gümrük müdürlüğüne sunulur.

(2) Rejime ilişkin gümrük beyannamesi izni veren gümrük müdürlüğüne verilir. Ancak, işlem görmüş ürünlerin serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutulmasına ilişkin beyanname yetkili başka bir gümrük müdürlüğüne de verilebilir.

İkincil işlem görmüş ürünlere uygulanacak işlemler

MADDE 6 – (1) Gümrük kontrolü altında işleme rejimine tabi tutulan eşyanın işlenmesi sırasında ortaya çıkan ekonomik değeri haiz ikincil işlem görmüş ürünler talep halinde;

- a) Tasfiyeye tabi tutulabilir.
- b) Yeniden ihraç edilebilir.
- c) Serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutulabilir.
- d) Mahrece iade edilebilir.
- e) İmha edilebilir.

Teminat iadesi

MADDE 7 – (1) İzni veren gümrük müdürlüğünce,

a) Rejim kapsamındaki eşyanın işlem görmüş ürünler şeklinde serbest dolaşıma girdiğinin,

b) İkincil işlem görmüş ürünler için bu Tebliğin 6 ncı maddesinde belirtilen işlemin yapıldığının, tespiti halinde, teminat iade edilir.

Cezai müeyyide

MADDE 8 – (1) Ceza koyan özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, gümrük kontrolü altında işleme rejimi kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyanın izin süresinin bitimini takiben bir ay içerisinde rejimin gerektirdiği işlemlerinin bitirilmesi halinde Gümrük Kanununun 241 inci maddesinin 3/h bendi uyarınca işlem yapılır.

(2) Rejim kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyanın izin verilen süresinin bitimini takiben iki ayı aşmayan süre içerisinde rejimin gerektirdiği işlemlerinin bitirilmesi halinde Gümrük Kanununun 241 inci maddesinin 4/h bendi uyarınca işlem yapılır.

(3) Yukarıda belirtilen süreler dahilinde işlemleri bitirilmeyen eşya ile rejim hükümlerinin ihlali halinde Gümrük Kanununun 238 inci maddesi uyarınca işlem yapılır.

Yetki

MADDE 9 – (1) Bu Tebliğde yer almayan hususları inceleyip sonuçlandırmaya Gümrük Müsteşarlığı (Gümrükler Genel Müdürlüğü) yetkilidir.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 10 – (1) Bu Tebliğin yürürlüğe girdiği tarih itibariyle 10/2/2000 tarih ve 23960 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 1 Seri No.lu Gümrük Genel Tebliği (Gümrük Kontrolü Altında İşleme) yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 11 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 12 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Gümrük Müsteşarlığının bağlı bulunduğu Bakan yürütür.

EK

GÜMRÜK KONTROLÜ ALTINDA İŞLEME İZİNLERİ VERMEYE YETKİLİ GÜMRÜK MÜDÜRLÜKLERİ LİSTESİ

- 1- Adana Gümrük Müdürlüğü
- 2- Ankara Tır Gümrük Müdürlüğü
- 3- Antalya Gümrük Müdürlüğü
- 4- Bursa Gümrük Müdürlüğü
- 5- Çanakkale Gümrük Müdürlüğü

- 6- Çerkezköy Gümrük Müdürlüğü
- 7- Denizli Gümrük Müdürlüğü
- 8- Derince Gümrük Müdürlüğü
- 9- Diyarbakır Gümrük Müdürlüğü
- 10- Doğubeyazıt Gümrük Müdürlüğü
- 11- Erenköy Gümrük Müdürlüğü
- 12- Erzurum Gümrük Müdürlüğü
- 13- Eskişehir Gümrük Müdürlüğü
- 14- Gaziantep Gümrük Müdürlüğü
- 15- Gebze Petrokimya Ürünleri İhtisas Gümrük Müdürlüğü
- 16- Gemlik Gümrük Müdürlüğü
- 17- Halkalı Gümrük Müdürlüğü
- 18- Haydarpaşa Gümrük Müdürlüğü
- 19- Hopa Gümrük Müdürlüğü
- 20- İpekyolu Gümrük Müdürlüğü
- 21- İskenderun Gümrük Müdürlüğü
- 22- İzmir Gümrük Müdürlüğü
- 23- Kapıkule Gar Gümrük Müdürlüğü
- 24- Karabük Gümrük Müdürlüğü
- 25- Malatya Gümrük Müdürlüğü
- 26- Manisa Gümrük Müdürlüğü
- 27- Mersin Gümrük Müdürlüğü
- 28- Samsun Gümrük Müdürlüğü
- 29- Şanlıurfa Gümrük Müdürlüğü
- 30- Tekirdağ Gümrük Müdürlüğü
- 31- Trabzon Gümrük Müdürlüğü
- 32- Van Gümrük Müdürlüğü

[R.G. 5 Aralık 2009 – 27423]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan:

**ELEKTRİK PİYASASI KANUNUNUN 11 İNCİ MADDESİ UYARINCA
2010 YILINDA UYGULANACAK PARA CEZALARI
HAKKINDA TEBLİĞ**

4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 11 inci maddesinde muhtelif miktarlarda para cezaları öngörülmüştür. Kurumumuzun 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerine tabi olması dolayısı ile Kanunun 17 nci maddesinin yedinci fıkrasında “İdarî para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır. Bu suretle idarî para cezasının hesabında bir Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz. Bu fıkra hükmü, nispi nitelikteki idarî para cezaları açısından uygulanmaz.” hükmü yer almaktadır.

Maliye Bakanlığı 14/11/2009 tarihli ve 27406 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 392 sıra nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile 2009 yılı yeniden değerlendirme oranını %2,2 olarak tespit ve ilan etmiştir. 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 11 inci maddesinde yer alan para cezası miktarlarının yukarıda belirtilen oranda artırılarak uygulanması gerekmektedir.

4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 11 inci maddesinde yer alan para cezası miktarları, 1/1/2010 tarihinden itibaren aşağıdaki tabloda gösterildiği gibi uygulanacaktır. Tebliğ olunur.

İLGİLİ KANUN MADDESİ	KANUNDA ÖNGÖRÜLEN PARA CEZALARI (YTL)	2009 YILINDA UYGULANACAK PARA CEZALARI (TL)	2010 YILINDA UYGULANACAK PARA CEZALARI (TL)
11 inci Maddenin Birinci Fıkrasının (a) Bendi	250.000,-	280.000,-	286.160,-
11 inci Maddenin Birinci Fıkrasının (b) Bendi	250.000,-	280.000,-	286.160,-
11 inci Maddenin Birinci Fıkrasının (c) Bendi	300.000,-	336.000,-	343.392,-
11 inci Maddenin Birinci Fıkrasının (d) Bendi	400.000,-	448.000,-	457.856,-
11 inci Maddenin Birinci Fıkrasının (e) Bendi	450.000,-	504.000,-	515.088,-
11 inci Maddenin Birinci Fıkrasının (f) Bendi	500.000,-	560.000,-	572.320,-

[R.G. 5 Aralık 2009 – 27423]

 [İçindekilere dön](#)

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan:

ELEKTRİK PİYASASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI VE DOĞAL GAZ PİYASASI HAKKINDA KANUNUN 9 UNCU MADDESİ UYARINCA 2010 YILINDA UYGULANACAK PARA CEZALARI HAKKINDA TEBLİĞ

4646 sayılı Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ve Doğal Gaz Piyasası Hakkında Kanunun 9 uncu maddesinde muhtelif miktarlarda para cezaları öngörülmüştür. Kurumumuzun 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerine tabi olması dolayısı ile Kanunun 17 nci maddesinin yedinci fıkrasında “İdarî para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır. Bu suretle idarî para cezasının hesabında bir Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz. Bu fıkra hükmü, nispi nitelikteki idarî para cezaları açısından uygulanmaz.” hükmü yer almaktadır.

Maliye Bakanlığı 14/11/2009 tarihli ve 27406 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 392 sıra nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile 2009 yılı yeniden değerlendirme oranını %2,2 olarak tespit ve ilan etmiştir. 4646 sayılı Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması

ve Doğal Gaz Piyasası Hakkında Kanununun 9 uncu maddesinde yer alan para cezası miktarlarının yukarıda belirtilen oranda artırılarak uygulanması gerekmektedir.

4646 sayılı Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılması ve Doğal Gaz Piyasası Hakkında Kanununun 9 uncu maddesinde yer alan para cezası miktarları, 1/1/2010 tarihinden itibaren aşağıdaki tabloda gösterildiği gibi uygulanacaktır.

Tebliğ olunur.

İLGİLİ KANUN MADDESİ	KANUNDA ÖNGÖRÜLEN PARA CEZALARI (YTL)	2009 YILINDA UYGULANACAK PARA CEZALARI (TL)	2010 YILINDA UYGULANACAK PARA CEZALARI (TL)
9 uncu Maddenin Birinci Fıkrasının (a) Bendi	350.000,-	392.000,-	400.624,-
9 uncu Maddenin Birinci Fıkrasının (b) Bendi	300.000,-	336.000,-	343.392,-
9 uncu Maddenin Birinci Fıkrasının (c) Bendi	350.000,-	392.000,-	400.624,-
9 uncu Maddenin Birinci Fıkrasının (d) Bendi	500.000,-	560.000,-	572.320,-
9 uncu Maddenin Birinci Fıkrasının (e) Bendi	500.000,-	560.000,-	572.320,-
9 uncu Maddenin Birinci Fıkrasının (f) Bendi	600.000,-	672.000,-	686.784,-
9 uncu Maddenin Birinci Fıkrasının (g) Bendi	600.000,-	672.000,-	686.784,-

[R.G. 5 Aralık 2009 – 27423]

 [İçindekilere dön](#)

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan:

**PETROL PİYASASI KANUNUNUN 19 UNCU MADDESİ
UYARINCA 2010 YILINDA UYGULANACAK PARA
CEZALARI HAKKINDA TEBLİĞ**

5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 19 uncu maddesinde muhtelif miktarlarda para cezaları öngörülmüştür. Kurumumuzun 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerine tabi olması dolayısı ile Kanunun 17 nci maddesinin yedinci fıkrasında “İdarî para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır. Bu suretle idarî para cezasının hesabında bir Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz. Bu fıkra hükmü, nispi nitelikteki idarî para cezaları açısından uygulanmaz.” hükmü yer almaktadır.

Maliye Bakanlığı 14/11/2009 tarihli ve 27406 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 392 sıra nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile 2009 yılı yeniden değerlendirme oranını %2,2 olarak tespit ve ilan etmiştir.

Buna göre, 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 19 uncu maddesinde yer alan para cezası miktarları, 1/1/2010 tarihinden itibaren aşağıdaki tabloda gösterildiği gibi uygulanacaktır.

Bayiler için uygulanacak para cezası miktarları, 19 uncu maddenin dördüncü fıkrası uyarınca, aşağıdaki tabloda gösterilen tutarların beşte biri oranında uygulanacaktır.

Tebliğ olunur.

İLGİLİ KANUN MADDESİ	KANUNDA ÖNGÖRÜLEN PARA CEZALARI (YTL)	2009 YILINDA UYGULANACAK PARA CEZALARI (TL)	2010 YILINDA UYGULANACAK PARA CEZALARI (TL)
19 uncu Maddenin İkinci Fıkrasının (a) Bendi	600.000,-	672.000,-	686.784,-
19 uncu Maddenin İkinci Fıkrasının (b) Bendi	250.000,-	280.000,-	286.160,-
19 uncu Maddenin Üçüncü Fıkrası	1.000-50.000,-	1.120-56.000,-	1.144-57.232,-

[R.G. 5 Aralık 2009 – 27423]

 [İçindekilere dön](#)

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumundan:

SIVILAŞTIRILMIŞ PETROL GAZLARI (LPG) PİYASASI KANUNU VE ELEKTRİK PİYASASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUNUN 16 NCI MADDESİ UYARINCA 2010 YILINDA UYGULANACAK PARA CEZALARI HAKKINDA TEBLİĞ

5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 16 ncı maddesinde muhtelif miktarlarda para cezaları öngörülmüştür. Kurumumuzun 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerine tabi olması dolayısı ile Kanunun 17 nci maddesinin yedinci fıkrasında “İdarî para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır. Bu suretle idarî para cezasının hesabında bir Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz. Bu fıkra hükmü, nispi nitelikteki idarî para cezaları açısından uygulanmaz.” hükmü yer almaktadır.

Maliye Bakanlığı 14/11/2009 tarihli ve 27406 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 392 sıra nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile 2009 yılı yeniden değerlendirme oranını %2,2 olarak tespit ve ilan etmiştir. 5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 16 ncı maddesinde yer alan para cezası miktarlarının yukarıda belirtilen oranda artırılarak uygulanması gerekmektedir.

5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 16 ncı maddesinde yer alan para cezası miktarları, 1/1/2010 tarihinden itibaren aşağıdaki tabloda gösterildiği gibi uygulanacaktır.

Tebliğ olunur.

İLGİLİ KANUN MADDESİ	KANUNDA ÖNGÖRÜLEN PARA CEZALARI (YTL)	2009 YILINDA UYGULANACAK PARA CEZALARI (TL)	2010 YILINDA UYGULANACAK PARA CEZALARI (TL)
16 ncı Maddenin İkinci Fıkrasının (a) Bendi	500.000,-	560.000,-	572.320,-
16 ncı Maddenin İkinci Fıkrasının (b) Bendi	250.000,-	280.000,-	286.160,-
16 ncı Maddenin İkinci Fıkrasının (c) Bendi	50.000,-	56.000,-	57.232,-
16 ncı Maddenin İkinci Fıkrasının (ç) Bendi	100,-	112,-	114,-
16 ncı Maddenin Dördüncü Fıkrası	1.000,-	1.120,-	1.144,-

[R.G. 5 Aralık 2009 – 27423]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Sanayi ve Ticaret Bakanlığından:

4077 SAYILI TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUN'UN 25 İNCİ MADDESİNE GÖRE 2010 YILINDA UYGULANACAK OLAN İDARİ PARA CEZALARINA İLİŞKİN TEBLİĞ (TEBLİĞ NO: TRKGM-2009/2)

MADDE 1 – (1) 4822 sayılı Kanun ile değişik 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 5728 sayılı Kanunla değişik 25 inci maddesinde düzenlenmiş olan idari para cezaları, 14/11/2009 tarihli ve 27406 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 392 Sıra No'lu 213 sayılı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nde tespit edilen 2009 yılı için yeniden değerlendirme oranı olan %2,2 (iki virgül iki) artış esas alınarak, 1/1/2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere aşağıdaki şekilde artırılmıştır:

4077 sayılı Kanun'un 5728 sayılı Kanunla Değişik 25 inci Maddesinin;	1/1/2009-31/12/2009 TL	1/1/2010-31/12/2010 TL
Birinci fıkrasındaki ceza miktarı:	112	114
İkinci fıkrasındaki ceza miktarı:	224	228
Üçüncü fıkrasındaki ceza miktarı:	560	572
Dördüncü fıkrasındaki ceza miktarları:	1.120	1.144
	11.200	11.446

Beşinci fıkrasındaki ceza miktarları:	2.240	2.289
	448	457
Altıncı fıkrasındaki ceza miktarı:	5.600	5.723
Yedinci fıkrasındaki ceza miktarları:	11.200	11.446
	224.000	228.928
	224.000	228.928
Sekizinci fıkrasındaki ceza miktarları:	6.720	6.867
	67.200	68.678
Onuncu fıkrasındaki ceza miktarı:	89.600	91.571

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ 1/1/2010 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Sanayi ve Ticaret Bakanı yürütür.

[R.G. 11 Aralık 2009 – 27429]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Sanayi ve Ticaret Bakanlığında:

**4077 SAYILI TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUN’UN 22 NCİ VE
TÜKETİCİ SORUNLARI HAKEM HEYETLERİ YÖNETMELİĞİ’NİN
5 İNCİ MADDELERİNDE YER ALAN PARASAL SINIRLARIN
ARTIRILMASINA İLİŞKİN TEBLİĞ
(TEBLİĞ NO: TRKGM-2009/3)**

MADDE 1 – (1) 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un değişik 22 nci maddesinde belirlenen usule göre Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu tarafından bildirilen Üretici Fiyatları Endeksinde meydana gelen ortalama % 0,19 (sıfır virgül ondokuz) oranında artış esas alınarak 1/1/2010 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere:

a) 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un değişik 22 nci maddesinin 5 ve 6 ncı fıkrasındaki tüketici sorunları hakem heyetlerinin kararlarının bağlayıcı olacağına ilişkin üst veya tüketici mahkemelerinde delil olacağına ilişkin alt parasal sınır 938,75 TL,

b) 1/8/2003 tarihli ve 25186 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tüketici Sorunları Hakem Heyetleri Yönetmeliği’nin 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, büyükşehir statüsünde bulunan illerde faaliyet gösteren il hakem heyetlerinin uyuşmazlıklara bakmakla görevli ve yetkili olmalarına ilişkin alt parasal sınır 2.450,67 TL, olarak tespit edilmiştir.

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ 1/1/2010 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Sanayi ve Ticaret Bakanı yürütür.

[R.G. 11 Aralık 2009 – 27429]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Maliye Bakanlığında:

**KATMA DEĞER VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ
SERİ NO: 113**

Katma değer vergisi (KDV) uygulamalarına ilişkin olarak aşağıdaki düzenleme ve açıklamalara gerek duyulmuştur.

A. 3065 SAYILI KDV KANUNUNDA 5904 SAYILI KANUNLA¹ YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

1.Yabancı Sinema Yapımcılarına Tanınan İstisna

KDV Kanununun 11/1-b maddesine 5904 sayılı Kanunun 11 inci maddesiyle eklenen alt bentte “14/7/2004 tarihli ve 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından onaylanan sinematografik eserlere ilişkin yabancı yapımcılar tarafından satın alınacak 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 232 nci maddesinde yer alan ve ilgili yılda uygulanmakta olan haddin üzerindeki mal ve hizmetler nedeniyle ödenen katma değer vergisi yapımcılara iade olunur.” hükmüne yer verilmiştir.

Aynı maddenin (2) numaralı fıkrasının Bakanlığımıza verdiği yetkiye dayanılarak, söz konusu istisnanın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

1.1. Kapsam

Türkiye’de ikametgâhı, işyeri, kanuni ve iş merkezi bulunmayan yabancı yapımcılar, Türkiye’de gelir, kurumlar ve KDV mükellefiyetini gerektiren herhangi bir faaliyetleri olmaması kaydıyla, 14/7/2004 tarihli ve 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından onaylanan sinematografik eserlerin yapımına ilişkin olarak verilen çekim izin süresi içinde satın alacakları veya ithal edecekleri mal ve hizmetler için bu uygulamadan yararlanacaktır.

İstisna, mal ve hizmet alımları ile ithalat sırasında ödenen KDV’nin vergi dairesinden iade olarak talep edilmesi suretiyle uygulanacaktır.

1.2. Asgari Tutar

Bu uygulama kapsamında satın alınacak mal ve hizmet bedellerinin aynı fatura ve benzeri belgede gösterilen KDV hariç toplam tutarının, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 232 nci maddesinde öngörülen ve ilgili dönemde uygulanmakta olan fatura düzenleme sınırının altında olması halinde istisna kapsamında işlem yapılmayacaktır.

1.3. İade İçin Başvurulacak Vergi Dairesi

Türkiye’deki faaliyetin tamamlanması sonrasında bu uygulama kapsamında talep edilecek KDV iadelerini yerine getirmeye Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı Başkent Vergi Dairesi Müdürlüğü, İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı Beyoğlu Vergi Dairesi Müdürlüğü ve İzmir Vergi Dairesi Başkanlığı Konak Vergi Dairesi Müdürlüğü yetkili kılınmış olup, yabancı sinema yapımcılarının iade taleplerini bu dairelerden herhangi birisine yapmaları mümkündür.

1.4. İade Talebi

İade talebi, yabancı yapımcıların Kültür ve Turizm Bakanlığından aldıkları film çekim izin süresinin dolmasının sonrasında, ilgili vergi dairesine verilecek bir dilekçe ile yapılır. İade talepleri münhasıran Yeminli Mali Müşavir (YMM) raporu ile yerine getirilir. Bu raporlarda iade için üst limit aranmayacaktır.

Bu raporda; öncelikle yabancı sinema yapımcıları tarafından Kültür ve Turizm Bakanlığına *Sinematografik Ortak Yapımlar ve Türkiye’de Ticari Amaçlı Film Çekmek İsteyen Yerli ve Yabancı Yapımcılar Hakkında Yönetmelik* çerçevesinde yapılan başvuru kapsamında, bu Bakanlığa verilen bütün bilgiler ile alınan bütün izinlere, işlemlerin safhalarını da içerecek şekilde ayrıntılı olarak yer verilecektir.

Rapora KDV iadesine konu mal ve hizmet alımları ile ithalata ilişkin fatura ve benzeri belgeler ile gümrük makbuzlarının dökümünü gösteren bir liste eklenecektir. Bu hizmetlerin tedarikçi firmalar tarafından gerçekleştirilmesi durumunda, bu rapora söz konusu firmalar tarafından bu kapsamda satın alınan mal ve hizmetler ile ithalata ilişkin belgelerin listesi de eklenecektir. YMM’ler söz konusu listelerde yer alan, yabancı sinema yapımcılarının KDV ödeyerek yaptıkları mal ve hizmet alımlarının söz konusu yapıma ilişkin olduğunu ve belgelerin gerçek işlemleri yansıttığını, her türlü inceleme tekniğini kullanarak göstermek zorundadırlar. Bu itibarla, haksız vergi iadesine sebebiyet verilmesi durumunda YMM’ler,

ziyaa uğratılan vergilerden ve kesilecek cezalardan yabancı yapımcı ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulacaktır.

İade talebi vergi dairesi tarafından 84 Seri No.lu KDV Genel Tebliğinin bu bölüme aykırı olmayan esasları çerçevesinde ve YMM raporunun eksiksiz olarak verildiği tarihi izleyen 30 gün içinde yerine getirilecektir.

2. Başbakanlık Merkez Teşkilatına Yapılacak Araç Teslimlerinde İstisna

KDV Kanununun 13 üncü maddesine 5904 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle eklenen (g) bendiyle; 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (II) sayılı listede yer alan malların, Başbakanlık merkez teşkilatına teslimi KDV'den istisna edilmiştir.

Buna göre, 5904 sayılı Kanunun Resmi Gazete'de yayımlandığı 3/7/2009 tarihinden itibaren, 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (II) sayılı listede yer alan araçların, Başbakanlık merkez teşkilatına tesliminde KDV hesaplanmayacaktır. Ancak, söz konusu araçların Başbakanlığa bağlı, ilgili, ilişkili kurul, kurum veya kuruluşlara teslimi, önceden olduğu gibi genel esaslar çerçevesinde vergilendirilecektir.

Söz konusu istisna, tam istisna mahiyetinde olup, bedeli KDV Kanununun 13 üncü maddesinin ikinci fıkrasının verdiği yetkiye istinaden Bakanlar Kurulunca belirlenen alt limiti (2004/8127 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 100 TL) aşan teslimler nedeniyle yüklenilen KDV tutarları, indirim yoluyla telafi edilememeleri halinde, mükellefin isteğine göre mahsuben veya nakden iade edilecektir.

İade talebi bir dilekçe ile yapılacak, bu dilekçeye;

- İstisna kapsamındaki satış faturalarının fotokopisi veya listesi,
- İstisna kapsamında teslim edilen araçlarla ilgili olarak yüklenilen vergi miktarına ilişkin hesaplamaları gösterir tablo,
- İstisnaya konu işlemlerin gerçekleştiği döneme ait indirilecek KDV listesi eklenecektir.

İade talepleri, 84 Seri No.lu KDV Genel Tebliğinin mal ihracından doğan KDV iadesindeki esaslar çerçevesinde sonuçlandırılacaktır. İade için YMM tasdik raporu ibraz edilen durumlarda da ihracat istisnası için öngörülen limitler geçerli olacaktır.

Diğer taraftan, Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (II) sayılı listede yer alan malların Başbakanlık merkez teşkilatı tarafından ithali de KDV Kanununun 13/g ve 16/1-a maddeleri uyarınca KDV'den istisna olacaktır.

3. Öğrenci Yurtları Tarafından Bedelsiz Olarak Verilen Yurt Hizmetlerinde İstisna

KDV Kanununun 17/2-b maddesinde 5904 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin (a) bendi ile yapılan değişiklikle, 24/3/1950 tarihli ve 5661 sayılı Yüksek Öğrenim Öğrenci Yurtları ve Aşevleri Hakkındaki Kanuna Ek Kanun ile 30/4/1992 tarihli ve 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun hükümlerine göre kurulan öğrenci yurtları tarafından ilgili dönemdeki kapasitelerinin %10'unu geçmemek üzere bedelsiz verilen yurt hizmetleri KDV'den istisna edilmiştir.

Buna göre, 5661 ve 3797 sayılı Kanun hükümlerine göre kurulan öğrenci yurtları tarafından, ilgili dönemdeki kapasitelerinin %10'unu geçmemek üzere bedelsiz olarak verilen yurt hizmetleri 3/7/2009 tarihinden itibaren KDV'den istisna olacaktır. Söz konusu Kanunlar kapsamında faaliyette bulunmayan diğer yurt işletmelerinin bu istisnadan yararlanması mümkün bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, istisnaya ilişkin Kanun hükmünde geçen "ilgili dönemdeki kapasiteleri" ibaresinden, öğrenci yurtlarına Milli Eğitim Bakanlığı (veya ilgili Valilik) tarafından verilen yurt açma izin belgesinde (tadil ve değişiklik hallerinde yeni belgede) gösterilen kapasitenin anlaşılması gerekmektedir.

Düzenleme kısmi istisna mahiyetinde olduğundan, yukarıda belirtildiği şekilde verilen yurt hizmetleri ile ilgili olarak yüklenilen vergiler, KDV Kanununun 30/a maddesi uyarınca indirim konusu yapılamayacak, gelir veya kurumlar vergisi matrahlarının tespitinde gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınabilecektir.

4. Konut Yapı Kooperatiflerinin Üyelerine Konut Teslimlerinde KDV Uygulaması

5904 sayılı Kanununun 13 üncü maddesinin (b) bendi ile KDV Kanununun 17/4-k maddesinde yer alan “konut yapı kooperatiflerinin üyelerine konut teslimleri” ibaresi madde metninden çıkarılmış; 5904 sayılı Kanununun 16 ncı maddesiyle KDV Kanununa eklenen geçici 28 inci maddede de, “Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce bina inşaat ruhsatı almış olan konut yapı kooperatiflerince, üyelerine yapılan konut teslimleri katma değer vergisinden müstesnadır.” hükmüne yer verilmiştir.

Buna göre, 5904 sayılı Kanunun yayımlandığı 3/7/2009 tarihinden itibaren bina inşaat ruhsatını almış olan konut yapı kooperatifleri tarafından, üyelerine yapılacak konut teslimleri, söz konusu konutlar için belirlenen oranlarda KDV’ye tabi tutulacaktır.

Dolayısıyla, 3/7/2009 tarihinden itibaren bina inşaat ruhsatı alan konut yapı kooperatifleri adına, bina inşaat ruhsatının alındığı tarihten itibaren KDV mükellefiyeti tesis edilecek, vergiye tabi işlemleri bulunmasa dahi sözü edilen konut yapı kooperatifleri tarafından takvim yılının üçer aylık dönemleri itibariyle KDV beyannamesi verilecektir.

Öte yandan, 3/7/2009 tarihinden önce veya sonra kurulan konut yapı kooperatifleri adına bina inşaat ruhsatı alınmadığı müddetçe KDV mükellefiyeti tesis edilmesine gerek bulunmamaktadır.

3/7/2009 tarihinden önce bina inşaat ruhsatı almış olan konut yapı kooperatiflerince üyelerine yapılan konut teslimlerinde ise istisna uygulaması devam edecek olup, bu kooperatifler bakımından daha önce yayımlanan KDV genel tebliğlerinde yer alan açıklamalar geçerli olacaktır.

B. HİZMET İHRACI İSTİSNASI

KDV Kanununun 11/1-a maddesi ile ihracat teslimlerinden ayrı olarak yurt dışındaki müşteriler için yapılan hizmetler de KDV’den istisna edilmiş, aynı Kanununun 12/2 maddesi uyarınca, bir hizmetin hizmet ihracı kapsamında değerlendirilebilmesi için;

- Hizmetin yurt dışındaki bir müşteri için yapılmış olması,
 - Hizmetten yurt dışında faydalanılması,
- şartlarının yerine getirilmiş olması gerekmektedir.

Öte yandan hizmet ihracı konusunda 26 Seri No.lu KDV Genel Tebliğinin (K) ve 30 Seri No.lu KDV Genel Tebliğinin (A) bölümündeki açıklamalarda, hizmet ihracı istisnası uygulamasında;

- Hizmetin Türkiye’de yurt dışındaki bir müşteri için yapılmış olması,
 - Fatura ve benzeri belgenin yurt dışındaki müşteri adına düzenlenmesi,
 - Hizmet bedelinin döviz olarak Türkiye’ye getirilmesi,
 - Hizmetten yurt dışında yararlanılması,
- şartlarının aranacağı belirtilmiştir.

KDV Kanununun yukarıda belirtilen hükümleri ile konu hakkındaki açıklamaların yer aldığı KDV Genel Tebliği uyarınca, yurt dışındaki müşteriler için ifa edilen hizmetlerin, hizmetin ifa edildiği dönemde, bedelin döviz olarak Türkiye’ye gelmesi beklenilmeden ihracat istisnası kapsamında beyan edilecektir.

Ancak, bu şekilde beyan edilen işlemlerle ilgili yüklenen ve indirim konusu yapılamayan vergilerin KDV Kanununun 32 nci maddesi kapsamında iadesi hizmet bedeli döviz olarak Türkiye’ye gelmeden yerine getirilmeyecektir.

C. LİMAN VE HAVA MEYDANLARINDA VERİLEN HİZMETLERDE İSTİSNA

Hava meydanlarında işletici kuruluşlar tarafından yolculara verilen hizmetlere ilişkin olarak “Yolcu Servis Ücreti” adı altında talep edilen ve havayolu şirketlerince bilet bedellerine eklenmek suretiyle yolculardan tahsil edilip hava meydanı işleticilerine aktarılan tutarların, KDV uygulamaları karşısındaki durumu konusunda aşağıdaki açıklamaların yapılmasına gerek duyulmuştur.

KDV Kanununun 13/b maddesinde, deniz ve hava taşıma araçları için liman ve hava meydanlarında yapılan hizmetlerin KDV'den müstesna olduğu hükme bağlanmış, istisna uygulamasına ilişkin usul ve esaslar ise muhtelif KDV Genel Tebliği ile belirlenmiştir.

İstisna kapsamına, deniz ve hava taşıma araçları için liman ve hava meydanlarında yapılan seyrüsefere ilişkin, yük ve yolcuya verilen tahmil, tahliye ve benzeri hizmetler de dâhil olmak üzere, her türlü hizmet girmektedir.

Buna göre, hava meydanı işleticisi kuruluşlar tarafından, yukarıda belirtilen "Yolcu Servis Ücreti" kapsamında yolculara verilen hizmetler, hava taşıma araçları için seyrüsefere ilişkin olarak verilen tahmil, tahliye ve benzeri hizmetler kapsamında KDV'den müstesnadır. Bu istisna kapsamında havayolu şirketlerinin bilet bedelleri içinde yer alan yolcu servis ücretlerinin, bilete ilişkin KDV matrahına dâhil edilmeyeceği de tabiidir.

Ayrıca, "Yolcu Servis Ücreti" kapsamında verilen hizmetlere ilişkin tutarların hava yolu şirketlerince bilet bedellerine eklenmek suretiyle yolculardan tahsil edilip hava meydanı işleticisi kuruluşlara fatura karşılığında aktarılması, hizmet bedelinin tahsilini sağlamaya yönelik bir uygulamadır. Bu aktarma işlemi KDV'nin konusuna girmediğinden söz konusu faturalarda KDV hesaplanmayacaktır.

Öte yandan, 2004/8127 sayılı Kararnameyle KDV Kanununun 13 üncü maddesinde düzenlenen istisnaların uygulanmasına imkân veren asgari tutar, KDV hariç 100 TL olarak belirlenmiştir. Yolculara verilen söz konusu hizmetler, hava taşıma araçlarının seyrüseferleri ile ilgili hizmetlerdir. Bu nedenle, sözü edilen Kararname ile belirlenen asgari tutarın, her bir araçta yolculuk eden yolcu sayısına göre hesaplanacak yolcu servis ücretleri toplamı esas alınarak uygulanması gerekmektedir.

Her bir hava taşıma aracında seyahat eden yolculara ait toplam yolcu servis ücretlerinin 100 TL'nin altında olması halinde istisna uygulanmayacak, bu toplam tutar üzerinden hesaplanan KDV, hava yolu şirketlerince beyan edilecektir. Toplam tutarın 100 TL ve üstünde olması halinde ise istisna kapsamında işlem yapılacaktır.

Araç başına hesaplanan "Yolcu Servis Ücreti" tutarlarının istisna kapsamı dışında olması ve yukarıda belirtildiği şekilde hava yolu şirketlerince KDV hesaplanıp beyan edilmesi ve KDV indirim mekanizmasının işletilebilmesi bakımından, hava meydanı işleticileri tarafından yolcu servis ücretlerinin tahsili amacıyla hava yolu şirketlerine düzenlenen faturalarda KDV hesaplanması ve işleticiler tarafından beyan edilmesi gerekmektedir.

D- DİPLOMATİK İSTİSNA

1. Kapsam

KDV Kanununun;

-15/1-a maddesiyle, karşılıklı olmak kaydıyla, yabancı devletlerin Türkiye'deki diplomatik temsilciliklerine, konsolosluklarına ve bunların diplomatik haklara sahip mensuplarına yapılan teslim ve hizmetler,

-15/1-b maddesiyle de uluslararası anlaşmalar gereğince vergi muafiyeti tanınan uluslararası kuruluşlara ve bunların mensuplarına yapılan teslim ve hizmetler

KDV'den istisna edilmiş, bu istisnaların uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile istisnanın uygulanacağı asgarî miktarların tespitine Maliye Bakanlığı yetkili kılınmıştır.

Bu hükümler uyarınca; karşılıklı olmak kaydıyla yabancı devletlerin Türkiye'deki diplomatik temsilciliklerine, konsoloslukları ile uluslararası anlaşmalar gereğince vergi muafiyeti tanınan uluslararası kuruluşlara yapılan teslim ve hizmetlere 60 Seri No.lu KDV Genel Tebliğindeki, bunların vergi muafiyetine sahip mensuplarına yapılan teslim ve hizmetlere ise 103 Seri No.lu KDV Genel Tebliğindeki düzenlemelere göre KDV istisnası uygulanmaktadır.

1/1/2010 tarihinden itibaren 103 Seri No.lu KDV Genel Tebliği yürürlükten kaldırılmış olup, KDV Kanununun 15 inci maddesi ile Bakanlığımıza tanınan yetkiye dayanarak ve bu tarihten geçerli olmak üzere;

-Karşılıklı olmak kaydıyla yabancı devletlerin Türkiye'deki diplomatik temsilcilik ve konsoloslukların vergi muafiyetine sahip diplomatik misyon şefleri, diplomasi memurları, konsolosluklarda görevli misyon şefleri, meslekten konsolosluk memurlarına,

-Karşılıklı olmak kaydıyla servis pasaportu hamili olan ve Dışişleri Bakanlığınca II. sınıf kimlik kartı verilen teknik ve idari personel ile

-Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalar gereğince vergi muafiyeti tanınan uluslararası kuruluşların mensuplarına

yapılan ve bedeli KDV dahil en az 50 TL olan (elektrik, su ve telekomünikasyon harcamalarında 50 TL şartı aranmaz) teslim ve hizmetlere, KDV Kanununun 15 inci maddesinde yer alan istisna aşağıdaki usul ve esaslar çerçevesinde uygulanacaktır.

Dışişleri Bakanlığı, karşılıklılık ilkesini gözeterek, her ülke itibariyle geçerli olacak yıllık kişisel harcamaların üst sınırı ile Türkiye Cumhuriyeti misyon mensuplarına kişisel mal ve hizmet alımlarında 50 TL'den yüksek alt limit uygulayan ülke temsilcilik mensupları için alt sınırı tespit edecek ve bu miktarı ilgili temsilciliğe bildirecektir. Dışişleri Bakanlığı, bu tespiti uluslararası kuruluşların vergi muafiyetine haiz mensupları için de yapacaktır. Dışişleri Bakanlığı tarafından bu bilgiler ülke/uluslararası kuruluş ve kişi bazında Gelir İdaresi Başkanlığına da iletilecektir. Bu bilgilerde herhangi bir değişiklik olması halinde bu değişiklikler, Dışişleri Bakanlığı tarafından, uygulamanın aksamamasına neden olmayacak bir sürede Gelir İdaresi Başkanlığına bildirilecektir.

2. Diplomatik İstisna Kapsamındaki Teslim ve Hizmetler

Türkiye'deki diplomatik misyonlar ve konsolosluklar ile uluslararası kuruluşların vergi muafiyetine sahip mensupları, KDV'ye tabi her türlü mal ve hizmeti KDV ödeyerek satın alacaklardır.

Bu çerçevede, diplomatik misyonlar ve konsolosluklar ile uluslararası kuruluşların vergi muafiyetine sahip mensuplarına satış yapan KDV mükellefleri, düzenledikleri fatura ve benzeri belgelerde (fatura düzenleme sınırının altında kalsa bile bu kapsamdaki satışları için fatura düzenlenmesi gerekmektedir) yabancı misyona tabi kişinin adı-soyadını, Dışişleri Bakanlığınca düzenlenen yabancı misyon personel kimlik kartının numarasını veya yabancılara mahsus kimlik numarasını yazacaklardır. Bu bilgilerin yer almadığı fatura ve benzeri belgeler iade talebine konu olmayacaktır. Ancak elektrik, su ve telekomünikasyon harcamalarına ait belgelerde yabancı misyon personel kimlik kartının numarası veya yabancılara mahsus kimlik numarası aranılmayacaktır.

Bu fatura ve benzeri belgelerde teslim ve hizmet bedeline ait hesaplanan ve usulü dairesinde gösterilen KDV alıcıdan tahsil edilecektir.

Akaryakıt, doğalgaz, motorlu taşıt ve taşınmaz alımlarında ise eskiden olduğu gibi taksir yönteminin uygulanmasına devam edilecektir.

Öte yandan, diplomatik misyonlar ve konsolosluklar ile uluslararası kuruluşların resmi alımlarında KDV istisna uygulaması için 60 Seri No.lu KDV Genel Tebliğindeki düzenlemeler geçerli olduğundan, söz konusu misyonların resmi mal ve hizmet alımlarında istisnadan yararlanmaları amacıyla Dışişleri Bakanlığınca düzenlenen "Katma Değer Vergisi ve Özel İletişim Vergisi Diplomatik İstisna Belgesi" ile yaptıkları alışverişlere ilişkin mevcut uygulamaya devam edilecektir.

3. İade Uygulaması

Diplomatik misyonlar ve konsolosluklar ile uluslararası kuruluşların mensuplarından bedeli KDV dahil en az 50 TL (veya karşılıklılık ilkesi çerçevesinde tespit edilen daha yüksek alt limit) olan mal ve hizmetlere ait alış sırasında ödedikleri KDV'nin iadesini talep edenler; içinde buldukları takvim yılının üçer aylık dönemleri itibariyle gerçekleşen harcamalarına ait fatura ve benzeri belgeleri, Dışişleri Bakanlığı ile Gelir İdaresi Başkanlığının internet sitelerinde örneği yer alan bildirim formuna ekleyerek takip eden ayda mensup oldukları temsilciliğin belirleyeceği süre içinde bu temsilciliğe vereceklerdir. Elektrik, su ve telekomünikasyon harcamalarında bedel 50 TL'yi geçmese dahi bu harcamalara ilişkin belgeler bu bildirim formuna eklenecektir.

Diplomatik misyonlar ve konsolosluklar ile uluslararası kuruluşlar, mensuplarından aldıkları bu formları, aynı ayın sonuna kadar resmi bir yazı ekinde buldukları yer Vergi Dairesi Başkanlığının, Vergi Dairesi Başkanlığı bulunmayan illerde Defterdarlığın yetkilendirdiği (Dışişleri Bakanlığı ile Gelir İdaresi Başkanlığının internet sitelerinde belirtilen) vergi dairesine intikal ettireceklerdir. Diplomatik misyonlar ve konsolosluklar ile uluslararası kuruluşlar, bildirim formlarının vergi dairelerine zamanında verilebilmesine yönelik gerekli tedbirleri alacaklardır.

Formların, vergi dairesine öngörülen süre geçtikten sonra verilmesi/gönderilmesi halinde, değerlendirme ve iade işlemi bir sonraki üç aylık dönem itibariyle yapılacaktır.

İçinde bulunulan yılın üç aylık bir döneminde mal ve hizmet alımlarına ait KDV'nin iadesi için form verilmediği veya bazı harcamalar verilen formlara dahil edilmediği takdirde, bu harcamaların cari yılı geçmemek kaydıyla izleyen dönemlerde verilecek formlara dahil edilmesi mümkündür.

Misyon mensubunun yıl içinde göreve başlaması halinde, yararlanacağı istisna tutarı göreve başladığı ay tam olarak dikkate alınarak kıst olarak hesaplanacaktır.

Örnek : *A ülkesinin Ankara'daki Büyükelçiliğinde 2010 yılının Eylül ayında göreve başlayan ve karşılıklılık ilkesi çerçevesinde yıllık KDV dahil 24.000 Euro karşılığı TL tutarında KDV istisnasından yararlanabilecek bir diplomatın istisnadan faydalanacak harcama limiti $(24.000 / 12 \times 4) = 8.000$ Euro karşılığı TL olacaktır.*

4. Vergi Dairelerince Yapılacak İşlemler

Vergi dairesi, formu veren misyon için Dışişleri Bakanlığının karşılıklılık ilkesine göre belirlediği yıllık harcama sınırı çerçevesinde gerçekleşen mal ve hizmet alımları sırasında ödenen KDV'ye ilişkin fatura ve benzeri belgeleri, yukarıdaki hususlar çerçevesinde değerlendirecektir. Vergi dairesi iade işlemlerini, formların intikal ettiği tarihten itibaren en geç 30 gün içinde sonuçlandırarak, iade tutarını ilgili kişinin banka hesabına aktaracaktır.

Bildirime ekli fatura ve benzeri belgelerin sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge olduğu inceleme raporu ile tespit edilmişse, bu belgelerde gösterilen KDV tutarlarıyla sınırlı olmak üzere iade talebi yerine getirilmeyecektir.

İadenin ilgili olduğu yıl ile bir önceki yıl içinde haklarında sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge düzenlediği konusunda vergi inceleme raporu bulunanlardan alım yapılmışsa, bu satıcılardan alınan belgelerde gösterilen KDV tutarları ile sınırlı olmak üzere, iade talepleri yerine getirilmeyecek ve söz konusu belgelerin gerçek olup olmadığı 3 ay içinde vergi dairesince tespit edilecek ve olumlu sonuçlanması halinde iade yerine getirilecektir.

Bu durumlar, gerekçesiyle birlikte talep sahibine ve Gelir İdaresi Başkanlığına bildirilecektir.

E- KULLANIM SÜRESİ GEÇEN VEYA KULLANILAMAYACAK HALE GELEN MALLARA İLİŞKİN YÜKLENİLEN KDV HAKKINDA YAPILACAK İŞLEM

Gelir İdaresi Başkanlığına intikal eden olaylardan; mükelleflerin faaliyetlerine ilişkin olarak stoklarında mevcut olan ancak kullanım süresi geçen veya bir başka nedenle kullanılamayacak durumda olan malların, ilgili mevzuat uyarınca teşkil edilen resmi komisyonlar veya Takdir Komisyonu huzurunda imha edilmesi durumunda, bu mallara ilişkin yüklenilen KDV'nin indirilip indirilemeyeceği hususunda tereddüde düşüldüğü anlaşılmıştır.

KDV Kanununun (30/c) maddesinde; deprem, sel felaketi ve Maliye Bakanlığının yangın sebebiyle mücbir sebep ilân ettiği yerlerdeki yangın sonucu zayi olanlar hariç olmak üzere, zayi olan mallara ait KDV'nin indirim konusu yapılamayacağı hükme bağlanmıştır.

Bu hüküm uyarınca, kullanım süresi geçen veya bir başka biçimde kullanılamayacak hale gelen ve imha edilen mallar, zayi olan mal mahiyetinde olduğundan mükelleflerce bu malların iktisabı dolayısıyla yüklenilen KDV'nin indirim konusu yapılması da mümkün bulunmamaktadır.

Bu çerçevede, zayi olan mallara ait yüklenilen ve daha önce indirim konusu yapılan KDV'nin, imha tarihini kapsayan vergilendirme dönemine ait 1 No.lu KDV Beyannamesinin

“İlave Edilecek KDV” satırına dahil edilmek suretiyle indirim hesaplarından çıkarılması gerekmektedir.

F- 2010 YILINDA GERÇEKLEŞEN İNDİRİMLİ ORANA TABİ İŞLEMLERDE İADE SINIRI

İndirimli orana tabi işlemlerden doğan KDV iade taleplerinde, bu işlemler nedeniyle yüklenilen ve indirim yoluyla giderilemeyen KDV tutarının iade konusu yapılamayacak kısmı ile ilgili olarak 2009 yılında geçerli olan 13.000 TL tutarındaki sınır, 2006/10379 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca, 2009 yılına ilişkin yeniden değerlendirilme oranında (%2.2) artırılarak 2010 yılı için 13.300 TL olarak uygulanacaktır.

G. KDV GENEL TEBLİĞLERİNDE YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

1- 93 Seri No.lu KDV Genel Tebliğinin “1.3. Limanlar ve Hava Meydanlarının İnşası, Yenilenmesi ve Genişletilmesine İlişkin İstisna” bölümünün sondan üçüncü paragrafının ilk cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“İstisna kapsamındaki malların ithalat yoluyla temin edilmesi halinde ise söz konusu belge, ilgili gümrük idaresine ibraz edilecektir.”

2- 99 Seri No.lu KDV Genel Tebliğinin (1.4.1) bölümünde yer alan “YMM tasdik raporlarında ihracat istisnasından doğan KDV alacaklarının iadesi ile ilgili limitler uygulanacaktır” cümlesi “YMM tasdik raporlarında, 84 Seri No.lu KDV Genel Tebliği uyarınca belirlenen limitler uygulanacaktır.” şeklinde değiştirilmiştir.

3- 99 Seri No.lu KDV Genel Tebliğinin “4. İhraç kayıtlı Teslimlerde Gümrük Beyannamesinde Yer Alması Gereken İmalatçı Bilgileri” bölümünün sonuna aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“Ayrıca imalatçılara ihraç kaydıyla teslim ettikleri malların ihraç edildiğine ilişkin yazı veren ihracatçıların, bir ay içerisinde bu yazıyı verdikleri imalatçılara ait bir listeyi (bu listede asgari yazı verilen imalatçıların adı-soyadı, unvanı, bağlı bulunduğu vergi dairesi ve vergi kimlik numarası ile adres bilgilerine yer verilecektir.), izleyen ayın 15 inci günü akşamına kadar kendilerinin bağlı bulunduğu vergi dairelerine vermeleri gerekmektedir.”

4- 112 Seri No.lu KDV Genel Tebliğinin (1.1.1.) ve (1.3.4.) bölümlerinde yer alan “Kıymetli Madenler Borsasında İşlem Görecek Altın Standardı ve Rafinerileri Hakkında Tebliğ ile Kıymetli Madenler Borsasında İşlem Görecek Gümüş ve Platin Standartları ve Rafinerileri Hakkında Tebliğ” ibaresi “Kıymetli Maden Standartları ve Rafinerileri Hakkında Tebliğ” şeklinde değiştirilmiştir.

Tebliğ olunur.

1 3/7/2009 tarih ve 27277 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

2 18/11/2006 tarih ve 26530 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

[R.G. 5 Aralık 2009 – 27423]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Maliye Bakanlığında:

TEDAVİ YARDIMINA İLİŞKİN UYGULAMA TEBLİĞİ (SIRA NO: 14)

Bilindiği üzere, (6) Sıra No’lu Tedavi Yardımına İlişkin Uygulama Tebliği (Bundan sonra Tebliğ olarak ifade edilecektir.) 23/10/2008 tarihli ve 27033 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Söz konusu Tebliğde aşağıda belirtilen değişiklik ve düzenlemelerin yapılması gerekli görülmüştür.

1- Tebliğin 12 nci maddesinin “Bazı özel hastalıklara ve ilaç kullanımına ilişkin düzenlemeler” başlıklı (7) numaralı fıkrasının;

a) “Aşı ve serum temini uygulaması” başlıklı (3) numaralı bendinin sonuna aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“Spesifik alerji aşularının bedellerinin, standart aşı bedeli kadarı karşılır.”

b) “Kanser ilaçları verilme ilkeleri” başlıklı (14) numaralı bendinin (c) altbendinin (3-d) sırasının “Dasatinib” başlıklı paragrafı, başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Dasatinib ve nilotinib: Sağlık Bakanlığı'nca onaylanan prospektüslerinde yer alan endikasyonlarda kullanılmak üzere, söz konusu ilaçların prospektüsünde yazılan başlama kriterleri dikkate alınarak, içinde en az bir hematoloji uzmanının yer aldığı, en fazla 6 ay süre ile geçerli sağlık kurulu raporu ile tıbbi onkoloji veya hematoloji uzman hekimleri tarafından reçetelenir. Dasatinib veya nilotinib etken maddelerinden yalnızca biri kullanılabilir, kullanılan etken maddeye direnç gelişmesi ya da progresyon olması durumunda diğer etken maddeye geçilemeyecektir. (Dasatinib ve nilotinib ardışık ya da kombine olarak kullanılmayacaktır.)”

c) “Kanser ilaçları verilme ilkeleri” başlıklı (14) numaralı bendinin (c) altbendinin (3-d) sırasına; “Lapatinip” başlıklı paragraftan sonra gelmek üzere aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“Temsirolimus; Sitokin (interferon veya interlökin) sonrası progresyon olan metastatik renal hücreli karsinomların tedavisinde, aşağıdaki 6 kriterden en az üç tanesinin bulunduğu kötü prognoz grubu kabul edilen hastalarda;

1- Laktat dehidrogenaz düzeyinin normalin üst sınırından 1.5 kat veya daha fazla artmış olması,

2- Hemoglobinin normal değerinin alt sınırdan düşük olması,

3- Düzeltilmiş kalsiyum düzeyinin 10mg/dl nin üzerinde olması,

4- Tanıdan itibaren sistematik tedavinin başlangıcına kadar geçen sürenin 1 yıldan az olması,

5- Performans durumu ECOG’ a göre 2 ve üzerinde olması,

6- İki ya da daha fazla organ metastazının bulunması,

bu durumu belirtir en az iki tıbbi onkoloji uzmanının yer aldığı tedavi protokolünü gösterir en fazla 6 ay süreli sağlık kurulu raporuna dayanılarak tıbbi onkoloji uzman hekimlerince reçete edilir. Temsirolimus ve sunitinib ardışık ya da kombine olarak kullanılmaz.”

ç) “Osteoporozda ilaç kullanım ilkeleri” başlıklı (17) numaralı bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“12.7.17. Osteoporoz, sudek atrofisi (Algonörodistrofi) ve paget hastalığında ilaç kullanım ilkeleri

12.7.17.1. Osteoporoz:

Osteoporoz tedavisinde bifosfonatlar ve diğer osteoporoz ilaçları (raloksifen, calcitonin, stronsiyum ranelat) aşağıda belirtilen koşullar çerçevesinde ödenir. Bu ilaçlar tedavi süresinin belirtildiği sağlık raporuna dayanılarak reçete edilirler. Rapor süresi 1 yıldır. Bu grup ilaçların birlikte kombine kullanımını halinde sadece birinin bedeli ödenir.

Osteoporozda ilaç tedavisi, düzenlenecek rapor tarihinden önce son bir yıl içinde yapılan KMY ölçümüyle planlanır. Ölçüm en erken 1 yıl sonra tekrar edilebilir ve yılda bir defadan daha sık yapılamaz. KMY ölçümünün bir örneği reçeteye eklenir. KMY ölçümü bir kalçasında protez olan hastada diğer kalçadan, her iki kalçasında da protez olan hastada vertebra ya da ön koldan yapılabilir.

75 yaş ve üzerindeki hastalar ile raporunda osteoporotik patolojik kalça kırığı belirtilen hastalarda KMY ölçümü şartı aranmaz.

Bu ilaçlar;

1. Patolojik kırığı olan hastalarda lomber bölgeden posteroanterior yapılan kemik mineral yoğunluk (KMY) ölçümünde lomber total (L1-4 veya L2-4) veya femur total veya

femur boynu KMY ölçümünde “T” değerlerinden herhangi birinin -1 veya daha düşük olması durumunda,

2. Patolojik kırığı olmayan 65 yaş ve üzeri hastalarda, lomber bölgeden posteroanterior yapılan kemik mineral yoğunluk (KMY) ölçümünde lomber total (L1-4 veya L2-4) veya femur total veya femur boynu KMY ölçümünde “T” değerlerinden herhangi birinin -2,5 veya daha düşük olması durumunda,

3. Patolojik kırığı olmayan 65 yaş altı hastalarda; lomber bölgeden posteroanterior yapılan kemik mineral yoğunluk (KMY) ölçümünde lomber total (L1-4 veya L2-4) veya femur total veya femur boynu KMY ölçümünde “T” değerlerinden herhangi birinin -3 veya daha düşük olması durumunda,

4. Romatoid artrit, çölyak hastalığı, kronik inflamatuvar barsak hastalığı (Crohn hastalığı veya ülseratif kolit), ankilozan spondilit, hipertiroidi, hipogonadizm, hipopituitarizm, anoreksia nervroza, kronik obstrüktif akciğer hastalığı, tip I diyabet, uzun süreli (en az 3 ay) ve > 5mg/gün sistemik kortikosteroid kullanımı veya organ nakli uygulanmış hastalarda; sekonder gelişen osteoporozda (KMY) ölçümünde lomber total (L1-4 veya L2-4) veya femur total veya femur boynu KMY ölçümünde “T” değerlerinden herhangi birinin -1 veya daha düşük olması durumunda, (primer hastalığını da belirtir sağlık raporu ile birlikte) reçetelenir.

Bifosfanat grubu ilaçlar; iç hastalıkları, FTR, ortopedi ve travmatoloji, romatoloji, kadın hastalıkları ve doğum uzmanları tarafından düzenlenen uzman hekim raporu ile tüm uzman hekimlerce reçete edilebilir.

Stronsiyum ranelat ve raloksifen; yalnızca bifosfonatları tolere edemeyen veya yeterli yanıt alınamayan hastalarda bu durumun, iç hastalıkları, FTR, romatoloji, ortopedi ve travmatoloji, kadın hastalıkları ve doğum uzmanlarından en az birinin yer aldığı sağlık kurulu raporunda belirtilmesi halinde, bu rapora dayanılarak tüm uzman hekimlerce reçete edilebilir.

Kalsitonin, ağırlı vertebral kırığı bulunan osteoporozlu hastalarda bu durumun, iç hastalıkları, FTR, romatoloji, ortopedi ve travmatoloji, kadın hastalıkları ve doğum uzmanlarından en az birinin yer aldığı sağlık kurulu raporunda belirtilmesi halinde her ağırlı vertebral kırık durumunda en fazla 3 aylık tedavi dozu verilmesi koşulu ile bu uzman hekimlerce reçete edilebilir.

Kalsitonin, ağırlı vertebral kırığı bulunmayan osteoporozlu ve bifosfonatları tolere edemeyen veya yeterli yanıt alınamayan hastalarda, bu durumun iç hastalıkları, FTR, ortopedi ve travmatoloji, romatoloji, kadın hastalıkları ve doğum uzmanlarından en az birinin yer aldığı sağlık kurulu raporunda belirtilmesi halinde, yalnızca üniversite veya eğitim ve araştırma hastanelerinde bu uzmanlarca reçete edilerek kullanılabilir.

Aktif D vitaminleri (kalsitriol ve al fakalsidol) osteoporoz tedavisinde ödenmez. (Ek-2 listesindeki düzenlemeler hariç)

12.7.17.2.Sudek atrofisin (Algonörodistrofi):

Altı ay boyunca uygulanan standart tedavilere (analjezik, fizyoterapi) rağmen yeterli cevap alınmadığının ve lokal kırığın raporda belirtilmesi halinde FTR veya ortopedi ve travmatoloji veya romatoloji uzman hekim raporuna dayanılarak bu uzman hekimlerce reçete edilir.

12.7.17.3. Paget ve juvenil osteoporoz:

Uzman hekim raporuna dayanılarak uzman hekimlerce reçete edilir. Rapor süresi 1 yıldır.”

d) “Antiepileptik ilaçların kullanım ilkeleri” başlıklı (25) numaralı bendinin (a) altbendinin ikinci paragrafının sonuna, “Pregabalin, yaygın anksiyete bozukluğu endikasyonunda ödenmez” cümlesi eklenmiştir.

e) “Faktör ve diğer kan ürünlerinin reçete edilme ilkeleri” başlıklı (27) numaralı bendinin “Anti Rh kullanım ilkeleri” başlıklı (B) altbendinin (a) sırası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“a) Doğum sonu, düşük veya küretaj sonrası ve antenatal kullanım;
anne ve babanın kan gruplarının hasta dosyasında yer alması gerekmektedir.

Düşük doz anti Rh (600IU) preparatları; yalnızca düşük, küretaj ve gebeliğin 28. haftasında kullanılabilir.

f) “Pulmoner hipertansiyonda iloprost trometamol (inhaler formu) ve bosentan kullanım ilkeleri” başlıklı (30) numaralı bendinin başlığı, “Pulmoner hipertansiyonda iloprost trometamol (inhaler formu), bosentan ve sildenafil kullanım ilkeleri” olarak değiştirilmiştir.

2- Tebliğin 14 üncü maddesinin “Uygulanacak indirim oranları” başlıklı (1) numaralı fıkrasının ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci, yedinci ve dokuzuncu paragrafları ile altıncı paragrafının (a) ve (c) bentleri yürürlükten kaldırılmış, (b) bendinde yer alan “Yukarıda (a) bendinde belirtilen imalatçı/ithalatçı indirimi yapıldıktan sonra kalan tutarlar üzerinden uygulanacak eczane indirimi” ibaresi, “yukarıda belirtilen indirimler yapıldıktan sonra kalan tutarlar üzerinden uygulanacak eczane indirimi” şeklinde değiştirilmiş ve söz konusu fıkraya birinci paragraftan sonra gelmek üzere aşağıdaki paragraflar ilave edilmiştir.

“Ancak, depocuya satış fiyatı 3,56 TL’nin altında olan ilaçlar için perakende satış fiyatı (KDV dâhil) üzerinden %4 oranında indirim uygulanır, ayrıca indirimli bedel üzerinden eczacı indirimi yapılır.

Yirmi yıllık olarak belirlenmiş ilaçlardan depocuya satış fiyatı 6,79 TL’nin üzerinde olan ilaçlara referans fiyat alana kadar %23 (baz iskonto %11+%12 birlikte) iskonto uygulanacaktır.

Jeneriği olmayan orijinal ilaçlar için iskonto %23 (baz iskonto %11+%12 birlikte) olarak uygulanacaktır.

Referansın altında fiyat almış jeneriği olmayan orijinal ilaçlar ile orijinali olmayan jenerik ilaçlar için yapılacak mahsuplaşma işlemi ilave %12 iskonto dikkate alınacaktır. Mevcut iskontosu %23’ün üzerinde olan ilaçlar için ilave %12 iskonto uygulanmayacaktır.

Yirmi yıldan eski ilaç statüsü kazanmış ve depocuya satış fiyatı 6,79 TL’nin altında olan ilaçlar, depocuya satış fiyatı 3,56 TL’nin altında olan bütün ilaçlar, reçetesiz ilaçlar, kan ürünleri, tıbbi mamalar, radyofarmasötik ürünler ve enteral beslenme ürünleri için yukarıdaki üçüncü, dördüncü ve beşinci paragraflar uygulanmaz.”

3- Bu Tebliğ, 2 nci maddesi 4/12/2009 tarihinden, diğer maddeleri 17/10/2009 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

[R.G. 10 Aralık 2009 – 27428]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İlânlar

Adalet Bakanlığında:

MÜNHAL NOTERLİKLER

2008 yılı gayri safi gelirleri ve isimleri yazılı olan birinci sınıf Beyoğlu Dokuzuncu Noterliği 20 Ocak 2010 ve Üsküdar Birinci Noterliği 28 Ocak 2010 tarihlerinde yaş tahdidi nedeniyle boşalacaktır.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ SINIF NOTERLERDEN bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işlemi nazara alınmaz.

Keyfiyet Noterlik Kanununun 22 nci maddesinin 2 nci fıkrası uyarınca ilan olunur.

SIRA NO	NOTERLİĞİN ADI	2008 YILI GAYRİSAFİ GELİRLERİ
---------	----------------	-------------------------------

1-	BEYOĞLU DOKUZUNCU NOTERLİĞİ	1.238.826,35.-TL.
2-	ÜSKÜDAR BİRİNCİ NOTERLİĞİ	949.747,81.-TL.

[R.G. 5 Aralık 2009 – 27423]

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından:

MÜNHAL NOTERLİKLER

2008 yılı gayrisafi gelirleri ve isimleri yazılı olan birinci sınıf Bakırköy Yirmibeşinci Noterliği 1 Şubat 2010, Kadıköy Onaltıncı Noterliği 1 Şubat 2010, Gaziosmanpaşa Üçüncü Noterliği 2 Şubat 2010 ve Bakırköy Yirmibirinci Noterliği 5 Şubat 2010 tarihlerinde yaş tahdidi nedeniyle boşalacaktır.

1512 sayılı Noterlik Kanununun 22 ve müteakip maddeleri gereğince BİRİNCİ SINIF NOTERLERDEN bu noterliklere atanmaya istekli olanların ilan tarihinden itibaren bir ay içinde Bakanlığımıza veya buldukları yer Cumhuriyet Başsavcılıklarına başvurmaları gerekmektedir.

Posta ile doğrudan doğruya Bakanlığa gönderilmiş olan dilekçeler başvurma süresi içinde Bakanlığa gelmediği takdirde atama işleminde nazara alınmaz.

Keyfiyet Noterlik Kanununun 22 nci maddesinin 2 nci fıkrası uyarınca ilan olunur.

SIRA NO: NOTERLİĞİN ADI	2008 YILI GAYRİSAFİ GELİRLERİ
1 - BAKIRKÖY YIRMİBİRİNCİ NOTERLİĞİ	1.186.930,06.-TL.
2- BAKIRKÖY YIRMİBEŞİNCİ NOTERLİĞİ	1.170.082,82.-TL.
3- GAZIOSMANPAŞA ÜÇÜNCÜ NOTERLİĞİ	1.207.111,07.-TL.
4- KADIKÖY ONALTINCI NOTERLİĞİ	1.079.638,99.-TL.

[Tarih ve R.G. 12 Aralık 2009 – 27430]

 [İçindekilere dön](#)

Duyuru

4 Aralık 2009 tarih ve 27422 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan,

- İşletme Belgesi Hakkında Yönetmelik,

10 Aralık 2009 tarih ve 27428 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan,

- Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı Program Koordinasyon Ofisinin Faaliyetine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair 1/12/2009 tarih ve 5928 Sayılı Kanun,

- 2005 Uluslararası Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Anlaşmasına Katılmamızın Uygun Bulduğuna Dair 1/12/2009 Tarih ve 5929 Sayılı Kanun,

- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Sağlık Alanında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair 2/12/2009 Tarih ve 5933 Sayılı Kanun, yer darlığı nedeniyle Bülten’e alınamamıştır.